

ПЕРЕМИСЬКІ

ЕПАРХІЯЛЬНІ

ВІДОМОСТІ

ЙОСАФАТ КОЦИЛОВСЬКИЙ

Божою милостію і благословенням св. Апостольського Престола
ЕПІСКОП

Перемиський, Самбірський і Сяніцький
ВСЕЧ. ДУХОВЕНСТВУ І ВСІМ ВІРНИМ ЕПАРХІЇ
МИР І АРХІЄРЕЙСЬКЕ БЛАГОСЛОВЕННЯ!

Недавно тому в квітні м. р. відносилися ми до вас збіркою віцозвою Галицького Єпископату в справі виборів до громадських рад. Тоді вважали ми необхідним подати вам вказівки, як належить поступати, щоби беручи участь у виборах як горожани, не нарушили ви в нічому вимогів, що їх у теперішню хвилю ставить до вас св. католицька Церква й наш народ. І тут чуємось в обовязку висказати наше вдоволення ізза того, що мимо сильної противної струї й ворожого наступу, ви не дали себе спровадити з чесної дороги християнського та громадянського обовязку а старались його так сповнити, як того від вас домагалася совість свідомого християнина-католика й люблячого свій нарід сина. З помічю Бога ви відчули належно повагу хвилі й гідно в ній найшлися. Й тому належить за це Богови слава й безмежна дяка від нас.

Перед нами тепер друга, неменше важна хвиля, а це вибори до законодатних установ в державі, до сойму й сенату. Вибори ці вже розписані й вневдовзі станете до урни, щоби віддаючи ваш голос, рішити, хто має мати керму в державі, становити закони і т. п. Чи здаєте собі гаразд справу з того вашого обов'язку? Від вас залежить будучий лад і порядок не лише у громаді але в державі. І тому грядучі вибори куди важнійші від попередних. Вибрані вами люди будуть мати велику владу над вами й вашими дітьми, над вашим моральним і матеріальним добром.

Віддаючи голос на якогось чоловіка, ви вискажете йому найбільше довіря, яке лиш можете мати до людини, бо добровільно віддаєте себе під його владу і провід, подібно як мала дитина з довірям у всьому здаєсь на рідну маму. Вона чинить це без надуми й не розбирає, чому так належить робити, бо ще не прийшла до вживання розуму, — але поступає розумно. Вроджений Богом інстинкт заступає їй здоровий розум, яким руководиться доросла людина. На жаль однак ці дорослі бувають часом менше розумні, чим недолітки діти. З притиском треба це сказати про многих у часі виборів, бо многі голосують на чоловіка, не знаючи зовсім його вірувань, його засад ані талану. Не знають, чи гідний він того, щоб стати провідником народу, чи чесний у відношенню до Бога, чи повнить він християнські обов'язки, чи розуміє вас, чи відчуває ваші потреби моральні й матеріальні, чи не заведе покладених у ньому надій. Ви може чули, як він до вас промовляв солодкими словами й вам подобалась його бесіда. Він нарікав на біду й нужду, відгадав влучно ваші потреби, здавалось відчув мов найсердечніший приятель ваші болі, жалів над вами, ба навіть обіцяв дати поміч. А від вас він багато не жадав, хиба лиш одного, щоби при виборах ви віддали голос на него чи на його лісту.

І приходять час виборів а ви бетесь з думками, за ким іти. І той добрий і другий подобається і третього захвалюють. І чим ближше виборів тим частійше заходять до вас всякі люди, просять, благають, обіцяють а то й погрожують; одного домагаються, щоб ви, жінка, син, донька, ціла рідня голосували на него, на його лісту.

Неодин з поміж вас може має найлучшу волю чесно вивязатися з цього важного громадянського обов'язку, але

замішаний і збаламучений тими людьми, що приїзять на агітацію, без глибшої застанови готов віддати голос на того, кого захвалять. І не раз воно вже таке бувало, бо не перший раз ми переживаємо час виборів. Нераз воно бувало, що вашими власними голосами вибирали ви на посла людину ворожо настроєну до св. католицької Церкви й народу, ворога вашого морального й матеріального добробуту. На щастє ви робили це несвідомо, не здаючи собі справи з далекосягlosti вашого вчинку. І лиш завдяки тому були ви свободні від вини перед Богом і власною совістю. Та не перед людьми, бо люди судили вас за те, насміхались над вами, за вашу несвідомість і легкодушність. А посли, що ви їх у такий спосіб несвідомо вибрали, стид наносили вам перед другими. А скільки з того було шкоди св. Церкві й цілому народови? — Хто це годен счислити!

Крайна пора, щоби помилки минулого в нас більше не повторялися, щоби до нещасть, що їх нам і так не щадить доля-мачуха, не прибавляли ми нових ударів більше болючих, бо свідомих і провинених. І тому в цю хвилю, для нас усіх великої ваги й далекосяглого значіння, уважаю необхідним пригадати вам обовязки дітий св. кат. Церкви, громадян нації і горожан.

Право голосовання, що його вам признають державні закони, є не тільки правом чи привіленем, але з точки погляду католицької Церкви це під теперішню хвилю ваш першорядний обовязок, якого ніхто легкодушно не сміє занедбувати. Пригадуємо, що право голосовання прислугує не лиш вам, католицькі батьки, але й вам, матері, та вашим повнолітним синам і донькам. — Усі ви повинні скористати з цього права в свідомости, що сповняєте великий обовязок перед Богом і народом.

А друга ще важніша справа. Йдучи до виборів, застановіться добре над тим, кому маєте віддати голос ви й ваша рідня, що за люди є уміщені на лісті, котру ви вибрали. Не можете вибирати такого, що про католицьку Церкву не хоче нічого говорити, або що більше, котрий ворожо ставиться до Церкви, перечить Єї науку, не сповняє сам християнських обовязків, псує молодіж, ширить деморалізацію, розкидує заборонені книжки та газети, робить на шкоду народови — бо інакше ви станете співви-

новниками гріхів вашого вибранця. Виж, інакше сказати, немов похвалювалиб то що робить ваш кандидат, погоджувалибся з тим тай мовчки йому помагали. А похвала, мовчання й участь у грісі ближнього це знані вам з катехізму чужі гріхи. Вибирайтеж проте лишень такого кандидата, що є побожний, розумний, чесний і гідний син св. католицької Церкви й народу, якому не можнаби було нічого закинути.

Не забувайте теж у цій важній хвилі, заховати братню любов поміж собою. Це пригадуємо вам в ім'я любови, що до неї завзивав колись Божественний Спаситель своїх святих Апостолів: «По сім пізнають вас усі, що ви мої ученики, коли любов мати мете між собою» (Йо. 13, 35). Закиньте у цій важній хвилі між собою всякі ворогування, партійну гризню, особисті порахунки, — єдняйте сили до великого діла. Не давайте послуху тим, що на виборах хочуть заробити несовісною агітацією, не давайте ловити на облесливі слова, не продавайте голосів за юдин гріш, бо це злочин супроти Церкви, народу, державних законів. Безпристрасно, з розвагою достойною християнина католика сповніть цей ваш обов'язок, не дозволяючи заманювати себе до ніяких невідповідальних вчинків.

Відзиваючись оце до вас, не хочемо так чи інакше впливати на вислід виборів, ані теж обмежувати вашої свободи. Але одного бажаємо, щоби ви користаючи з прислугуючого вам права, пішли на зустріч вимогам св. Церкви й народу, щоб у нічому не порушили ні Божого ні природного закону.

Від себе не перестаємо Бога просити, щоби захоронив вас перед лихом і дав вам пізнати свою святую волю.

Благодать Господа Нашого Ісуса Христа со всіми вами. Амінь.

Дано в Перемишлі 1. січня 1928 р.

† ИОСАФАТ Епп.

Ч. 6227/27.

Всеч. Отці, відчитають повисший лист в часі богослужень в другий день Різдвяних Свят, згідно в найблизшу неділю так, щоби в кожній з церков було відчитано, та відправлять в повисший ціли богослуження в спосіб як це було поручено перед виборами до гром. рад.

Ч. 6228/27.

З нагоди Празника Христового Різдва і наближаючого Нового Року, бажаю всім Всеч. Отцям і всім вірним обильного Божого благословення. Прошу усильно всіх Всеч. Отців, передати їх своїм вірним. Нехай Вифлеємська Дитина Ісус, благословить всі наші труди і всі наші добрі починання, Собі на більшу славу, нам всім на заслуги і радість, народови на пожиток.

Йосафат Епп.

Ч. 6229/27. — В справі різдвяної збірки на сироти.

Поручається Всеч. Отцям, так як у минулих роках, не забувати з нагоди Свят Христового Різдва на сироти і школи. Зібрані гроші проситься слати до Канцелярії Епп. Консисторії, з допискою, яке їх призначення.

Ч. 399/Орд. Подяка Святійшого Отця Папи Римського за „Петрів гріш“.

На пересланий до Риму до Свят. Вітця »Петрів гріш«, Еппск. Ординаріят одержав слідуюче письмо: »Секретаріат Стану Його Святости у Ватикані дня 19. падолиста 1927. Ч. 66138.

Ваше Пресвященство!

Святійший Отець з великою, вітцівською прихильністю зволив ласкаво прийняти даток 3.500 зл., що його Ви зібрали поміж побожними вірними Вашої Дієцезії. Його Святість добачує в цім примірне змагання, з яким Ви і Ваше любе стадо стараєтеся зарадити потребам Апостольського Престола, які тепер дуже змоглися.

Тому за сповнення цього обовязку любови супроти Себе, Святійший Отець дуже щиро дякує і на знак побажання небесних дарів — яких Вам як найбільше умолює — рівнож як запоруку Своєї Вітцівської жичливости з превеликою любовю уділяє Апостольське благословення для Вас і цілого Вашого стада«.

Звідомляючи Вас о сім висказую чувства поважання для Вас і запевнюю Вас о моім відданню для Вашого Пресвященства.

Петро Кардинал Гаспаррі.

До Преосвященого і Всесвітлійшого Йосафата Коциловського, гр. кат. Перемиського Єпископа«.

Подаючи повище письмо св. Апостольського Престола до відома Нашого Всч. Духовенства і Наших Дорогих вірних висказуємо отсим щирю подяку за збірку.

Рівночасно поручаємо Всч. Духовенству поучити вірних, на які потреби видає Св. Отець ті гроші, які вірні Йому складають.

Сі потреби є дуже великі.

Папа Римський, що є володарем найбільшої держави, яка розтягаєся на цілу землю, обертає свої доходи в її користь. В Його палаті нема ніяких принятъ, ані забав, як це буває у земських володарів. Жие сам дуже скромно в призначених для Него кількох комнатах палати Ватикану. Жие обтяжений працею без відпочинку, якого потребує в Своїй старости.

Відмовляючи Собі не в однім навіть конечно потрібнім, мусить Св. Отець дбати про утримання Колегій кардиналів, ріжних св. Конгрегацій, Своїх Нунційів і Легатів у всіх державах для береження прав і розвою св. віри і її ісповідників. Число урядників потрібних до заряду справами духовними і церковними цілого католицького світа є дуже високе, тому і видатки на їх хотай і скромне удержання, є дуже високі.

Рівнож дуже коштовною є консервація палати Ватикану, що в ній містяться нагромаджені культурні добутки всіх віків, і величавої та просторої Церкви св. Петра, котрі то забудовання є взірцями клясичного будівництва.

Великі суми мусить видавати св. Отець і на заснування та удержування всякого рода шкіл, бо школи удержуванні нинішніми державами є побільшій части розсадниками невірства і безбожності. Наша колегія в Римі також удержуєся Його коштом. Св. Отець підпомагає всякого рода культурні інституції в Римі і по цілому світу, несе поміч в ріжних нещастях навіть і не католицьким народам.

Вкінці запомагає Св. Отець місіонарів, що в геройський спосіб трудяться поміж поганами.

На ті всі видатки немає иншого покриття, лишень милостині від вірних цілого світа.

І добрі католики з радістю складають свої дари для Св. Отця, що їх називаємо »Петровим грошем«, бо они є жертвовані до розпорядимости Св. Отцеві як наслідникові

в уряді св. Апостола Петра, цієї скали, на котрій Христос збудував Свою Церкву і її удержує.

Не оставаймо позаду і ми. Але уживаймо всіх зусиль, щоби кожний празник св. Апостолів Петра і Павла як день збірки на потреби Св. Отця і цілого християнства, став днем радости, Святом піднесення і скріплення нашої лучности з св. Ап. Престолом, З Еп. Ординаріату.

Х Р О Н І К А.

Іменования:

Ч. 5461/27 о. Пелех Евстахій, парох в Лівчицях деканом Комарнянським. Ч. 5461/27. о. Рихлевський Володимир, парох в Конюшках королівських містодек. Комарнянським.

Крилошанські відзнаки одержали:

Ч. 6034/27 о. Білинський Николай, парох в Кам'яній. — Ч. 5905/27 о. Левицький Лаврентій, парох в Жерниці. — Ч. 5904/27 о. Булик Никита, парох в Дубні. —

Канонічну інституцію одержали:

Ч. 5289/27 о. Наконечний Андрій, Лежахів. — Ч. 5289/27 о. Ференц Іван, Ялин. — Ч. 5472/27 о. Іваньо Іван, Тарнава вижна. — Ч. 5590/27 о. Тимкевич Александер, Опака.

Завідателства одержали:

Ч. 5279/27 о. Канда Григорій парох в Михнівці, доїздж. Липе. — Ч. 5357/27 о. Чолач Іван, Яксманичі. — Ч. 5328 о. Гнатишак Юрій, Синява. — Ч. 5161/27 о. Калинич Теофіль, Тарнавка. — Ч. 5310/27 о. Дзяма Дамян, Чорне — Ч. 5590/27 Бенъ Николай, Рибник. — Ч. 5978/27 ОО. Василіяни в Лаврові доїздж., Лінина мала.

Сотрудництва одержали:

Ч. 5271/27 о. Горчицький Йосиф неопрез., Пискоровичі — Ч. 4088/27 о. Ільницький Йосиф, парох в Шумячі доїздж. управл., Присліп. —

З гр. кат. Еписк. Консистоїї.

Перемишль, дня 2. січня 1928.

о. Николай Грицеляк
Канцлер.

† ЙОСАФАТ
Епп.

II. ЧАСТЬ

Січень, місяць української католицької преси й книжки.

Чим є для народу добра, здорова книжка та часопис, про це знаємо найбільше ми священики. Ми рівнож відчуваємо хиба найбільше потребу католицької лектури для нашого народу під теперішню хвилю. Всякі «Світла», «Сель-роби», «Наші Слова», «Укр. Голоси» й т. п. на наших таки очах підривають основи віри й моралі, щирять ненависть до св. кат. Церкви. Кождий з нас розуміє, що успішно протиділати цій отруї зможемо лиш при допомозі власної беззастережно католицької преси та книжки. Зорганізованою працею мусимо взятися перші за діло, щоб вибити з рук незрячого, меншого брата лиху книжку а є місце заступити доброю.

Ми священики обов'язані перші стати в рядах тих, що підуть на зустріч бажанням комітету **„місяця української, католицької преси й книжки“**, який повстав недавно тому у Львові заходом усіх наших католицьких установ та організацій. По волі цього комітету має бути **місяць січень місяцем української, католицької преси й книжки**.

В січні винен кождий з нас набути: бодай одну книжку для парохіяльної бібліотеки видавн. ОО. Василіян у Жовкві, бодай одну книжку для власної, домашньої та діточої бібліотеки вид. «Добра Книжка», Львів ул. Содова 4. (скр. почт. 11).

В січні винен кождий з нас повести якнайкраще пресову акцію в своїй парохії та приєднати нових передплатників для «Місіонара», «Нашого Приятеля», «Нової Зорі», «Правди», «Поступу».

Це наш священичий і громадянський обов'язок.

Видавн. Секція Т-ва «П. Е. П.»

Подається до відома ОО. котрі замовили Історію бібл. Herdera & Co. в картинах, що на днях очікується посилка від згаданого видавництва.

ПЕРЕМИСЬКІ

ЕПАРХІЯЛЬНІ

ВІДОМОСТІ

ЙОСАФАТ КОЦИЛОВСЬКИЙ

Божою милостю і благословенням св. Апостольського Престола
ЕПІСКОП

Перемиський, Самбірський і Сяніцький
ВСЕЧ. ДУХОВЕНСТВУ І ВСІМ ВІРНИМ ЕПАРХІЇ
МИР І АРХІЄРЕЙСЬКЕ БЛАГОСЛОВЕННЯ!

На старинних іконах зобразили малярі св. Вернарда в дивний, зворушливий спосіб. Його голову окружає терневий вінець, на його раменах спочиває тяжкий хрест, а коло хреста копіє і трость з губкою. Тіло його зв'язане шнурками, в лівій руці держить він смолоскип, а в правій бичі, цвяхи і молоток. Перед ним стоїть стовп, а в горі на тім стовпі когут.

Якщо глядач вдивиться добре в цей образ, зрозуміє легко, що ті знаряддя це оружие святого, яким він боронився тут на землі перед ворогами свого спасення і яким всегда їх поборовав по вказівкам наклику великого апостола св. Павла: „Облачитесь во все оружие Бже, яко возможи в них стати против кознем диаволским. Приимите же оружие Бже, да возможете противитися ко дню люти и все соделавше стати — Одягніться у всю зброю Божу, щоби змогли ви стояти про-

ти напастий диявольських. Прийміть всю зброю Божу, щоби змогли встояти в день лютий і поконавши все, стояти. (Еф. 6, 11-13).

Образ цей, це велика і жива заохота для кожного християнина-католика в борбі проти того самого ворога, перед яким перестерігає всіх великий апостол, проти діавола, князя темноти і ложи та його погубних слуг. А ворог цей був грізний мов лев рикаючий не тільки в часах св. апостола Павла, та в часах св. Вернарда, але неменше є він грізний і в наших часах. На наших очах подвоює він свою погубну роботу і за помічю своїх слуг, блудних учителів змагається він ложю доказати, що його темнота є яеним світлом, що погуба до якої веде є спасенням. До наших часів, до нас християн-католиків, до наших уший і наших сердець лине і бється сильним гомоном цей важливий клич св. апостола, цей тривожний зазив і осторога перед грозою: »Одягніться в зброю Божу, щоб змогли ви встояти в день лютий...« Бо наші села і місточка, наші діти і душі наші почав ворог звалювати у погубу.

Щож то за зброя, якою маємо узброїтися і якою маємо боронитися і поконати князя темноти, діавола і погубну роботу його прислужників? Чи зброя в якій зображений св. Верnard буде і для нас відпорною силою проти ворога наших власних душ таї наших дітей?

З цілою певністю так.

В часі великого посту, в часі покути і обнови душ наших, в часі роздумування про Христові страсти, ці страстоносні засоби і знаряди Христових мук це наша зброя проти ворога наших душ, це підстава і запорука нашого душевного життя і нашого спасення.

О, як багато тих засобів та знарядів в Христових мук! Глядіть: трийцять срібняків, смолоскипи, кайдани, бичі, стовп, багрянця, заслона на очи, терневий вінець, хрест, цвяхи, молот, копіє, трость, губка, оцет і жовч. Жахливі вони, ці знаряди, для кожної християнської душі, бо ними орудував сам сатана і його прислужники в борбі проти Христа, але і дорогі вони людському серцю, бо стали вони для Спасителя засобом в побіді над ворогами і орудниками в ділі спасення людського роду. Вони від віків предвиджені, пророками завчасу передсказані, трийцять три роки Богочоловіком передбачувані. Через довгі

віки витискали вони теплі сльози з очей нечисленних міліонів побожних християн, спричиняли сердешний плач і невгамований жаль в схвилюваних серцях людських, вливали невпинно живу віру, надію і любов в людські душі, наносили їм радісну втіху і радісний біль.

Це спасенні засоби християнського життя та певна запорука нашого спасення. Побоже роздумування про них стається справжньою захороною перед злом та підмогою нашого життя душевного. Це правдивий лік для християнина, це жерело правдивої радості християнської і спасенного терпіння, на яке вказує св. апостол Петро: „Хрїсť о́же постра́дaвши за нaшa плaтїю, ѝ кѣ кѣ тѣже мaслѣ коврѣжїтєсѣ — бо як Христос страждав за нас тілом, то і ви узбройтеся тою самою думкою“ (1 Петр. 4, 1).

Страстynosні знаряди, ці жажливі знамена Христових мук це наче книга з образками, в якій можна вчитати, доглянути і пізнати все те, що лучається в людському життю, в хвилях темного забуття та упадку і в хвилях ясної радості, душевного підйому та пожертвованого терпіння.

* * *

Гляньмо на тих мерзенних трийцять срібняків юдиних, ту ціну нечуваної зради, на це передвступне знаряддя Христових страстей та причину страшного упадку людини і її погуби. Зимний металъ грошевий стається бухаючим жерелом погубного розсіяння, нестримної жури, важкої безтямности, страшного запустіння душевного, проливу неповинної крові святої, розпуки, самогубства і вічної погибелі. Доки стане людей на землі буде зарігатися серце у людських грудях на саму згадку юдиних срібняків і во віки не стопляться вони в пекольному вогні.

„І́ то́гда кнїде кѣ ѡ́нѣ сaтaнa; дaвѣ ѡ́звїде: вѣ́ же нaшѣ — І́ вѣйшов в него сaтaнa і́ зaрaз вѣйшов, a булa нїч. (Йoа́н 13, 27-30.)

Біжить нещасний Юда з 30 срібняками в одній руці, а смолоскипом в другій серед лячної пїтьми нічної, з ще більше жахливою пїтьмою засліплення на душі.

Куди біжиш так нещасний „сине погибелі“? — Біжиш-втікаєш перед пекольним тягарем цих марних 30 срібняків, що їх держиш судорожно в руці, стрімголов перебігаєш від сатанічного наміру до злочинного діла, від злочинного діла до злорадної роспуки, від роспуки на край

Срібняки.

темної пропасти, в самогубство і самочинну погибель.

„Добрѣ было бы єму, ѿще не бы родѣлся человекъ той — ліпше булоби йому, колиб не родився чоловік той“ (Марк 14. 21.) — сказав про него сам Христос.

А ці злопамятні срібняки ще і нині заважують своїм тягарем і своїм злорадним звуком зваблюють много людей та женуть їх у погубу. Чого трийцять не зможе, то зможе триста, чого триста не вдіє, те вдіє три тисячі срібняків, а в кождім разі доконають всего трийцять тисячів.

Колись в раї стояло дерево життяне, пізнання добра і зла, днесь знова хотять люди створити собі другий рай і серед цего раю насадили друге дерево життяне пізнання всего добра і зла, а тим деревом то дерево гроша. Старий злорадний змії веться знова на тім нинішнім дереві та зваблює і накликає безупинно: „Хто з цего дерева буде їсти, цьому відкриваються очи і буде рівний богам знаючи добре і зле. Хто з цього дерева буде збирати овочі, цей стане великим, щасливим і мудрим. Через овоч гроша прийде до розуміння всього, йому отворяться очи і буде розумно глядіти на релігію, віру, Церков, чесноту, він станеться рівний богам, бо зачислений до могучих, буде відбирати від людей приноси кадила. А коли до того дерева всі приступлять і начнуть їсти повстане новий рай між людьми на землі“.

Таку вагу кладе нинішний світ на гріш і таку науку голосить про него. За тим грошем много много серед людей побивається мов цей Юда нещасний за срібняками, що ставив гріш вище понад власну душу.

Та Ви браття і сестри, що живете в більшій частині в недостатку а може в голоді і холоді, приймайте все, що дає Вам Господь з терпеливим спокоєм в душі, не тужіть за тим деревом гроша та ложним щастям, яке воно дає, згадайте на ті срібняки Юдові, та просіть Христа Господа, щоби хоронив Вас від подібного засліплення і страшної погуби. Бо на жаль в нинішніх часах проявляється подекуди і серед наших вірних вплив юдинових срібняків. Були такі і на жаль є ще і тепер такі блудні одиниці, що справи грошеві ставлять висше від св. віри, св. Церкви католицької, від самого Христа. Як що ходить о якусь матеріальну користь, вони відступають від св. Церкви, покидують св. віру допчуть свою гідність тай других потягають са собою.

О страшна і невимовно погана річ зраджувати Христа і Його св. справу за юдині срібняки.

Браття і Сестри дорогі! Ворог душ наших і нашого спасення не спить але безвпинно працює. Належить нам для того подвоїти нашу бачивість в великому пості, в цім великим спасеннім часі і користати з Христових страстей, і їх спасенної сили. Розважуйте побожно про Христові муки бо невичерпане це жерело ласк, сили і підйому для нашої душі. Сама побожна згадка на ці страстоносні знаряди, що завдавали Христові муки, станеться ліком для нас.

Пійдім думкою в скрушенню серця до огороду Гетсємані а там при світлі смолоскипів побачимо вязи-кайдани на святих руках Христових. Хай заплаче наше серце над увязненим Христом в оковах, але най затремтить і зариде воно також над увязненням нашої власної душі кайданами наших гріхів і закиненими сітями злого духа й нашого власного тіла.

Зійдім з оливної гори, зійдім у двір Каяфи та шукаймо там Христа, хоч не легко Його знайдемо. В наругу закрили заслоною св. лице Його. Приступім блище до Христа та боліймо в душі над цією зневажливою наругою Христа, над цією заслоною і притемненням святих очий Христових, але заплачмо також і над притемненням наших власних душевних очий, жаліймо над тими чорними заслонами, що ними самі собі закриваємо очі душі перед світлом св. віри, Божих ласк, та Божої правди. О, як часто самі ми гасимо Боже світло в нашій душі, як довго нераз панує в ній страшна темрява гріху і невірства.

Зайдім у двір Пилата.

Що там такого діється, що то за переразливий свист, що то за удари, ті жахливі, що долітають до нас?

Це свищать так остроکیلчасті довгі бичі в руках нелюдів, що бичують непогамовно святе Тіло Христа Спасителя... Чуєш окаянна душе християнська цей переразливий, жахливий свист бичів, що долітає до тебе із злопамятного подвіря пилатового і ударяє до уший твоїх притуплених з невідлорною силою невисказано жахливим ударом?

Перекинений на камянім стовпі і привязаний ганьбливо до него, Христос вється під важкими ударами бичуючих.

Страшний, серце стискаючий вид.

Вязи.

Заслона.

Бичі.

Вже виступають на святім Тілі Христовім синьо-червоні пасмуги, вже виступає багровими каплями тепча кров свята, вже розпливається вона поза краї ран... а вони бють і бють...

Вже обагрений білий стовп кам'яний, тай земля багриться вже кровю, вже не видко багато ран, одну велику рану вже тільки видко... а вони бють і бють...

Вже ненаситно завзята товпа здригається мимовільно, вже многі хоч силуються не видержують страшного виду, вже чути придушений зойк, що самовільно і нестримно виривається з їх кам'яної груди... а вони бють і бють...

О, які болючі ті бичі, які болесні їх удари завдані Христові.

Розважуймо сердешно над тими ударами, оплакуймо серцем це нелюдське бичовання Христа Господа, але плачмо також не менше над бичованням нашого ближнього нашим власним язиком, обмовою, клеветою, очерненням, плачмо над ударами, що їх ми завдали нашим згіршенням чесноті других, плачмо над цими всіми, що в своїй злобі або й безтямности бичують наш нарід бичами ложі, блудної науки і неморальности, що задають важкі удари і ятрєнні рани його душі.

Терневий
вінець.

В тім великопоснім розважанню побачимо і терневий вінець, що болючо і ганьбливо втиснено на голову Христа. Кровавий, доскульно-страсний це вінець, повний він наруги, неслави і поганьблення.

Спогляньмо на цю спосочену, острим вінцем поранену і жахливо споганєну Голову святу. І в зимнім серці твердім викличе вона зворушення і невимовний біль. О, свята Голово поранена, о, страснотернева короно!

Але замало нам жаліти над цим вінцем терневим. Боліймо над цим Христовим вінцем наруги, але боліймо також і над вінцем поганьблення, що його ми собі нераз на нашу голову натискаємо. Бо прекрасним даром обдарив Господь чоловіка, „славою й честію кичалася єго“, як оспівує це псалмопівець. Увінчав його вінцем слави і чести, наділив його вінцем пізнання, боязни Божої і безсмертної гідности. Чоловік має розум і свободну волю є паном своїх думок, слів і діл. Але часто скидує він з себе цей вінець слави і чести, вінець гідности своєї, і закладає собі вінець ганьби, вінець сплетений з бодаків і осету, грішної змисловости,

пустої слави, непогамованої гордості, безхарактерності, упіднення і всяких інших пороків.

Та є між людьми і такі, що не тільки скидають зі себе цей вінець «слави і чести», але змагаються здерти його і з других а на його місце накинути їм вінець ганьби. Навіть пятна зради і відступництва не жахаються вони і силуються притягнути других під свій вінець зради, намовити до відступництва від св. віри, Церкви св. католицької й народу свого.

Розважуймо о тім, тай твердо бережим наш вінець слави і чести, шануймо Божі дари, св. віру, нашу гідність та наш християнсько-католицький характер.

Найважнішим знарядом Христових страстей, це хрест. Хрест то знак найбільших Христових мук, це тайна нашого спасення, знак безмежної любови.

Хрест.

В часі великого посту ставаймо часто нашим духом під Христовий хрест та роздумуймо про це безмежне море болю, яке наносить хрест для Спасителя. Вслухуймося в стукіт молота, в дзвенкіт цвяхів вбиваних крізь св. руки і ноги Христоті в тверде дерево хрестне. В невисказаних муках висить Христос на хрестнім дереві повних три години, зболений на душі і тілі висказує Він з цього хреста слова безмежної любови: „*Богъ ѿтвѣстѣ ѿмѧ: не вѣдѣтъ бо чтѣ творѣтъ*“. І від цієї хвили хрест стався престолом любови. І від цього часу линуць до цього престола думки і почування всіх християн. Бо ніхто не може Христа любити, як не любить Христа розп'ятого, а розп'ятого Христа ніхто не може любити як не любить Його хреста. Хрест це наша слава і наша честь.

„*Мѧкъ же да не вѣдѣтъ хвалѣтисѧ токѡмъ ѡ крѣтѣ Гдѧ нашого Іѡса Хрѣта* — мені нічим хвалитися, тільки хрестом Господа нашого Ісуса Христа. (Гал. 6, 14) каже апостол Павло, великий поклонник хреста, тай ми за ним це повторіємо. Роздумуючи про цей хрестний знаряд Христових страстей окажیم свою любов до страдаючого Спасителя. Завернім з дороги гріху, бо гріх наш для Христа є більш болючий і терпкий від терпкого оцту та гіркої жовчи, що Йому подали на хресті, бо смертний удар гріха заданий нашій душі є більш болючий для Христа ніж удар заданий йому списом на хресті. „*Иже Хрѣтовъ сѣтъ, плоть распѧша со страстѡми и пѡхотѡми* — ті що суть Христові, расп'яли тіло зі страсть-

ми і похотями (Гал. 5, 24). Як що поконаємо грішні склони-
ности і прогріхи, станемо тільки тоді і ми Христовими.

* * *

Користаймо, браття і сестри, з цих розважувань страст-
них в тім великопснім часі покаяння і з тих небесних ласк
які страждаючий Христос хоче всім уділити, що собі цього
бажають. А ті знаряди Христових страстей і Його діла
спасення, най стануть для нас наукою, засобами та свя-
тою понукою до осягнення спасення нашої власної душі.
Просім Христа Спасителя о це та взиваймо Його в скру-
шенню серця і з насолодою словами зворушливої пісні
страсної: »Протерпівий за нас страсти Ісусе Христе, Сине
Божій помилуй нас«.

Дано в Перемишлі перед великим постом в 1928 р.

† ЙОСАФАТ
ЕПИСКОП.

Ч. 12/В. Поручається Всч. ОО. душпастирям прочи-
тати повисций пастирський лист вірним замість проповіді
в неділю сиропустну або евентуально в першу неділю посту.

Ч. 220. — В справі святкування шостої річниці коро- нації Святійшого Отця Папи Пія XI.

В ціли достойного звеличення щестилітної річниці ко-
ронації Святійшого Отця на Римського Папу заряджуємо
ось що:

В дни 12. лютого ц. р. зглядно в одну з найближих
неділь відправлять Всч. ОО. Душпастирі торжественну спі-
вану Службу Божу в наміренню Святійшого Отця Папи
Пія XI, при чім до звичайної служби долучать ще службу
благодарення.

По Євангелію належить виголосити проповідь о єди-
носпасительности католицької Церкви, по заамвонній мо-
литві підспівати благодарну пісню »Тебе Бога хвалим«
при виставлених Найсв. Тайнах, а по Службі Божій внести
многолітство Святійшому Вігцені.

Вказаним би також було, щоби в згаданий день
устроено відповідні академії на честь Святійшого Отця.

По відбутих торжествах пропозитуть Всч. ОО. Душпастирі точний звіт, а це найдалше до 15. березня ц. р.

Ч. 352. — Розпорядок що до постів в р. 1928. аж до Вел. Посту в р. 1929.

Розпорядок виданий Нами попередних літ з нагоди св. Вел. Посту (Гл. Епарх. Відомости 1925 ст. 5, 1927 ст. 9) обовязує в цілости на дальший оден рік.

Ч. 254. — В справі звільнення від іспитів конкурсних.

Пригадується Всч. отцям розпорядок Львівського пров. Синоду з р. 1891 (Додаток XXXVII т. XXXI), силою, якого о звільнення від іспиту конкурсного о душпастирські бенефіції можуть старатися лиш ті священники, що мають до цього вимагані дані.

Прохання о таке звільнення належить вносити через дотичний уряд деканальний найменше на один місяць перед конкурсним речинцем.

Прохань о звільнення від іспиту конкурсного не уважляються в часі, коли парохії виставлені на конкурс.

В кождім проханню належить заподати дату і вислід попередних іспитів конкурсних зглядно звільнення від них а оо. Декани пропозитуть совісно зладжену табелю кваліфікаційну, як також мотиви промовляючі за звільненням. Подань, які не будуть відповідати цим приписам, Еп. Консистерія не буде брати під розвагу, і не полагоджені зложити до актів.

В кінці примічається що на подання о звільнення від конкурсного іспиту, що до котрих наступило відмовне рішення, Еп. Консистерія не буде пересилати ніякої відповіді.

Ч. 253. — Речинець іспитів конкурсних о душпастирські бенефіції в р. 1928.

Іспити конкурсні о душпастирські бенефіції відбудуться цього року в днях 15 і 16 мая і 16 і 17 жовтня.

До іспиту конкурсного належить зголоситись на пів місяця перед речинцем іспиту.

Священики, що перший раз здають іспити, обов'язані зазначити в поданю чи і коли зложили іспит з догматики, моральної і церковного права, а перед самим іспитом предложити письменно вироблені проповіді згл. егзорти.

Ч. 255. — Речинець іспитів з догматики, моральної і церковного права в р. 1928.

Іспити з догматики, моральної і церковного права відбудуться цього року в днях 8 мая і 9 жовтня.

До іспиту з догматики приступають священики висвячені в р. 1927, до іспиту з моральної священики висвячені в р. 1926, а до іспиту з церковного права священики висвячені в р. 1925. В тих самих речинцях є обов'язані приступити до іспитів зі згаданих предметів ті священики, що були до цього покликані в попередних роках, а ще доси їх не зложили.

В кінці пригадуєся що священики, які не зложили новисших іспитів, не будуть допущені до іспиту конкурсового, хіба що предложилиби умотитоване оправдання, для яких причин до згаданих іспитів не приступили.

Ч. 224. — В справі звітів з відбутих місій.

Пригадуєся Всч. ОО. Деканам, щоби з огляду на зближаючийся місійний сезон предложили залеглі звіти з відбутих місій. Сі ОО. Декани, які ще взагалі не предкладали ніяких того рода звітів, зволять предложити їх зі всіх місій, які відбулись в деканаті від р. 1923. Сіж ОО. Декани, які предложили звіти по 1927, зволять предложити дальші звіти за минулий рік. До звітів належить долучити табелю зі слідуєчими рубриками: 1. Число порядкове, 2. Назва парохії, 3. Дата відбугої місії, 4. Хто давав місію? 5. Число тих парохіян, що приступило до Св. Тайн, 6. Особливі завваги.

До звітів з відбутих місій належить долучити також спис парохій, в яких плянуєсь місію на 1928 р. Заподати час наміреної місії, як також імена ОО. місіонарів, на яких рефлектуєсь, авентуально чин, з якого сподіваєсь парох дістати ОО. місіонарів.

Поручаєся також ОО. Деканам, що в їх деканатах

ще дуже мало відбулось місій, щоби доложили всіх старань щоби бодай третину деканату в р. 1928 переорати місіями.

Всч. ОО. Парохам, де ще місії не було, поручається безумовно се в сім році зробити.

Ч. 231/27. — В справі благословення хлібів, пшениці, вина і елея на Всеночнім.

Пригадується Всч. Духовенству, що на кождім Всеночнім мають предкладатися до благословення нові хліби, нова пшениця, нове вино і нова олива. (Пор. Синод львівський з 1891 р. Титул III. о священнях і благословеннях т. 3. ст. 106).

Ч. 6130/27. — В справі удержування в чистоті мирниць.

З огляду на це, що св. миро не є поединою і простою оливою, але помазанням Христовим і знаком ласки св. Духа, тому треба вистерігатися, щоби його в який небудь спосіб не зневажити, ані не держати в невідповідній посудині, але в чистій срібній або циновій і це в приличнім місці в церкві.

Рівнож при кождім уділюванню св. Тайн хрещення і миропомазання повиннося уживати до обтирання лишень чисту вату, яку по довершенню згаданих Тайн належить спалити.

При зміні св. мира, яке повинно наступити найдалше в місяць по освяченню нового, належить останки старого мира спалити на чистім камени або цеглі, а попіл висипати до освяченого місця (sacratium), яке має знаходитися в кождій церкві.

Ч. 6232/27. — В справі літургійного вина.

З огляду на це, що лучаються і такі священики, що купують вино до Служби Божої в непевних фірмах і через це виставляють відправлені собою Служби Божі на небезпеку неважності, строго забороняємо купувати літургійне вино в таких фірмах, а поручаємо уживати до Служби Божої лишень вина від фірм певних і записаних.

Ч. 257. — Конкурс на опорожнені парохії.

З речинцем до 31. марта 1928 виставляються на конкурс слідуєчі опорожнені парохії:

- Деканат Балигородський: 1) Горянка, 2) Загочево 3) Рябе
- » Бірчанський 1) Грозьова.
- » Бориславський: 1) Рибник.
- » Височанський: 1) Гнила.
- » Горлицький: 1) Боднарка, 2) Долини, 3) Ліщини,
4) Мацина велика, 5) Новиця, 6) Смерековець.
- » Грибівський 1) Королева руська.
- » Динівський: 1) Кінське, 2) Павлокова.
- » Дрогобицький: Унятичі.
- » Дуклянський: 1) Воля цекл., 2) Гирова, 3) Радочина, 4) Ростайне, 5) Чорне.
- » Жукотинський: 1) Галівка, 2) Дністрик дуб.,
3) Ліпе.
- » Короснянський: 1) Близянка, 2) Чорноріки.
- » Лежайський: 1) Дубрівка, 2) Тарнавка.
- » Ліський: 1) Тернава гірна.
- » Лупківський: 1) Воля мігова. 2) Манів, 3) Солинка,
4) Явірник.
- » Любачівський: 1) Милків, 2) Синявка.
- » Лютовиський: 1) Береги гірні, 2) Поляна, 3) Хміль.
- » Мединицький: 1) Кавсько.
- » Медицький: 1) Барич, 2) Яксманичі.
- » Мушинський: 1) Матієва, 2) Милик, 3) Росток
вел., 4) Явірки.
- » Немірівський: 1) Немирів.
- » Підбужський: 1) Свидник.
- » Порохницький: 1) Крамарівка.
- » Равський: 1) Белзець, 2) Голе равське, 3) Камінка нова.
- » Риманівський: 1) Синява, 2) Яблониця польська,
3) Ясель.
- » Рудецький: 1) Михайловичі з Шептичами, 2) Шоломиничі.
- » Сінявський: 1) Майдан сінявський.
- » Старосамбірський: 1) Білич гор., 2) Лінина мала.
- » Старосільський: 1) Гуменець.

Деканат Тіснянський: 1) Ветлина, 2) Криве, 3) Лопінка,
4) Терка, 5) Яблінки, 6) Яворець.

» Турчанський: 1) Лосинець.

» Угнівський: 1) Тяглів.

» Ченанівський: 1) Крупець, 2) Плазів.

Прошення внесені не по формі і не заосмотрені потрібними залучниками, а особливо без свідництва з конкурсового іспиту як і ті, котрі би вплинули по дні 31. марта 1928, будуть уважані яко безпредметові.

Примічається, що всі Всч. ОО. що одержать презенту на таку парохію, яка крім матерної церкви має ще одну або більше дочерних, є обов'язані в кождім часі, на жадання перемиського Еписк. Ординаріату згодитися на евенуальне відлучення дочерних церков разом з ґрунтами.

При тім Еписк. Ординаріят повідомляє всіх Отців, наміряючих внести подання о прийяття в спис на висше згадані парохії, що дотації їх будуть нормовані по гадці Конкордату.

Ч. 256/31. Розпорядок в справі збірок на добродійні цілі.

Жертволюбивість нашого народу на богоугодні цілі є гідна всякого признання і похвали. Захисти для сиріт, рідна школа, захоронки й інші народні потреби находять все зичливе серце і матеріяльну допомогу. — На жаль, ся гарна чеснота нашого народу буває нераз предметом каригідних зловживань зі сторони людей злої волі: дуже часто зложені в готівці чи в натурі жертви або цілком пропадають в кишнях несовістних збирачів, або йдуть на цілі ворожі церкви і народнім інтересам.

Щоби отже запобігти на будуче таким надужитям, проголошує отсим Епископський Ординаріят осьтакий розпорядок:

А.

ЖЕРТВИ В ГОТІВЦІ.

Всі дотерішні готівкові збірки, уряджувані поодинокими товариствами й інституціями коло церков і в церквах, устають з кінцем грудня 1927 р.

На їх місце обов'язувати будуть від 1. січня (н. ст.) осьтакі постанови:

1) а) для Перемишля і повітових міст.

Кожної першої неділі по 1. (н. ст.) місяця зарядить душпастир в церкві збірку на тацу на добродійні ціли **в часі співаної Служби Божої і в часі Вечірні.**

б) для місточок і сіл:

Кожної першої неділі по 1. (н. ст.) місяця зарядить душпастир в церкві збірку на тацу на добродійні ціли **підчас співаної Служби Божої.**

Виймок становлять празники:

Рождество Христове, Новий Рік і Великдень.

Як що дотична неділя припадає на оден з тих празників, тоді збірка на добродійні ціли відбувається в слідуючу неділю.

До повисших збірок треба приготувати вірних при нагоді проповіді і все безпосередно перед збіркою бодай кількома словами заіграти вірних до жертв.

Сеї неділі, коли збирається жертви на добродійні ціли, нема вже в церкві на дотичній Службі Божій, зглядно на Вечірні, віяких інших збірок, — крім таці церковної.

2) Зібрану готівку вписується до книги цёрковних приходів і рівночасно в рубрику видатків, додаючи слова: »на добродійні ціли на руки Епископського Ординаріату«.

3) О. душпастир відсилає зібрану готівку кожного місяця до Еписк. Ординаріату окремим чеком поштової щадниці, який на сю ціль одержить.

4) Еписк. Ординаріат буде розділювати одержані з цілої епархії жертви між ті товариства й інституції, які на те заслугують.

5) Товариство, чи інституція, яка би збирала жертви на цёрковній тириторії на власну руку, резигнує тим самим з участі в цёрковних жертвах, а священник має обов'язок перестерегти нарід перед такою самовільною квестою.

КОЛЯДА.

Крім коляди, уряджуваної Брацтвом на потреби церкви, поручається Духовенству заохотити вірних до колядування виключно в хосен «Рідної Школи».

Зібрану на сю ціль готівку належить прислати також на руки Еписк. Ординаріату.

Б.

ЖЕРТВИ В НАТУРІ.

1. Інституція, яка хоче користати з квести в громаді, мусить наперед постаратися о письмений дозвіл Еписк. Ординаріату і виказати ним перед місцевим душпастирем.

2. Хто квестує без такого дозволу, сего треба трактувати як такого, що збирає жертви проти волі Еписк. Ординаріату і перед такими квестарями чи квестарками належить вірних перестерігати.

Отсе розпорядження обов'язує в цілій Перемиській Епархії від 1-го н. ст. січня 1928 р.

Від гр. кат. Еписк. Ординаріату.

Ч. 258. — Утворення гр. кат. душпастирства в Німеччині.

Подаєся до відома Всч. Духовенства, що в Німеччині з осідком в Берліні (Berlin N. 24, Johannisstrasse 4, St. Hedwigsheim, Deutsches Reich) утворено гр. кат. душпастирство (Die Seelsorge für die Unierten Griechisch-Katholischen in Deutschland). — Евентуальні документи для наших емігрантів належить тамтуди пересилати.

Х Р О Н І К А.

Іменовання:

Ч. 51. о. Плешкевич Юліан, парох в Маластові містодек.
Горлицьким.

Завідательства одержали:

Ч. 5472/27. о. Матейчак Нестор — Гусне.
Ч. 6287/27. о. Комарницький Яків — Солинка.

Сотрудництва одержали:

Ч. 5613/27. о. Корлятович Іван управл. Берест.
Ч. 6178. о. Павліш Павло доїздж. Курилівка.

Померли:

о. Шемеляк Леонід, парох в Біличі горішнім 29/12. 1927.
о. Осідач Михайло, парох в Ветлині 3/1 1928.
о. Шемердяк Іван, парох в Гуменці 5/1 1928.
Душі їх поручаєся молитвам Всч. Духовенства.

3 гр. кат. Еписк. Консисторії.
Перемишль, дня 2. лютого 1928.

о. Николай Грицеляк
Канцлер.

† ГРИГОРІЙ
Еп.-Пом.

ПЕРЕМІСЬКІ

ЕПАРХІЯЛЬНІ

ВІДОМОСТІ

Інструкція св. Конгрегації св. Уряду для Архиепископів, Епископів і прочих місцевих Ординаріїв в справі літературних письм характеру зміслового і зміслово-містичного.

Св. Конгрегація св. Уряду (S. Officii) видала для 3. мая 1927 в справі злих письм характеру зміслово-містичного, таку інструкцію:

Лихом нинішних часів, одним з найбільше погубних, що підкопує християнську науку обичаїв і наносить тяжку шкоду душам, відкупленим цінною Кров'ю Ісуса Христа, на першій місци назвати треба ті літературні письма, які поширюють змісловість і пристрасть або певного рода схиблений містицизм. Сюди належать головно романи, видумаві оповідання, драми, комедії, яких нині повстає і поширюєся просто неімовірна скількість.

Годі найти достаточних слів осудження на то, що згадана повинь письм гідкого змісту, прибраного в приманчиву форму, наносить душам тяжку шкоду. Бо багато того рода письменників змальовує безсоромність в живих і яскравих образках; розказує річи дуже соромні будьто під заслоною, будьто з зухвалою отвертостю, нехтуючи згляди приличности; описує тілесні гріхи, і то навіть найтяжші, з такою субтельною потрібністю і так прикрашує їх чаром і приманою вислову, що не остає нічого, чогоби вони не нарушили в області моральности. Річ для кожного

ясна, який погубний вплив такі письма мають передовсім на дозріваючу молодіж, яка і без того стрічає великі труднощі на дорозі чистоти зі сторони своєї молодої горячої вдачі. А що ті письма, переважно обємом невеликі, легко і дешево можна набути по книгарнях, на улицах, на залізничних дріцях, то они з дивною швидкістю дістаються в руки всім і наражують християнські родини на небезпеки а не раз приводять їх до сумних порішень. Бо хто не знає, що такі письма сильно розбуджують фантазію, розогнують виуздану пристрасть і тягнуть серце в болото гідоти!

Однак ще багато гіршими від тих любовних повістей є такі, в яких автори — жах бере про се говорити — не вагаються навіть такий корм хоробливої змисловости прибирати в річи святі, сплітаючи безстыдні любові з якоюсь набожністю і найбільше фалшивим релігійним містицизмом, неначеби таким способом погоджували віру з обоятною про норму доброго життя або навіть з найбезсоромнішим запереченем такої норми і зовсім добре годили чесноту Богопочитання з зіпсутем обичаїв. Прещінь святою правдою єсть, що вічного життя, ніхто не може досягнути, хочби найкріпше вірив в правди Богом обявлені, а не заховував заповідей даних Богом; бо не заслугоє навіть на назву християнина той, котрий вправді визнає віру Христа, але не ступає Його слідами: „Віра без діл єсть мертвою“, та і наш Спаситель перестерігав, що: »не всякий, який Мені каже: Господи, Господи, увійде до небесного царства, але лиш такий, котрий творить волю Мого Отця, котрий єсть на небесах, увійде до небесного царства«, (Мт. 7: 21).

Нехай тут ніхто не борониться тим, що багато з тих письм визначаєсь блеском і красою мови, віддає знаменито психологію відповідаючу теперішнім дослідам, або сим, що ті письма осуджують розпустні тілесні розкоші, представляючи їх яко найгідкіїші, якими они суть в дійсности, або в кінци сим, що в них говориться про докори совісті та каєне і смуток, якими часто кінчається такі найгідкіїші утіхи. Бо ані краса стилю, ані науки з обсягу медицини чи філософії — если в таких письмах то дійсно находиться — ані ніяка ціль автора, якаби она не була, не можуть ніколи запобічи тому, щоби читачі, загально беручи вже через зіпсовану природу дуже слабії і склонні до розпусти,

не дали себе поволи втягнути в сіті покусам такої нечистої лектури, щоби не затрачувався їх ум і не псувалися їх серця, та щоби вони, даючи цілковиту свободу своїм пристрастям, не попали в злочин всякого рода, а нераз навіть не кінчили самі зі собою з відрази до життя оскверненого брудом.

Впрочім нема що дивуватися сему, що світ, який посувається аж до погорди Бога, захоплюється тими письмами і їх розповсюднює; але найбільше приходиться боліти над сими письменниками, котрі чваняться іменем християн, а твій труд і талант подають на службу так шкідливій літературі. Чи то можливо, щоби хто то, поступаючи проти евангелської етики, міг стояти при Ісусі, котрий наказав всім розпинати тіло з його хибами і пристрастями? «Если хто хоче — каже Він — за Мною піти, нехай відречеться сам себе і возьме свій хрест і за Мною йде». (Мт. 16. 24.)

Бачимо як багато письменників посувається до того степеня зухвальства і безсоромности, що в письмах своїх поширюють навіть такі проступки, які Апостол заборонив вірним хочби лиш по їх імені називати: «А розпуста і всяка нечистота або лакімство нехай ані згадується між вами, як лицює святим». (Євр. 5, 3). Нехайже вони вкінці зрозуміють, що не можна служити двом панам, Богу і пристрасти, релігії і безсоромности. «Хто не зі Мною, — каже Господь Ісус — той проти Мене» (Мт, 12, 30.), а нема ніякого сумніву, що не суть з Христом письменники, котрі брудними описами псують добрі обичаї, конечну основу суспільного ладу і домашнього.

З огляду на повинь неморальної літератури, яка з кожним роком що раз то більше заливає майже всі народи, Стята і Найвисша Конгрегація св. Уряду для справ віри і обичаїв, Апостольскою повагою і іменем Святійшого Отця Пія Папи XI., наказує всім місцевим Ординаріям, щоби всіми можливими способами старалися запобігати сему великому і нині так дуже грізному лиху.

До тих, котрих св. Дух поставив управляти Церквою Бога, належить без сумніву обов'язок чуйно і старанно слідити за всім тим, що в їх дієцезіях печатається і видається. Єсть річчю для всіх очевидною, що скількість книжок видаваних нині на цілім світі єсть занадто велика, щоби їх можна було піддати оцінці Апостольської Столиці. Для того

Папа Пій Х. таке сказав в своїм *Motu-proprio „Sacrorum Antistites“*: »Якнебудь в дієцезії кожного з Вас найдуться книжки, котрих читане єсть шкідливе, старайтеся їх конче усунути, хотяйби прийшлося Вам ужити навіть торжественної заборони. Бо хоч Апостольська Столиця стремить всіми силами до усунення таких письм, так скількість їх зросла до того степеня, що годі їх всі навіть вичислити. З того приводу нераз за пізно приготавлиється лікарство, коли то недуга вже змоглася через довшу проволоку«.

Більшої частини таких письм більшого і меншого об'єму не можна піддати особній оцінці тої Найвисшої Конгрегації, хотяй вони належать до найшкідливіших. Для того Ординаріяти повинні старатися правильно і ревно виповняти сей важний обов'язок або самі або через Ради а *vigilantia*, установлені окружним письмом „*Pascendi dominici gregis*“ того самого Папи, рівнож нехай не забудуть в відповідний час оголосити в Єпархіяльних Відомостях, що такі письма суть осуджені і яко найбільше шкідливі.

Впрочім звісна річ, що Церков вже загальним законом постановила, щоби лихі книжки які нарочно або *ex professo* ображують добрі обичаї, уважалися на рівні з тими, які суть втягнені на Індекс заборонених книг. З того виходить, що хто читає без відповідного дозволу книжку змісту очевидно змислового, поповнює смертний гріх, навіть, коли та книжка не єсть поіменно осуджена церковною владою. А що поміж вірними лучаються хибні і шкідливі погляди в тій дуже важній справі, то місцеві Ординаріяти мають старатися своїми настирськими напіннями впливати передовсім на парохів і їх помічників, щоби ті в відповідний спосіб поучували вірних.

Крім того нехай Ординаріяти не залишать оголосити поіменно після потреб поодиноких Єпархій, котрі книжки суть заборонені самим правом. А наколи уважають, що зможуть успішніше і скорше відвести вірних від читання якоїсь книжки, коли осудять її особною заборonoю, тоді повинні користати зі свого права подібно як се робить Апостольська Столиця, кілька лиш разів того домагаються важні причини, після Кан. 1395 § 1. Код. права кан. Право і обов'язок заборонювати зі справедливих причин читання книжок прислугує не лиш найвисшій церковній Власти

для цілої Церкви, але також частним Соборам і місцевим Ординаріатам для своїх підчинених.

Вкінці та Найвища Свята Конгрегація наказує всім Архiepіскопам, Епископам і иньшим місцевим Ординаріатам, щоби з нагоди епархіяльних звітів подавали до відомого Святого Уряду, що зарядили і виконали в справі неморальної літератури.

Подаючи повисшу інструкцію до відомого поручається отсим Всч. О. О. Душпастирям і О. О. Катехитам виголосити на основі цієї інструкції відповідну науку про небезпеку згаданих неморальних писем, які в нинішніх часах щораз то більше поширюються. Еп. Ординаріат поручає рівночасно Всч. Духовенству повідомляти заздалегідь Еп. Ординаріат про появу такої злої книжки, що дійде до його відомого.

Ч. 835. — Ще раз в справі молитов о навернення відступників від католицької Церкви в нашій Епархії.

З огляду на це, що ще не всі Впр. і Всч. Отці донесли тут, чи відправили Службу Божу о навернення відступників від кат. Церкви в нашій Епархії поручену тутешнім розпорядком ч. 5023 з р. 1927 (Епарх. Відомості з р. 1927 ч. IV ст. 62), поручається, щоби це негайно зробили.

Ч. 856. — Сумаричний перегляд відбуutih місій від 1921 до кінця 1927 р.

Всіх місій відбулося в Епархії перемиській 335 а реколекцій 22 на 688 парохій і 27 експозигур, які числить наша Епархія.

Подрібно по деканатах :

в	1) балигородськiм	5	місій	на	11	парохій
	2) белзькiм	8	„ і 1 рекол.	„	11	„
	3) бірчанськiм	10	„	„	11	„
	4) бориславськiм	8	„	„	14	„
	5) буківськiм	8	„	„	11	„
	6) варяжськiм	6	„	„	11	„
	7) вел. мостенськiм	2	„ і 8 рекол.	„	10	„
	8) височанськiм	4	„	„	15	„
	9) горлицькiм	2	„	„	18	„
	10) грибівськiм	8	„	„	10	„

в 11)	динівським	6	місій	на 11	парохій
12)	добромильським	5	"	" 13	"
13)	дрогобицьким	1	" і 2 рекол.	" 14	"
14)	дуклянським	4	"	" 17	"
15)	жовківським	3	" і 5 рекол.	" 15	"
16)	жукотинським	8	"	" 16	"
17)	комарнянським	4	"	" 16	"
18)	короснянським	5	"	" 7	"
19)	краковецьким	10	"	" 15	"
20)	куликівським	5	"	" 16	"
21)	лежайським	8	"	" 8	"
22)	ліським	8	"	" 15	"
23)	лупківським	6	"	" 11	"
24)	лучанським	3	"	" 13	"
25)	любачівським	9	"	" 13	"
26)	лютовиським	4	"	" 16	"
27)	мединицьким	8	"	" 13	"
28)	медицьким	2	"	" 12	"
29)	мостиським	3	"	" 15	"
30)	мушинським	15	"	" 16	"
31)	немирівським	7	"	" 12	"
32)	нижанківським	1	"	" 11	"
33)	перемиським	9	"	" 11	"
34)	підбузьким	3	"	" 16	"
35)	порохницьким	5	"	" 10	"
36)	равським	10	"	" 17	"
37)	радимнянським	7	" і 1 рекол.	" 15	"
38)	риманівським	5	"	" 14	"
39)	рудецьким	4	"	" 16	"
40)	самбірським	6	"(+ 2 філії)	" 18	"
41)	сінявським	9	"	" 10	"
42)	сокальським	5	"	" 14	"
43)	старосамбірським	7	" і 6 рекол.	" 17	"
44)	старосільським	9	"	" 14	"
45)	судово вишенським	7	"	" 14	"
46)	сяніцьким	12	"	" 14	"
47)	тіснянським	4	"	" 8	"
48)	турчанським	11	"	" 15	"
49)	угнівським	5	"	" 15	"
50)	устрицьким	6	"	" 14	"
51)	чесанівським	13	"	" 13	"

в 52) яворівським	8 місій	1 рекол.	„ 27 „
53) ярославським	14 „	„	„ 14 „

Місії властиво числяться від ювил. року св. свщм. Йосафата але і вчисляється також почавши від 1920 р. Ніякі тридні, ані відпусти не заступають місії.

Не прислано звітів з деканату лютовиського, підбужського і височанського.

Ч. 857. — Справа аренд темпоралій.

З покликом на розпорядок ч. 5035 уст. VI. (Еп. Від. з р. 1926 ч. IV.) Воферті на аренду темпораліїв належить заподати скількість ґрунтів парохії по родам їх управи на підставі аркушів ґрунт. посілости, чистий катастр. дохід з ґрунтів, скількість прислугуючого парохії дерева, скількість мешного та їх вартість почислену парохови у фасії.

Оферти зі заподанням оферованого чиншу належить вносити через декан. уряд.

Всеч. О. Декани після провірення заподаних в оферті даних пропозають оферти Еписк. Консисторії з висказанням своєї совісної думки і внесення.

Рівночасно поручаєся оо. завідателям вносити оферти на аренду темпоралій на рік 1928/9.

Ч. 858.

ОО. Катихити згл. душпастирі які дотепер не предложили звідомлень з виховної праці за шк. р. 1926/7 мають це зробити найдалше до кінця марта б. р. Взірець поданий в Перем. Епарх. Відом. №. 4 за 1927. р.

Ч. 833. — В справі пренумерати „Епарх. Відомостей“ на 1928 рік.

Належитість за „Епарх. Відомости“ на рік 1928 вносити буде 6 зл. Квоту сю позволяєся побрати з церковної скарбони, а канцелярія Еп. Консисторії відтягне її поодиноким отцям з місячної дотації за квітень.

Х Р О Н І К А.

Канонічну інституцію одержали:

- Ч. 384. о. Левицький Лаврентій — Береска.
 Ч. 382. о. Романець Григорій — Трепча.
 Ч. 383. о. Мазяр Петро — Ванькова.
 Ч. 384. о. Небожук Андрій — Макова.
 Ч. 407. о. Сендзік Іван — Міжинець.
 Ч. 716. о. Білінський Омелян — Звір.

Померли:

- о. Папп Лев, емерит 31./І. 1928.
 о. Фецица Михайло, парох в Баниці 25./ІІ.
 о. Гошовський Василь, парох в Любачові 25./ІІ. 1928.

Душі їх поручаються молитвам Всеч. Духовенства.

З гр. кат. Еписк. Консистоїї.
 Перемишль, дня 2. марта 1928.

о. Григорій Грицеляк
 канцлер.

† ГРИГОРІЙ
 Епп.-Пом.

II. ЧАСТЬ.

Під розважання душпастиреві.

В Ветулії городі велика радість. Втішеними очима оглядають облягані ветулійці знак певної побіди, голову Олоферна, що її серед ночі принесла Юдита. Що живе готується до випадку проганяти ворога зпід города.

А на рівнині під містом серед війська Ассирії оживлений рух. Перед шатром Олоферна метушня, зденервовання та крикливі гамори. Давно вже минула пора відпочинку, а вожд не встає. Натирають на обслужника, щоби вступив внутро до ложа Олоферна. Відхиляє Вагао заслони, приступає блище, а цей що перед ним дрожали народи Азії, лежить у крові без голови. З жахом вибігає Вагао з шатра і трівожно заголошує: єдина жина єврейська сотворила стґдх на домх царя: зане се Олофернх дѳлх, и главы нѳсть на немх (Юдит 14, 18).

* * *

На подвірю у Каяфі инший вожд з вищою силою від першого. На Оливній горі показав він свою відвагу і мужність, сам Христос назвав його скалою. Він не п'яний як Олоферн, ані сном він не зломаний. Та ось приступає до него служниця з мечем свого языка: „И ты сѧ Назаринном Іисомх вѳлх єси (Марк, 14, 67). Єня же ѿвержєсѧ єгѳ, глагола: жєно, не знаю єгѳ. (Лук. 22, 57).

Упав Петро, як падає людина під ударом острого меча. Одна одинока жена єврейська споганила дім Царя Христа, Петро трупом у цім домі, лежить „дѳлх и главы вѳсти на немх“. Бо „єсѧкомх мѧжх глава Хрѳтєсх єсть“ (1 Кор. 11, 3).

А ця служниця єврейська, що ганьбливо уляг її св. Петро, це низький, невільний страх перед злими людьми. Темна то сила, вона нівечить найкращі пориви, вона жерелом духової стухлости, морального нидіння та тяжких упадків.

Мов другий Петро станув у службу Христа, новоза-

вігний служитель, що з горячим почуванням в серці засвідчав Йому вірність і постійність в хвилі св. Рукоположення.

Та прийшли темні дні, дні розсіяння, забуття, легкодушности і упадку. Він не п'яний як Олоферн і не зломаний він сном, не від сильного удару меча з руки женигеря, але як Петро звалюється від нікчемного удару жінки-служниці, що її імен без числа: трусливість, малодушність, гордість, порожність, скупість, лінивість, нечистота, самолюбство...

До Христа каже він словами: Ти єси Син Бога живого, а до людей говорить ділами: я не знаю чоловіка того.

Колись красний на душі зі серцем горячим для Христа з благородними поривами до праці, сильного колись духа душпастир — днесь зломаний нікчемним ударом нужденної служниці розлучений від голови — Христа, лежить „дола и главы несть на немъ“.

В парохії заносить трупом, а в душах вірних неспокий і метушня. Гамором сильним, зболеним криком Вагоя несеться по селі: наш вожд, наш пастир живим трупом безголовим.

Встань вождє безголовий, двигнися усмерчений пастирю, „костані спай и воскресни ѿ мертвихъ, и ѡсвѣтитъ тѣ Христосъ“. (Еф. 5, 17).

А мене не чути трупом між вірними?

Не є я вождом безголовим?

о. Он. ГАДЗЕВИЧ, Дрогобич.

В справі основування христ.-кат. товариств.

(Під розвагу нашому духовенству).

Не дасться заперечити, що душпастировання священника не може обмежитись виключно на працю в церкві. Його діяльність мусить поширитись і поза нею. Вправді праця священика в церкві є першою і найважнішою зі всіх його занять, так що без неї, хочби як він на иншій полі працював, не сповнить завдання, яке на него вложив Христос, однак обмежити свою працю виключно до науки й богослуження в церкві значить те саме, що голосити

теорію а не вводити її в життя. Праця в церкві має характер більше урядовий і які то люди кажуть: Священник мусить так говорити — бо він від того є священником.

Коли однак працю священника видно в брацтві і в читальні, в кооперативі й т. п. тоді його слова голошені в церкві неначе воплочуються в діло. — Булоб несправедливо говорити, що наше духовенство не працювало до тепер поза церквою. Здаєсь, що під тим зглядом не легко дорівнює йому духовенство інших народів. Сміло можна твердити що наше духовенство було, „всім і вся“ для свого народу і втяжших і кращих хвилях його розвою. Однак досвід учить нас, що за сю працю місто признання стрічаєсь не рідко з закидом неробства а надто випихаєсь його з тих установ, які воно своєю мозольною працею і грошем двигнуло. Причиною цього — є ся обставина, що наше духовенство добродушне, повне посвяти і запалу для добра церкви і народу аж до самовідречення, (бо через це позабуло на свої вдови і сироти) не передбачуючи зміни відношення до себе людей, з котрими йшло рука в руку, не поробило ніяких застережень в статутах, щоби охоронити дані установи перед загарбанем їх людьми ворожими Церкві. Дійшло до того, що сі люди не лиш захопили керму в установах, двигнутих в великій мірі працею і засобами духовенства і його звідси виперли — але надто оснували окремі організації, котрі посередно або безпосередно є ворожі христ.-кат.-світоглядіві. Опанувавши сі установи, приписують собі виключно здобутки культурної, освітньої й економічної праці для народу — відмовляючи всяких заслуг духовенству. А чому воно так? Чому за так велику й мозольну працю діждалось воно майже виключення зі скарбниці заслуг для народу? Причина цього лежить в тім, що духовенство оснвовуючи спільно зі світськими людьми установи, не забезпечило в статутах ясно і твердо християнського характеру цих установ, щоби вцей спосіб до них не дістались люди ворожі Церкві й вірі. Ви-старчило вставити в статуті точку, що до виділу *ex offio* має входити кожочасний парох, котрий, крім прав звичайного виділового, мавби право уневажнити ухвали виділу або загальних зборів, незгідні з вірою і моралєю кат. Церкви, та що на затверджене і на зміну статута треба згоди Еписк. Ординаріату. Це булоб чисте христ.-кат.

українське Товариство, до котрого належать виключно практикуючі — віруючі християне а не ворожі вірі й Церкві — або лиш християни з імени. В чей спосіб повсталиб христ.-кат. організації з христ. світоглядом а духовенство малоб за собою великий оборонний мур, і живий пам'ятник своєї праці. Тоді не требаби побоюватись, якщоб до виділу навіть війшов чоловік ворожого світогляду, бо ріжниця поглядів булаб тоді лише товчком до інтензивнішої роботи. Може хто схотівби це назвати розбиттям і ослабленням народних сил. Та цього не треба побоюватися. Коли всім вільно основувати організації після своїх переконань і світоглядів, то чомуж малоб бути це заборонене для тих, що мають світогляд католицький? — Чи ж не диво це, що на всяких зборах-вічах нераз переїдеш красномовний бесідник по полах і вірі, а ніхто з присутних не стане в їх Обороні, хоч слухачі є християнами, що ходять до церкви і сповіди?

Це дієсь як раз тому, що у нас нема поза церквою християнсько-католицьких установ, лиш загальні, до котрих може належати кождий без виімку. Ніхто не звертає на це уваги, на якім релігійнім світогляді оперті сі установи, вистане, як они мають марку українську. Колись це вистарчало — нині того за мало. Найновіші відомости з наших культурно-економічно-освітніх установ говорять нам проречисто про сиробу і борбу захопити їх людьми ворожими церкві і вірі. Як би у нас були християнські організації, тоді ми не малиб чого цього побоюватись — бо народ не пішовби за ними. Тому кидаю клич основувати християнсько-католицькі організації — установи та забезпечувати їх перед людьми ворожими вірі і Церкві.

Здається — що вертають часи XVII і XVIII століття, коли то ціле життя нашого народу треба згуртувати коло церкви. При кождій церкві повинен бути дім, в котрім містилася парохіяльна читальня, кооператива і т. п. На жаль є тепер читальні побудовані на ґрунті церковнім або парохіяльнім, (бо священик радо віддавав його на такі ціли, але не забезпечившись перед грозою невірства), а з них віє ворожий церкві дух. Там почуєш підчас церковного богослуження крики, співи — та ще які! А про часописи в них нема що й згадувати. Докиж це так буде? Чогож ми сидимо по селах і містах? Та ж ми могутня

духова сила і можемо багато зробити, тільки не зражуватися і рук не опускати! Ми в своїм мягкосердю і скромності при першій ліпшій невдачі уступаємо. Цього не може бути! За нами піде народ і велике число християнської інтелігенції. Значіння і моральну силу в народі можна мати лиш через організацію. Коли будемо мати християнські організації та установи — не будуть для нас страшні різнородні повоєнні секти, бо виховаємо народ і інтелігенцію, яка до тепер в більшій часті є ні зимна ні тепла для справи віри і церкви.

Не тратьмо часу, бо він летить і працює проти нас. Сміло і отверто працюймо і поза церквою але з Нею, основуючи цілу працю в народі на христ.-кат. світогляді.

Случаї з моральної богословії.

А) Про обовязки пароха.

1. Парох Павло строго наказав своїм парохіянам на початку свого душпастировання, щоби кождий в його парохії, якщо поважно занедужає, негайно постарався покликати до себе священика; однак многі не хотять признатись, що вони поважно хорі; вслід за тим запізно його взивають, через що многі умирають без св. Тайн.

2. Ізза цего, що має за собою довголітну практику, звичайно приготовляєсь до проповіді лишень через чверть години.

3. В церкві катехизує лишень в Вел. Пості, а науку релігії в школі поручає Сестрам Служебницям, які ведуть школу. Сам задержує собі лишень іспит перед І-им св. Причастієм, при чім стверджує, що діти в добре приготівані.

Перший запит: Які є головні обовязки пароха?

Другий запит: Як осудити Павла?

Відповідь на перший запит:

До пароха як духовного вігця повіреного йому стада належить в першій мірі:

а) дати духовне життя тим, що прибувають до родини;

б) заховати, відновляти і побільшати згадане життя;

в) забезпечити це життя при смерті.

До а) До пароха належить, щоби вчасно уділювано немовлятам св. Тайну хрещення і щоби акушерки та матері вміли в наглій потребі уділити св. Тайну хрещення навіть передвчасним плодам.

До б) До пароха належить а) відмовляти за нарід молитвослов і відправляти в приписані дні Службу Божу; в) о скільки лиш може, старатися усувати небезпеки і згіршення; з) радо уділювати св. Тайни особливо св. Тайну Покаяння і Евхаристії і напоминати вірних до закінчування християнських подружин; д) голосити проповіді і катехізації в церкві, а в школі вчити дітей християнських правд, чи самому чи через відповідних заступників.

До в) Особливо має дбати про хорих і в тій цілі не лишень заосмтрювати їх св. Тайнами але також бути при них при їх смерті або виручитись в сім згляді якоюсь побожною особою, яка би їм помагала збуджувати в собі побожні чувства, особливо чувства совершенного жалю.

До другого запиту. Відповідь 1-а. Слушно напостав Павло, щоби коли хто захорує, вчасно постарався покликати священика з св. Тайнами; не добре однак собі поступив, що поза згаданим упіменням більше ніщо в сім напрямі не робив. Бін був обовязаний сам предвидіти і розслідити це, особливо від хвили, коли довідався, що парохіяне в сім згляді занедбуються.

Відп. 2-га. За це, що звичайно приготовляєсь до проповіді лишень $\frac{1}{4}$ години, не можна його похвалити, хотяйби задля довголітної практики мав завсіди матеріял до проповіді. Бо колиб старанніше приготовлявся, з більшим успіхом голосивби проповіді і скорше мігби примінити Боже слово до біжучих потреб.

А) Случаю.

Відпов. 3-а. Парох після загальної гадки моралістів грішить тяжко не лишень тоді, коли понад місяць без перерви згл. попад 3 місяці з перервами занедбує проповідь, але також тоді коли через згаданий протяг часу занедбує катехізацію (пор. Canon. 1329 і 1332 нового кодексу і Львівський Синод з р. 1891, титул I, гл. VIII о катехізмі ст. 88, 89 і 90 — Перем. Епарх. Відомости 1926 ст. 70, 71 і 72).

Не грішивби однак тяжко, як що давби заступитися

при науці релігії в школі відповідним особам, однак лишень в тім случаю, колиб наука релігії була належито подавана.

Б) Відкладання відправи Служб Божих.

Парох Петро приймає велике число стипендій на Служби Божі так, що при кінці року лишаються стипендії ще з перших місяців.

Запит; Чи і як довго можна відкладати відправу Служб Божих?

Відповідь 1-а. Можна без гріха відложити відправу Служби Божої, як що той, що дає на Службу Божу, на це згодиться.

В. 2. Як що хтось просить о Службу Божу в якійсь означеній цілі, треба її відправити в цім часі, в яким можна ще сю ціль досягнути. (Прим. хтось має здавати іспит в означенім речинці, то Служба Божа в тім намірі мусить бути відправлена до цього речинця).

Відложення Служби Божої в такім случаю є тяжко грішне і священник є обовязаний звернути стипендії.

Відп. 3-а. Як що не означено часу згл. цілі відправи, тоді можна відложити відправу Служби Божої на короткий час але не на довго.

Значним називаємо відложення тоді, коли 1—10 Служб Божих даних через одну особу а не через більше число осіб відкладаємо значно поза 1 місяць, 20 Служб Божих поза 2 місяці, 40 Служб Божих поза 3 місяці, 60 Служб Божих поза 4 місяці, 80 Служб Божих поза 5 місяців, 100 Служб Божих поза 6 місяців, 200 Служб Божих поза рік.

Як що хтось виразно лишив священникові до волі час, в яким має відправити Служби Божі, може їх відправляти до року, але не сміє приймати такого числа Служб Божих, котрого би не міг відправити в протягу одного року.

Замітка. З важних причин уділяє Апост. престол Епископам власть відкладати відправи Служби Божої до одного року. (Пор. Can. 834 і 835 нового кодексу, S. C. C. 27. II. 1905. Noldin III-7 ст. 193. Gury-Ferreres 7-II. ч. 476 Ferreres-Casus Conscientiae II-4 ч. 351—354.)

Про форму судового позову.

Нераз лучається душпастирєві, що на бажання свого парохіянина мусить давати інформації або і сам писати судовий позов до церковного суду о уневажнення подружа або о розгїд від ложа і стола. Щоби таке письмо позову мало правну силу і могло спричинити судовє поступовання, мусить відповідати всім правовим вимогам. Позов є початком і основою данї справи (*principium et fundamentum causae*) тому право ставить для него свої вимоги. Звичайний донос і всякі інші письма що не відповідають правовим вимогам, судія мусить відкидати.

Письмо позову по вимогам права має містити:

- 1) Заподання суду, до якого вноситься даний позов.
- 2) Правну і полійсну основу (*fundamentum iuris et agendi*) це є в позові належить заподати, що позовник (ця) є подругом пізваної особи (заподати: ім'я, назвище і місце її замешкання) і що в тому подружжю заходить дана обставина, що має свої правві наслідки (пр. чужолоство, полова неміч, примушення заяви згоди і т. и.). Рівночасно належить тут заподати докази правної і полісної основи це є доказ що позовник (ця) є подругом пізваної особи (метрикальна посвідка) і доказові засоби, якими суд може ствердити правну обставину, що заходить в данім подружжю. (документи, свідки і т. п.)

3) жадання (*petitum*) ц. є. позовник-(ця) має заподати якого присуду (оречення) домагається від судії (розводу, уневажнення подружа).

4) підпис позовника(-ці) ц. є. ім'я назвище і місце замешкання з заподанням дня, місяця і року написання позову.

В з о р е ц ь.

До Епархіяльного Суду подружого в Перемишлі. — Як стверджує залучене світоцтво вінчання, одружилася підписана дня 29. січня 1927 р. в парохіяльній церкві в . . . . . з Іваном Н парохіянином замешкалим в . . . . . Подружини ті відбулися не по моїй свободній волі, а тільки під напором непоборимого страху, викликаного погрозами (евентуально якими іншими знущаннями) які я дізнала від моїх родичів (імена і назвища та місце замешкання) що

в виборі жениха брали під розвагу тільки матеріальні агляди а не мою волю і були так неумолимі, що підписана немала спроби ухилитися перед їх неуступчивим напором і з примусу заявила подружжю згоду. Погрози та вимушення, які підписана дізнала можна доказати свідками які тут заподає: (імена і назвища та місце замешкання свідків). Тому що таке вимушене подружжя є неважне, а підписана як передше так і тепер не хоче мати Івана Н. за подруга, просить прийняти отсей її позов і в дорозі канонічного поступовання узнати його судово неважним.

Х Р О Н І К А.

Епископальна церква в Англії переживає під сию пору тяжку кризу. Єпископи та духовенство відчувають діймаючо зависимість від світської влади, яка мішається навіть у такі справи як редакція молитовника. Заповідаються великі зміни а в протестантських кругах побоюються поважно повороту до католицизму, чого доказом чим раз більше зростає число конвертитів поміж інтелігенції. Вказує на це рівнож останній конгрес епископальної церкви в Зедин. Державах півн. Америки, в якому взяло участь поверх тисяча делегатів від поодиноких віросповідних громад. Тут піднесено клич повороту до єдності з католицькою Церквою, який зібрані прийняли з одушевленням. Многі бесідники домагалися привернення культу Пречистої Діви Марії і Святих.

Совіти бурять церкви. Президія московського Совіта постановила збудити старинну церкву Трох Святителів та ще три інші церкви посвячені Матери Божій. На найблизший рік є пляноване збудення загально званої в Москві церкви св. Пятниць. Таксамо має бути скасований славний історичний монастир Стрігінський а площа призначена на міський огорог. Церков св. Єлисавети в палаті Катерини на Царськім Селі під Ленінградом зістала вже перестроєна на відчитову салью (К. А. Р.)

Діавольська рекляма. Іван Генбах alias Гегенбах автор богохульної книжки п. з. »Сатана в Парижі« навер-

тається несподівано в серпні минулого року на католицьку віру. Це його «навернення» відбулося серед великого розголосу. В пресі появилися комунікати такого змісту: «Дня 13. серпня о год. 15. Іван Генбах за згодою накладчика п. Мерлена спалив примірники власної книжки «Сатана в Парижі» перед катедрою Notre Dame. Причиною такого автодафе є свіже навернення того молодого письменника після відбутої прощі до Матері Божої з Cisente, бажання й обітниця експіації за згіршення спричинене його безбожною демонічною книжкою.

В місяць після такої реклями появилися в часописах оголошення про масові розпродажі богохульного твору.

Від редакції. Видавнича Секція П. Е. П. прохає Всеч. ОО. надсилати їй матеріали до другої часті Епарх. Відом. як реферати на актуальні теми, питання для розвязки з богослов. моральн. пасторальн. та церковного права, всякі практичні помічення і поради, історичні дані про початки парохій, вказівки що до ведення церк. брацтв, дописи про життя по брацтвах та короткі вірцеві проповіді.

О г о л о ш е н н я.

Поручається інжинера-архітекта Якова Рудницького в Перемишлі ул. св. Йосифа. Конц. будівничий, б. професор будівельної школи, спеціаліст в церковній архітектурі, виготовляє всякі пляни і коштосписи на церкви і всякі архітектурно будівельні роботи.

Церковне світло. Подається до відома, що українська фірма: **Інж. К. Котецький і Ска.** Виріб хемічних продуктів, Львів 15. ул. Бічна-Кульпарківська 9 — приступила до виробу церковного світла. Тому що згадана фірма запевнює що доложить усіх зусиль, щоби світло було добре і відповідало вимогам церковним та піддається контролі, що свічки воскові буде вирабляти з чистого воску поручається отсим згадану фірму Всч. Духовенству, Брацтвам і Кооперативам.

Подався до відома Всч. Духовенства, що П. Інженір Фільц Володимир отворив в Перемишлі лісово-технічне бюро і просить Всч. ОО. в дотичних справах до него звертатися.

Подається до відома ОО. що історія бібл. Herdera в картинах уже надійшла. Примірник обнімає 40. кольорованих картин і коштує враз з портом і цловою оплатою 50 зл. Примірник наклеєний на 20 твердих картонах = около 70 зл.; книжочка з поясненнями 2 зл. 70 гр. При замовленнях проситься зазначити, який примірник вислати й у який спосіб буде заплачена ціна.

ПЕРЕМИСЬКІ

ЕПАРХІЯЛЬНІ

ВІДОМОСТІ

ЕНЦИКЛІКА СВЯТІЙШОГО ОТЦЯ ПАПИ

ПІЯ ХІ.

Про попирання правдивої одиниці релігійної.

(MORTALIUM ANIMOS З 6. СІЧНЯ 1928.)

До Всечесних Братів, Патріархів, Примасів Архієпископів, Єпископів і інших Архипастирів, що суть в згоді і лучности з Апостольським Престолом.

Всечесні Братя, привіт Вам і Апостольське благословення! Ще ніколи мабуть не відчували людські душі такої великої жажди скріпити і зужитковати для спільного добра людської суспільности ту братню зв'язь, якою ми тісно злучені ізза одного і того самого походження і тої самої природи — як то можна завважити в наших часах. Тому що народи не зазнають ще повних дарів мира а що більше відживають ту і там старі та повстають нові спори, що спричинюють заворушення і домашні війни, тому що многих спірних справ, що торкаються мира і щастя народів не дасться порішити, оскільки ті, що кермують державами і їх справами не віддалуться згідно цьому завданню, легко зрозуміти — тим більше що нема ріжних думок що до одиниці людського роду — чому так много людей ба-

жає, щоби різні народи в почуванні цього загального братерства зживалися чимраз тісніше з собою.

Щось зовсім подібного стараються деякі витворити в крузі установи, введеної Христом Господом в Новім Завіті. Бо знаючи напевно, що дуже рідко бувають люди, позбавлені якогонебудь релігійного змісту, сподіються, що без трудности станеться, що народи, хоч інших поглядів на Божі справи, по братньому згодяться в ісповідуванню деяких засад віри, як якоїсь спільної підстави духовного життя. В тій цілі відбувають вони зізди, зібрання і виклади з немалим числом слухачів і скликають туди для обговорення тої справи всіх без різниці, всякого рода поган, а також християн, чи таких що на жаль відпали від Христа, ба навіть таких, що незломно і вперто перечать Його Божу природу і післанництво. Хиба такі змагання не можуть в жаден спосіб подобатись католикам, бо на ложних поглядах опираються ті, котрі думають, що всякі релігії більше або менше є добрі і похвальні, тому що, хоч не на один лад, всеж таки відкривають і означають той природний і вроджений нам змісл, що нас до Бога тягне і яким послушно признаємо Його власть над нами. Хто так думає, є не тільки в блуді і ошукує себе, але і правдиву релігію відкидає, псуючи її поняття та схиляється поступенно до натуралізму і так званого атеїзму. Звідси ясно слідує, що відступає цілковито від Богом об'явленої релігії той, що прилучується до людей, що так думають і до того змагають.

А позірним виглядом правди дається дехто звести, — коли йде о попирання єдності між всіми християнами. Чиж не випадає — кажуть звичайно — що більше, чи не є обов'язком, щоби всі, що визнають ім'я Христа, закинули взаїмні обвинувачення і злучилися вкінці у взаїмній любові? Бо хтож посмівби сказати, що він любить Христа, якщо по своїм силам не старавсяби сповнити Його бажання, коли він просив Отця, аби Його ученики були одно¹⁾. А вжеж той самий Христос чиж не хотів, щоб Його ученики любилися взаїмно і се щоб було немов їх відзнакою і щоби тим від інших ріжнилися: »Посім пізнають, що Ви мої ученики, коли любов мати мете між собою«, щоби

¹⁾ (Io 17, — 21).

то всі христіяни — додають — були одно. Таж тоді ма-либи більше сили до боротьби з заразою безбожності, щі з дня на день росте і заточує щораз ширші круги, та готова ослабити вплив Євангелія. От таке плетуть ті, що звуться (панхристіянами) всехристіянами. А не треба думати, що їх є мало і що рідко де знаходяться: противно, вони зросли в цілі ряди і широко розгалужені союзи, котрі сгоять по більшій часті під проводом не католиків, з котрих одні переняті такою а другі иншою наукою в справах віри.

Змагання сі оживлені таким запалом, що зеднують собі численних сторонників, та манять до себе і захоплюють навіть католиків, а саме надією на осягнення такої єдності, що на око згідна є з бажанням св. Матері Церкви, для котрої хіба нічого нема важнійшого, як знова візвати і привести до свого лона заблуканих синів. Та під тими приманчивими і облесними словами криється блуд і то дуже тяжкий що цілковито розриває підстави католицької віри. Тож свідомість апостольського обовязку каже нам не допустити до того, щоб Господнє стадо далось захопити погубній марі, — тому відкликуюся до Вашої ревности, Всечесні Браття, щоб мали бачне око на того рода лиха; бо сподіємось, що письмом і словом кождий з Вас зможе лекше звернутись до народу і найти зрозуміння тих засад і думок, що їх тут зараз виложимо; з чого католики навчаться, що мають думати і як мають вести себе, коли мова о починах, що стремлять до того, аби злились в якийсь спосіб в одно тіло ті, що звуться христіянами.

Богом творцем всіх річей ми сотворені на те, щоб Його пізнати і Йому служити. Тож повне право має наш Творець, щоб ми Йому служили. Міг вправді Господь Бог, кермуючи людством, обмежитись на однім законі природи, що його через сотворення вписав в його серце, а дальший розвій того закона управильнити звичайним провидінням. Та замість того волів Він дати приписи, щоби ми їм пови-нувались і на протязі Віків т. є. від початків людського роду аж до приходу й науки Ісуса Христа, сам навчив чоловіка обовязків, якими звязав зглядом себе — со-творителя — природу, обдарену розумом. »Многократно і ріжними способами говорив Бог давно до Отців че-

рез пророків, а в сі останні дні говорив до нас через Сина¹⁾.

З того ясно, що жадна инша релігія не може бути правдивою, а тільки та, що опирається на обявленім слові Бога. Се обявлення, що зачалось з початком роду людського, і продовжувалось в Старім Завіті завершив сам Христос Ісус в Новім Завіті. Колиж Бог промовив — а що дійсно промовив стрідається історично — кожний бачить, що є обовязком чоловіка безумовно вірити Богові обявляючому, і без застереження повинуватися Йому приказуючому. А щоб ми могли і одно й друге на славу Божу й наше спасення слушно виконати, єдинородний Син Божий оснував Церкву на землі; отже думаємо далше що ті, котрі звуть себе христіянами не можуть не вірити, що Христос оснував Церкву і то одну одиноку; але коли поза тим питаємо, яка вона має бути з волі свого Основника, не всі одної гадки, бо доволі много з них є думки, що Церква Христова не мусить бути видимою бодай о стільки, що не мусить являтися як одно тіло вірних, котрі визнають одну й ту саму науку під одним учительством й проводом; але противно, розуміють під видимою Церквою не що иншого, як союз, зложений з різних християнських громад, хочби вони визнавали різні науки, навіть між собою суперечні. — Але Христос оснував свою Церкву, як товариство звершенне, з природи своєї на вні видиме, та під проводом одного голови²⁾, через научування живим словом і через уділювання тайн³⁾ як жерел небесної ласки, продовжалоби на майбутнє діло відкуплення людського роду; для того порівнював його з царством⁴⁾, з домом⁵⁾, з вівчарнею⁶⁾, і стадом⁷⁾. І та Церква, так чудесно установа, не могла по смерті свого Основника й Апостолів, тих перших працівників, що її поширювали, упасти й згаснути цілком, бож єї завданням було довести до вічного спасення всіх людей без різниці часу й місця: „Ідіть отже, навчайте всі народи“⁸⁾. Чиж в безперестаннім виконанню сего обовязку може забракне Церкві якоїсь сили і успішности, коли безупину є при ній сам Христос, що торжественно обіцяв їй: „І се я з вами по всі дні до кінця

¹⁾ (Евр. 1, 1.) ²⁾ (Мт. 16, 18.) (Лук. 22, 32.) (Йоан 21, 15.) ³⁾ Йоан 3, 5.)

⁴⁾ (Мт. 13.) ⁵⁾ (Мт. 16, 18.) ⁶⁾ (Йоан 10, 16.) ⁷⁾ (Йоан 21, 15.) ⁸⁾ (Мат. 28, 19.)

кіків¹⁾. Тож не може бути инакше як то, що Хр. Церква не тільки тепер й по всі часи, але й цілком тасама що в апостольських часах існує, хиба що хотілиб ми сказати — хорони Боже — що Христос Господь або не мав сили виконати свого наміру, або помилився тоді, як заявив, що „ворота пекольні не переможуть її“²⁾. І тут треба відкрити і усунути ложне якесь міркування, від якого — здається — зависить та ціла справа і з чого походить і та ріжнородна спільна акція некатоликів, що, як ми сказали, стремить до злуки християнських Церков. Ото творці того пляну звичайно наводять Христові слова »щоби всі були одно« »буде одно стадо і один пастир«, але в той спосіб, начеб ці слова означали тільки бажання і просьбу Христа, що дотепер не сповнилось. Думають вони, що єдність віри і проводу — котра є ознакою правдивої і одної Церкви — ніколи перед тим не існувала, ані тепер її нема; її можнаб бажати, вона моглаб колись імовірно спільним нахилом волі здійснитись, але тимчасом є вона тільки якоюсь мрією. Додають також, що Церква сама з себе або з природи своєї є поділена на части т. є. складається з премногих церков або відрубних громад, які вправді деякі головні засади науки мають спільні, однак у прочих засадах різняться. Після їх думки — вони користуються тими самими правами; Церква, хиба тільки від часів апостольських аж до вселенських соборів була одна й згідна. Кажуть отже, що треба давні спірні квестії і найдавніші ріжні думок, що по нинішній день обтяжують християнське імя, полишити на боці, а з инших наук виробити й предложити якесь спільне правило віри, щоб у визнаванню сеї віри не так звали, як почували себе братами; а колиб ріжнородні церкви або громади були злучені в якийсь загальний союз, моглиби солідно й успішно протиставитися зростови безбожності. Огсе, Всечечні Браття загальні їх погляди. Та є й такі, котрі радо признають, що т. зв. протестантизм занадто необережно відкинув деякі головні правди віри і деякі зовсім приємливі і хосенні обряди зовнішного культу, які натомість римська Церква до нині задержує. Однак зараз додають, що і та Церква, поступаючи безправно зіпсувала первісну релігію, додавши і предложивши

¹⁾ (Мт. 28, 20). ²⁾ (Мт. 16, 18).

до вірування деякі науки, які для евангелія не тільки чужі, але й противляться йому; а моїм же тими науками вчисляють передусім науку о юрисдикції примату, признаній Петрови і його наслідникам на римським престолі. Між ними є й такі, хоч не дуже многі, що хотілиб признати римському папі або примат почесний або юрисдикцію чи якусь власть, котра одначе не походить з установи Божої, але з якоїсь доброзичливої волі вірних; а інші навіть до того посуваються, що бажалиб, аби папа предсідав на тих їх різнородних зїздах. І якщо вкінці можна найти много не-католиків, що проповідують голосними словами братню спільність в Христі, то нема таки жадного, котрому прийшлоб на гадку піддатись і повинуватись Намісникови Ісуса Христа в науці і проводі. Тимчасом заявляють, що хочуть переговорювати з Римською Церквою але на засаді рівноправности т. є. як рівні з рівними; але, якби мали змогу переговорювати, то без сумніву переговорювалиб в тім змислі, щоб в умові було застережено, що їх не будуть силувати відступити від своїх міркувань, які й до тепер є причиною, що вони блукають манівцями поза єдиним Христовим стадом.

Якщо так є, то ясно, що Апостольський Престол не може брати участи у їх зїздах, ані також не вільно католикам в жаден спосіб підпомагати чи співділати з їхніми починами, а колиб се робили, то приписувалиб вагу якійсь ложній християнській релігії, так дуже чужій єдиній Христовій Церкві. Чи ми позволимо на те, — що булоб цілком негідне — щоби правда і то правда Богом объявлена, була предметом переговорів? Бо тут ходить о охорону объявленої правди. Таж Ісус Христос вислав Апостолів на цілий світ, щоб усі пароди повчали в евангельській вірі, а щоб ті Апостоли не зблудили, то передтим хотів, щоб Дух Святий навчив їх всякої правди¹⁾: чи ж та наука Апостолів зійшла на ніщо, або була коли занепащена в Церкві, котрою кермує і котру хоронить сам Бог? Колиж Спаситель виразно нам сказав, що Його Євангеліє належить не тільки до апостольських часів, але й до будучих віків, чи жби зміст віри з бігом часів став так затемнений і непевний, що належалоб толерувати погляди навіть противні собі?

¹⁾ (Іоан 16, 13).

Якби то було правдою, то випадало б також сказати, що і зіслання Святого Духа в Церкві, а й сама наука Ісуса Христа від многих століть втратила цілком свою успішність і вартість; але так казати було б богохульством. Та Єдинородний Син Божий, коли поручив своїм післанцям, щоб навчали всі народи, тоді також зобов'язав всіх людей, щоб увірили в ту науку, яку звіщають їм «наперед вибрані свідки від Бога»¹⁾, а приказ свій припечатав словами: «Хто увірить і охреститься, спасений буде, а хто не увірить буде осуджений»²⁾. Обаж ті прикази Христові, що мусять бути виконані і приказ навчання і приказ вірування, щоб осягнути вічне спасення не далися б зрозуміти, якщоб Церква не викладала євангельської науки всеціло і ясно і колиб у викладанню тої науки не була свободна від небезпеки якогось поблудження. В тій справі ошибаються також ті, котрі думають, що депозит правди є вправді на землі, але його треба шукати з таким трудом, такими довгими студіями і розважаннями, що на винайдення і опановання його не вистарчить людське життя; виглядало б — що Милосерний Бог промовляв через пророків і через Свого Єдинородного Сина на се, щоб об'явлення дані Ним пізнали тільки немногі і то в пізнім віці, а не на те, щоб поручити науку віри і обичаїв, якою чоловік мав би кермуватися через цілий протяг дочасного життя.

Видавалося вправді, що ті всехристияни, коли стремлять до злуки всіх церков, мають найблагороднішу мету помножити любов серед всіх християн, однак чи ж можливе, щоб любов виходила на шкоду вірі? Та ж кождий знає, що якраз Йоан, Апостол любови, що в своїм євангелію наче відкрив тайни Пресвятого Серця Ісусового, а своїм ученикам безнастанно повторював нову заповідь: „любіться взаємно“ він то наказав остро які небудь зносини з тими, що не визнавали б цілої незіпсованої науки Христової: «Коли хто приходить до вас, а сеї науки не приносить, не приймайте його до дому і не кажіть йому: Вітай»³⁾. То коли любов має за свою підставу неткнену і щиру віру, Христові ученики повинні бути злучені єдністю віри, як найпершим вузлом. Якже ж можна собі уявити якийсь християнський союз, в котрім члени, навіть як ходить о зміст

¹⁾ (Діян 10, 41). ²⁾ (Мк. 16, 16). ³⁾ (ІІ. Іо. 10).

віри, моглиб задержати свою думку, хоч би она противилась поглядам інших членів?

Яким робом моглиб брати участь в однім і тім самім союзі люди, що різняться противними поглядами? Як прим. моглиби належати до него і ті що то признають, що святе Передання є справдішнім жерелом Божого обявлення і ті, що перечать. Або ті, що церковну ерархію, котра складається з єпископів, пресвитерів і діаконів — уважають Богом установленою і ті, котрі твердять, що вона (ерархія) введена поступенно відповідно до вимог, обставин і часу? Ті, що в Найсвятійшій Тайні Евхаристії через ту чудесну переміну хліба і вина, що називається переестествленням почитають дійсно приявного Христа і ті, що твердять, що Христове Тіло є тут тільки через віру, або через знак і силу Тайни? Ті, що в тій самій Евхаристії признають сутність жертви і Тайни і ті, що глядять на неї тільки як на пам'ятку або згадку Господньої Вечері? Ті, що вважають за добре і хосенне покірно призивати Святих царствуючих з Христом, а перед всіма Богородицю Марію а їх образами віддавати почитання — і ті, що вчать, що такого почитання не можна признати, бо воно противне почитанню «одного посередника між Богом і людьми» Ісуса Христа¹⁾. Не знаємо, якою дорогою дійдеться з такої ріжнородности поглядів до єдності Церкви, яка може повстати хіба з одного учительства, одного закона вірування, одної віри християн; але знаємо добре, що звідси легко зійти до занедбання релігії або до індивідуалізму і до модернізму — як кажуть — а ті що ним заражені є тої гадки, що догматична правда не є абсолютна але релятивна т. є. змінна відповідно до різних потреб місця і часу та різних людських успосіблень, немовби она не находилася в незміннім обявленню, але достроювалася до людського життя. Крім сего, коли ходить о правди віри, не вільно робити ріжниць, яку захотілося їм ввести між правдами віри засадничими і не засадничими — як они називають, немовби перші з них мали бути всіми прийняті, а другі могли остати до свобідного узнання вірних; бож надприродна чеснота віри має за формальну причину авторитет обявляючого Бога, що не допускає такої ріжниць. Тому всі правдиві

¹⁾ (І. Тим. 2, 5).

христіяни однаково вірять, чи прим. в таїнство Пресвятої Тройці, чи в догму Непорочного Зачаття Богородиці, рівнож з однаковою вірою приймають Воплочення Господне як і непомилне учительство Римського Папи в тім власне змислі, як то вселенський ватиканський собор означив. Бо чиж для того, що Церква ті правди ріжно в різних часах одну в тім часі може й недавнім часі торжественним рішенням остаточно здефініювала; они не є рівно певні і не мають бути прийняті вірою? Чиж Господь не всі ті правди об'явив? Бож учительський уряд Церкви, установлений Божим пляном на землі, щоби об'явлені правди і ненарушені на все остали і легко а певно дістались до відома людей — хоч щоденно є виконуваний Римським Папою і Єпископами, що з ним в злуці остають, то однак завданням Його в відповідний спосіб виступити і деякі правди в торжественній формі і декретами означити як прим. коли зайде потреба успішнішого протиставлення блудам і напастям єретиків, або потреба яснійшого і глибокого впоєння головних правд св. науки в умах вірних. Через той надзвичайний спосіб учительства не вводиться нічого нового до тої суми правд, що містяться в скарбниці Об'явлення, відданих Церкві Богом, але об'яснюються правди, що може дотепер для многих були неясними або сверджується правди, в котрі треба вірити, а які передтим хтось заперечував.

Оттак Всечесні Братя, ясно, чому Апостольський Престол віколи не позволяв вірним брати участі в некатоліцьких з'їздах; попірати злуку христ'ян не можна інакше як тільки діланням в змислі повороту незєдинених до одної правдивої Церкви, від котрої вони колись нещасливо відпали. Кажемо: до одної правдивої Христової Церкви, котра для всіх хиба є видима і з волі свого Основника напевно остане такою, якою саме він її установив для спасення всіх. Бож містична Обручниця Христова з бігом століть остала без порока тай не може ніколи підпасти порокови; як каже Кипріяні: »Обручниця Христова не може бути позбавлена чести; вона непорочна і чиста; знає тільки одно огнище, в чистоті* заховує святість одної тільки комнати«. (De cath. Ecclesiae unitate 6.) А той святий мученик справедливо дуже ливувався, що мігби хтось повірити, »що та єдність, йдуча з Божої незмінности небесними тайнами споєна, моглаб в Церкві бути розірваною і розбитою че-

рез розрив незгідливих людей». Бо як то містичне Тіло Христове себто Церква є одно¹⁾ споєне і злучене²⁾ на взір Його тіла фізичного, то нерозумно думавби сей, хтоби казав, що містичне тіло може складатися з членів незлучених і відрубних, тож хто з ним не лучиться, не є ані Його членом ані не має влучности з Христом, як головою³⁾. А в тій єдиній Христовій Церкві має місце і остає тільки той, що узнає авторитет Петра і його законних наслідників, слухаючи і приймаючи їх владу. Чи ж Римському Епископови не повинувалися предки тих, що заплутались в блудах Фотія і т. зв. протестантів? На жаль — сини покинули вітцівський дім, але той дім через те не впав ані не загинув, бо безнастанно опирається на Божій допоміж; тож нехай вертають до Отця всіх, а той Отець забуде про кривди нанесені Апостольському Престолови та з цілою любов'ю прийме їх. Бо коли вони — як то раз враз повторяють — бажають з Нами і з нашими вірними получитися, чому не спішать з поворотом до Церкви, матері і учительки всіх християн? (Соб. лят. IV. 25.) Нехай послухають, що каже Ляктанцій: »Одинокатолицька Церква має правдиве богопочитання. Ту є жерело правди, вона є заборолом віри, вона є святиною Бога, хто до неї не входить, або з неї вийшов, є далекий від надії життя і спасення.

Ніхто нехай не важиться ошукувати себе впертим спротивом. Бож ходить о життя і спасення; якщо хтось обережно і пильно не подбає про него, то буде страчене і пропаще для него». (Divin. Instit. 4, 30, 11—12). Нехайже до Апостольського Престола, котрий знаходиться в сім місті, і що його освятили своєю кров'ю князі Апостолів Петро і Павло, нехай до того Престола, що є корінем і матір'ю католицької Церкви (S. Cypri. Ep. 48. ad Cornelium 3) приступлять відірвані сини — та не з тою думкою і надією, що »Церква Божа живого, стовп і утрєдження правди«⁴⁾, покине чистоту віри і буде терпіти їх блуди, але противно, нехай піддадуться Її учительству і Її кермі. Коби то нас стрінуло то щастя, яке не стрінуло многих наших попередників, щоби Ми могли вітцівським серцем обняти тих синів, над котрих відлученням від Нас через нещасний

¹⁾ I. Кор. 12, 12). ²⁾ (Єф. 4, 16). ³⁾ (Єф. 5, 30; 1, 22). ⁴⁾ (I. Тим. 3, 15).

розрив Ми так глибоко болиємо; коби то Бог Спаситель наш, »що хоче, щоби всі люди спаслися і прийшли до пізнання правди«¹⁾, вислухав Нас усильно благаючих, щоби всіх заблуканих зволив покликати до єдності Церкви. А в сій важкій справі призиваємо і хочемо, щоби всі призивали заступництва Пресвятої Діви Марії, Матері благодати Божої, Побідниці всіх ересей, Помочи християн, щоби Вона випросила для нас як найскорійший прихід того, так дуже бажаного дня, в котрім всі люди будуть слухати голосу Її Божественного Сина »зберітаючи єдність Духа у звязи мира«²⁾.

Розумієте, Всечесні Браття, як дуже лежить нам се на серці і бажаємо, щоби о тім знали й сини Наші, не тільки католики, але й ті, що від Нас відлучилися; коли вони покірною молитвою попросять о небесне світло, то без сумніву пізнають єдину, правдиву Церкву Ісуса Христа та ввійдуть до Неї, злучені з нами совершеною любовю.

Ожидаючи сего, бажаємо небесних ласк і засвідчуючи Нашу вітцівську прихильність, уділяємо вам, Всечесні Браття і Вашому клирови та народови зі щирого серця Апостольське благословення.

Дано в Римі, у св. Петра, дня 6. місяця січня в празник Богоявлення року 1928, а шестого року Нашого Пресвященства.

Пій Папа XI.

Поручається Всеч. ОО. Душпастирям зі змістом енцикліки св. Отця познакомити вірних в приступний спосіб.

Ч. 1653. — В справі побирання треб.

В справі побирання треб пригадується Всч. О. О. Душпастирям тутешне рішення з 14. червня 1927 Ч. 2911 через уряди деканальні.

Ч. 1664. — В справі урядових книг і актів.

Поручається отсим всім урядам парохіяльним, що доси не мають осібної шафи на урядові книги і акти постара-

¹⁾ (І. Тим. 2, 4). ²⁾ (Єф. 4, 3).

тися безпроводочно о фонди і справити на цю ціль відповідну шафу яку належить вписати до парохіяльного інвентаря.

Ч. 1655. — Справа іменования катихитів.

Розпорядок правно-державний. Обіжник про спосіб іменования префектів (катихитів) Міністра В. Р. і О. П. з дня 24. квітня 1926. р. Нр. през. 3284/26 Дн. з Ч. 9. поз. 104. в справі поступовання шкільних влад при іменованню учителів католицької релігії.

На основі арт. 2. закона з дня 23. квітня 1925. р. про затвердження укладу з Апостольським Престолом який визначає відношення Держави до Церкви римо-католицької (Дн. З. Р. П. Нр. 47. поз. 324) заряджую що слідує:

Якщо в прилюдній народній школі опорожниться посада учителя католицької релігії тоді інспектор звертається до властивого Єпископа дієцезії з просьбою о назначенне кандидата на вакууючу посаду. В случаях, де посада учителя католицької релігії вакує в школі державній о поземі середних шкіл, о визначенне кандидата на вчителя релігії звертається до Єпископа дієцезії Кураторія. Після визначення Єпископом дієцезії кандидата, висше названі шкільні установи, о скільки не є в праві іменувати учителів релігії, пересилають письмо Єпископа владі, управненій до іменования, долучють акта справи й предкладають зі свого боку відповідне внесенне, руководячись при тому приписами, які обовязують при іменованню учителів. Управнена до іменования учителів релігії влада іменує предложенного Єпископом кандидата учителем релігії, видає заіменованому вчителеві номінаційний декрет і пересилає рівночасно відпис номінаційного декрету до відома властивому Єпископови дієцезії. О скільки управнена до іменования влада не вважає за вказане іменувати учителем релігії кандидата назначеного Єпископом дієцезії тоді звертається до Єпископа о назначенне иншого кандидата. Постанови цього обіжника обовязують від дня оголошення. З тим днем траять обовязуючу силу дотеперішні приписи в повисшій справі. Міністер В. Р. і О. П. (Підпис).

Х Р О Н І К А.

Канонічну інституцію одержали:

Ч. 947. о. Говда Александер — Горуцко; Ч. 963. о. Величко Михайло — Воля нижна (Яслиська); Ч. 1113. о. Степанка Александер — Тарнавка рим.; Ч. 1114. о. Гумовський Николай — Завадів.

Завідательства одержали:

Ч. 407. о. Гура Ярослав — Стібно; Ч. 443. о. Бобровський Николай — Угнів; Ч. 783. о. Конкольовський Стефан — Розсохи; Ч. 823. о. Гошовський Іван — Любачів; Ч. 1011. о. Тимчишин Євген — Білич горішний; Ч. 1113. о. Злупко Андрей — Гладисів.

Сотрудництво одержав:

Ч. 729. о. Дутко Петро, сам. сотр. — Княжпіль.

Помер:

о. Іван Подляшецький, сам. сотр. — Кобильниця волоська.
 Душу его поручається молитвам Всеч. Духовенства.

З гр. кат. Еписк. Консисторії.
 Перемишль, дня 2. цвітня 1928.

о. Микола Грицеляк
 канцлер.

† ГРИГОРІЙ
 Епп.-Пом.

ЧАСТЬ II.

Під розважання душпастирєві.

Жатка ўбо многа дѣлателей же мало,
молитесь Гдѣх жатвы да изведѣтъ
дѣлатели на жатвѣх своѣх.

Деструктивна праця демагогів поволи приносить свої трійливі плоди. На лиці народа п'ятно зневіри. Широкі маси молодого покоління переходять явно і греміяльно в табор ворогів св. Церкви, недовірків, сель-робів, комуністів, сектантів; ся молодіж є і носієм схизматичьких авантур на Лемківщині. Святині наші зачинають сѣгити пустками, молодіж легковажить собі релігійні практики, відчужуєсь від них, надихана трійливими статями Сельроба недовіряє священству, ширить вичитане в своїх кругах. Широка повинь змисловости зі всіми своїми брудями заливає нашу землю, аж ген під степені святині. Церков св. де лиш вкаже своє Боже лице, авторітет, стрічаєсь з ненавистю, упередженем, кпинами, апостазією тай переслідуванем.

Всі чуємо, що се лиш теперішність; а будучність, коли ся молодь стане головами родин, ще сумніша. Отсі рефлексії капля по каплі вливають нам гірчи в нашу душпастирську чашу, яку маємо вихилити до дна. Душпастирство наше повне розчаровань на гіркої скорботи. Біль розжареною крицею пече нашу грудь, серце щемить, коліна угинаються, падемо у стіп Спасителя, пастиря пастирів і на руїнах заводимо плач над нещасним-народом, *Вѣселейте, Вѣселейте, колькраты косхотѣхъ собрати чѣда твоѣ, ѡкоже кокош собираетъ птици своѣ и не косхотѣте.*

А однак є той, що може кермувати людськими серцями як потоком, що вищий понад сей світ, що харчить в своїй злобі. Є сей, що обіцяє через пророка: „І отнимъ камѣ каменю и дамъ камѣ сердце плотино.“ Але заразом каже і молитись о добрих ділателей на жатві.

Всі чуємо сю конечність двигнути нарід морально, кикресати глибоку віру, привязати його до св. католицької Церкви. Чуємо, що ся праця понад наші сили,

але не попадаймо в вневіру. Сі справи не дадуться залагодити на команду, треба сіяти, поливати потом, і надіятись. Треба отже робітників, правдивих, ревних про яких каже св. Павло „Траніємъ не лѣнники, дѣломъ горѣще, Гдѣви раба-тѣюще.“

По всі часи святі, ревні, ідейні священики, були найгорячішим бажанням св. Церкви. Вже Єі Божий Основник дихнув се бажання, коли перших своїх священиків-апостолів просить о молитви за ділателів на жатві багатьох. Колиж однак наша св. Церква відчувала так їх потребу як в нинішніх часах? Хто як хто, але передусім наслідники апостолів, яким Спаситель посередно через покликання до їх наслідства поручає сю молитву повинні горіти сим бажанням нових робітників на багатьох Христовій жатві.

Щасливий сей священик, який зрозуміє, що одним з найкращих його діл в життю, а найхосеннішим Церкві є розбудження і виплекання священичого покликання в дитині, що прислухуєсь його науці катехізму. Сей що помагає хлопчій душі піти за священичим покликанням, стаєсь для неї першим огнивом того ланцюха ласк, який все приростає на Славу Божу і спасення душ. Про великого єпископа Медіоляну, св. Амвросія, сказано що найбільшим його ділом, то навернення і доведення до священства св. Августина. Св. Івана Віяння, пароха з Ара, підготував до семінарії його парох о. Balley.

Священик, одушевлений своїм покликанням, чуєсь в нім щасливим, радо уділить свого огню діточій душі що так легко запалюєсь а добре ведена во вік не прохолоне. Він зверне бачну увагу на хлопців, що їх приготує до першого св. Причастя. Ніжно простенько, але горячо похвалить їх о Евхаристійнім Христі, запізнає їх з Ним, навчить Його любити. Зверне zarazом увагу, що де є Евхаристія, там є священик, що без священика не малиб ми евхаристійного Ісуса, не малиб його жертви, присутності, гостини в наших серцях. Без Евхаристії і без священика булоб сумно на землі. Таким чином зродиться в дитячій серцю щира любов до Евхаристійного Христа і священика. Душа хлопчини прилягає до свого духовного отця.

Вид скупленого Слуги Божого при престолі, в білих, світлих ризах, з Пресв. Евхаристією в руках робить на дитину велике вражіння. — Хлопчина бажає говорити зі

священиком. А сердечна розмова священика будить в нім дрімуче і неясне бажання невинної хлопячої душі посвятитись для Христа. Добрий священик вже буде роздмухувати сю іскру Божу. При науці біблійного уступу про покликанне Апостолів скаже, що Христови треба нових апостолів, якими може бути кождий з них, коли Христос дасть йому сю ласку забажати сего. Про потребу нових апостолів, скаже священик і з проповідальниці до родичів, щоби не робили перепон, а противно всіми силами, хочби і з послідного тягнулись, віддати бажане дитяче серце Христови. Хлопця далі заохотять до вірності своєму покликанню і запевнять, що все зробить для здійснення його бажання, що лиш буде можливе. Сам хлопця децю привчить, буде звертати на нього більшу увагу, позичаючи йому відповідних книжочок, допускаючи його до служення до Сл. Божої щоденно, а місячного св. Причастя. Так парох заступить потрохи малий семунар. Хто знає, чи з того хлопчини не вийде другий св. Йосафат, який окриє славою нашу св. Церкву, двигне цілий нарід своєю реформою? А о. парох мавби сю потіху що був учителем святого. Та не лиш потіху а вічну раість і нагороду.

Коли св. Отець поручає нам молитву о покликання добрих священиків, то маймо на увазі, що перший що сю молитву поручав то був Іс. Христос. Чи ж можемо ми бути обоятними для сеї святої, великої справи?

Католицька Церква в Мексику.

(Генега кровавих переслідувань за віру).

В останніх роках шаліє в Мексику страшне переслідування за віру. Сотки священиків і вірних день в день кровю і життям приплачують вірність св. Церкві. На порядку деннім розстріли за саму приналежність до Церкви, за участь у богослуженнях, відправлюванне Служби Божої, звершуванне св. Тайн і т. п. річи незнані навіть у більшовицькій Росії. Кардинал секретар стану Gasparri пише: «Історія не знає подібного тому переслідування навіть у первісних часах Церкви». А однак ці жахливі події так мало знані світові й так рідко про них мож чути й читати. Чому ж мовчить уся свободолюбна преса за ви-

імкою католицької, та сама преса, що недавно тому в ім'я засад свободи так страшно обурювалася за страчання анархістів Сакка і Ванцетті-я? Ця преса мовчить, бо так велить її хлібодавець.

Ці кроваві події не прийшли, однак відразу, вони мають свою передісторію.

Під церковним оглядом ділиться Мексика на вісім провінцій і обнімає стількиж архієпископств та 33 суффраганій. Усі єпископства числять 4.300 світських священників, 763 єромонахів, 353 братчиків, 3000 монахинь, 29 семінарів, 2.500 клириків (питомців), 20 колегій, 82 висші школи для хлопців, 75 висших шкіл для дівчат, 1.350 католицьких шкіл, близько 10.000 церков та каплиць, 50 недільних шкіл, 191 сирітських захистів і харитативних заведень, 16,216.016 католицького населення. Деякі дати є лиш приблизні тому, що нема докладних звідомлень з кожної дієцезії.

Теперішня борба в Мексику йде о «бути або небути» католицької Церкви а не о «розділ Церкви від держави» як це стараються вговорити світови а передусім американському сусідові днівникарські прислужники мексиканського правительства. Довбнею, котра малаб придавити Церкву є конституція 1917 р., яку силою накинув тоді державі Carranza і його мілітаристична кліка. Постанови цієї «конституції» звернені вістром проти Церкви лишились однак мертвою буквою аж до 1920 р. се є до упадку Каранци. Завелися на ньому американські промисловці, що числили на копальняні та залізнодорожні концесії тай відмовили своєї піддержки. Сприкрився теж співгорожанам. Його місце заняв міністер війни Обрегон, який передтим бував у Злучених Державах і пізнав їх багатство та силу. Літом 1924 стає президентом держави Calles. Ще як губернатор провінції (стану) Сонора за часів Каранци належав Калес до тих, котрі поступаючи згідно з духом конституції з 1917. р. не перестали переслідувати Церкву. Він сам масон, з походження по батькові жид, по матері індіанин (Yaqui).

Конституція з 1917. р. це один із найбільше ворожих релігії документів, що їх колинебудь видумала ненависть

до Церкви. Ось кілька найважливіших її постанов: Артикул 3. ввучить: „Навчання є свободне. Навчання у державних школах є безконфесійне. Таксамо мусить бути безконфесійним навчання у приватних школах, так вселюдних як висших. Ніяке релігійне стоваришення ані ніякий духовний не може оснувати школи ані нею управляти“. Артикул 130. додає ще до того: „Під ніякими умовами не можуть відбуватися студії в заведеннях, що ними управляють духовні. В тім згляді недопускаємий ніякий привілей ані виїмок“. Таким чином не можуть в Мексику існувати духовні семінарії. Але й того за мало. Мексиканцям „не вільно образувати власних дітей у закордонних школах“. Артикул 7 каже: „Свобода письма й слова у всякого рода справах має бути ненарушена“. Але ось знова з'являється артикул 130, котрий каже: „Ніякий дневник ані ніякий часопис, який у своїй програмі або заголовку або тільки в загальній тенденції виявляє релігійний характер, не може писати про прилюдні справи держави ані про чинности державних влад або поодиноких осіб, оскільки ті особи мають зв'язь з прилюдними справами“. Артикул 9. забезпечує свободу стоваришень і право зборів але ославлений 130. артикул додає: „Отсим строго зборонюються всілякого рода політичні стоваришення, які малиб у своїм заголовку якунебудь релігійну назву або якунебудь згадку про релігійну віру“. Особливо артикул 27. намагаєсь знищити Церков: „Релігійні організації т. з. церкви без огляду на віроісповідання не мають законної спромоги (правної сили) посідати або віднаймати якунебудь нерухомому власність або адмініструвати її. Усі того рода добра і ленна, також ті, що знаходяться у посіданню посередників, припадають державі . . . . Призначені для прилюдної служби божої дома є власністю держави . . . . Єпископські резиденції, семінарії, дома монастирів або інші релігійні заведення, сирітські захисти, колегії та інші будівлі, що підлягають зарядови якогонебудь релігійного віроісповідання або служать йому для навчання, належать відтепер до держави й будуть віддані Союзом або іншим установам виключно для прилюдного ужитку. Всякі новопостроєві будівлі культу будуть відтепер власністю держави“. Артикул 130. відбирає надто Церкві характер правних осіб. Артикул 130. відбирає надто священикам право дідичення майна й позбавляє

їх других прав горожанських. Навіть приватне майно священників конфіскує держава.

В цілі оборони власних прав стали організуватися світські католики Мексику. Пішли протести від єпископів відтак запротестував раз і другий Святійший Отець та все те нічо не помогло а спроводило ще більші репресії. Уряд приступив до видалювання поодиноких духовних видалив одного й другого папського делегата а єпископів та священників став вязнити. Пішли розстріли, полялася кров за св. віру. Два мільйони управнених до голосовання горожан католиків внесло до правительства петицію з підписами о зміну драконських законів а коли й то не помогло світські католики оголосили економічний бойкот і шкільні страйки, які спроводили економічну кризу в державі й наробили багато замішання. Постава духовенства й вірних, їхня витревалість в обороні св. Церкви виступила тут у повній величі. Всего дванацять священників відступило від віри і перейшло на сторону фаворизованої урядом «національної церкви». Дня 18. листопада 1926. появилася папська енцикліка про переслідування в Мексику. У відповідь на це Калес видав нові ще більш репресійні постанови а пресі заборонив про це писати. У поодиноких провінціях держави пішли тимчасом збройні повстання, які тревали майже цілий рік. Вигинула маса людей а цілі провінції перемінилися в руїну. Хоч єпископи й духовенство однодушно остерігали вірних перед того рода засобом оборони всеж таки вони передусім за це потерпіли. Протягом квітня і мая 1927. вигнано з краю усіх єпископів, які попали в руки урядови. Деякі до нині ще скриваються між вірними. Скільки при тому згинуло споміж духовенства й вірних до тепер не вдалось точно ствердити. Стверджено лиш, що многі з них згинули серед нечуваних мук.

Кілька примірів: В місті Еютля зловили оправці Калеса священника який скривався в церкві. Його витягнули відтам і серед страшних мук позбавили життя а відтак спалили на костирі, який зложено з фігур та інших предметів зрабованих в церкві.

Жив собі малий хлопчина, якого одинока провинна полягала в тому, що взяв участь у католицькім богослуженню. Калесові палачі повісили його за оба великі пальці рук.

Мотузки прорізали тіло хлопця до білої кости а він прикусивши уста зносив біль з подиву гідним героїзмом. Вкінці каже: »Пустіть мене, маю вам щось сказати«. Кати вволили просьбі а хлопець отряс руки з болю так, що кусники тіла впали на землю. »Так, тепер можете мене повісити за другі два пальці«. Посіпаки не жахнулися зробити це й так довго мучили хлопця, поки не згинув від кулі.

Дня 23. листопада о год. пів до одинацяті до полудня в столиці Мексику на Площі Зброї зайняли становиска відділ кінної жандармерії, сотня піхоти, командант поліції генерал Круз, багато кореспондентів та фотографів. П'ятох жовнірів чекало на жертви тирана. Наперед випроводили священика *Miguela Pro*, ординованого щойно перед двома роками. З вервицею в руці і молитвою на устах прямував спокійно на місце страчення. »Прошу мені ще дозволити на коротку хвилину молитви«. Згодилися. Поглядаючи приязно на п'ятох оправців станув під стіною. »Готово« закомандував старшина. Священик розложив руки на вхрест і прошитий п'ятьма стрілами впав на землю. Відтак прийшла черга на якогось молодого інженіра й другого світського, котрі згинули з таким самим героїзмом. Опісля випроводили *Humberta Pro*, брата священика. »Де маю стати«? спитав холоднокровно. Його поставили біля трупа брата. Молодий чоловік вийняв з кишені медалік, поцілував і впав побіч брата. Пополудні прийшов до кістниці батько обох братів мучеників, сімдесятьлітний старець, ведений через лоньку. З почесною поцілував чоло героїв і змочив платок в крові на чолі сина-священика. Дочка стала голосно заводити побачивши помордованих братів. Сивоволосий старик глянув на неї зі спокоєм і сказав: »Моя дитино, не маємо ніякої причини до плачу«. Двадцять тисячів народу відало мученикам осданню прислугу.

На численні протести й петиції Калес реагує з питомим своїй расі цинізмом і безличністю. Не тільки в таких випадках видає ще строгіші зарядження проти католиків але каже фотографувати езекуції »щоби Папа мав облегчене зявдання при канонізації« мексиканських мучеників.

Наводити більше примірів — зайва річ. Геройська віра народу й духовенства, яке приневолене скриватися, є не до зломання. Доказом цього празник Пречистої Д. М.

в Guadelupe, де зібралося понад двісті тисяч прочан, щоби помолитися перед іконою Небесної Покровительки нещасної країни. Недоставало одначе тим разом літургичного богослуження. Була це імпозантна маніфестація католицької віри й віданости св. Церкві.

Прийшли свята Христового Різдва. Сумні свята для переслідуваних за віру. Святійший Отець у Римі підніс жалобу перед цілим світом: *„Стільки невинних жертв умирає там, а світ про це не знає, стільки невинних жертв пригнітає намогильний камінь змови в мовчанці“*.

Літопис дієцезії.

Реколекційний рух. В днях 12—15. марта відбулися духовні вправи для Марійського Т-ва Пань в Перемишлі, в каплиці ОО. Василян на Засянні. Св. Сповідь відбулася в четвер дня 15. марта пополудні а слідуячого дня спільне св. Причастє. Підчеркнути належить численну участь не тільки члениць Т-ва але многих чужих, навіть позамісцевих. Провідником реколекцій був о. Мартинюк ігумен ЧСВВ.

В днях 26—31. марта відбулися у ОО. Василян реколекції для панів, перші у Перемишлі. Св. Сповідь в суботу 31. марта — закінченне в неділю спільною Службою Божою і св. Причастям.

З Лемківщини. В селі Т., якого мешканці за виімкою кількадесяти душ минулого року з весною дали себе збаламутити схизматичьким агентам й спроводали собі правосл. попа, мала місце така подія: Один парубок, син бідних родичів здавна любився в дівчині багатого господаря. Осеню минулого року забажав з нею одружитися й об'явив цей свій плян родичам дівчини, які в межичасі перейшли на схизму. Батьмо дівчини згодився віддати доньку однак під умовою, що молодий, який з нечисленними парубчачами лишився вірним кат. Церкві, прийме схизму й дасть себе звінчати батюшці. Батько обіцяв доньці вісім моргів поля й будинки. Цілою силою налягали на мо-

лодого наречена й рідня. Та він не пішов за їхніми намовами. Лишився далі бідним зарібником; зробив жертву з почувань серця але остав вірним св. вірі й Церкві. Однак прикро було йому оставати дома й він виїхав на заробітки аж до Аргентини. І Лемківщина зачинає родити героїв св. віри.

З КАТОЛИЦЬКОГО СВІТА.

Новий Нунцій Польщі о. Франц Мармаджі приїхав до Польщі дня 14. марта ц. р. На залізничних двірцях усіх більших міст від Дзедзіц до Варшави зустрічали О. Нунція духовенство, представники влади й війська, католицькі установи, школи та численно зібране населення. Особливо торжественно випало привітання у Варшаві. З двірця удався о. Нунцій до катедральної церкви св. Івана, де відспівано «Тебе Бога хвалим». Ще того самого дня зложив о. Нунцій візиту кардиналові Каковському.

О. Мармаджі родився 31. серпня 1876 р. в Римі. Там працював рівнож довгі літа як священик серед молоді та робітництва. Якийсь час викладав на університеті св. Аполінарія, відтак працював у секретаріаті і в кодифікаційній комісії канонічного права. 1920 р. стає нунцієм в Букарешті як перший нунцій Рومунії. 1922. обнімає надзвичайну делегатуру в Царгороді а рік пізніше нунціатуру в Празі. На цім становиску остає Архиепископ Мармаджі до хвили, коли чеський уряд публично прославив Івана Гуса, що викликало непорозуміння між Римом і Прагою.

Лікарі ствердили нове чудесне уздоровлення в Люрд. Сороксмілітна учителька панна Delot з Boulogne-sur — Мер терпіла на рака в жолудку. Недуга поступила так далеко, що хора не могла приймати ніякого корму. Не допомгла й операція а рак перекинувся на інші органи. Смерть була певна, найдовше до року мусілаби прийти по запевненням лікарів. В такім стані недужа поїхала до Люрд.

Тут виздоровіла сейчас після першої купелі а лікарські оглядини виказали, що не тільки знищені раком органи

зістали уздоровлені але немож було найти навіть сліду по штучнім кормовім проводі.

Ще одно чудесне уздоровлення стрінуло не католика англійця, Тому Harrison-а, який після тяжкого затроєння був лігнений параліжем. Коли його внесено другий раз до води, став зовсім здоровий і міг ходити о власних силах.

Американський єпископ і Тереса Нейман з Корнерсройт в Баварії. Єпископ Schrembs з Cleveland в Злучених Державах повернувши дня 27 січня ц. р. з довшої подорожі по Європі розказав священикам, які його привитали в Нью Йорку, сліднуючу подію про Тересу Нейман: »Коли я з многими іншими прочанами був у кімнаті Тереси, вийшла єї мати. Mgr. James A. Mc. Fadden, мій канцлер сидів за мною. Нагло Тереса, яка не могла бачити, що мати вийшла, сказала шепотом: «Мамо, той священик біля тебе — мала на гадці мене — походить з тої країни, Уродився недалеко відси. Сейчас однак, живе за великою водою і дуже працює для Бога. Має він ще багато до зроблення. Хочу йому щось сказати — але тільки йому». Зібрані прочани почали виходити з комнати, те саме хотів вчинити й Mgr. Mc. Fadden. Але Тереса сказала: »Той священик за тобою може лишитись«. Таким чином о. Mc. Fadden був самотнім свідком найбільше довірочної розмови між Тересою Нейман і мною. Тереса виявила найглибші тайни моєї душі, які були відомі лиш Богу й мені. Те виявлення тайн моєї душі було причиною того, що я розплакався. Тоді Тереса говорила мені про минуле й будуче. Описала мені також священиків моєї дієцезії аж до подробиць й індивідуальних прикмет. Коли відтак я просив маму, щоби подарила мені скріявлений платок з голови своєї дочки, мати зжахнулася, бо — як казала — могло це не подобатись єпископови з Регенсбурга. Коли я впевнив, що ця евентуальність не грозить, мати пбранилася Тереси. Дівча звернуло на коротку хвилину голову, якби наслухуючи якогось голосу а відтак сказало: »Так, так ти можеш його (платок) мати. Спаситель каже, що ти можеш його мати. Мамо дай йому той з короною з останньої п'ятниці«.

Недавно оголосили часописи, що від Різдва Христового устали візії страстей Христових, які до тепер мали

місце кожної п'ятниці у Тереси Нейман. Заповіла це впрочім вже перед тим сама Тереса. Тесаме було й минулого року між Великоднем а Вознесенням як рівнож в часі октави Вознесення та в річницю смери св. Тереси від Дитяти Ісуса, 30. вересня 1927 р. З нисше заміщеного письма пароха Набера дізнаємось однак, що візі мук Христових розпочались знова від дня 3. лютого. Зате збільшилася значно скількість візій иншого рода. 17. вересня, бачила Тереса стигми св. Францішка, 30. вересня явилась їй св. Тереса від Дитяти Ісуса, 1. листопада мала видінне неба з Ісусом Христом, Його ангелами й святими, 2. листопада бачила чистилище, 8. грудня Непорочне Зачатте, 24. грудня бачила Марію і Йосифа як глядали за господою, вертеп а відтак коло півночи Дитя Ісуса в яслах, пастирів у полі а опісля у вертепі; 27. грудня бачила св. Стефана перед великою радою й Його каменовання відтак св. Івана при останній вечері, 28. грудня Ірода, як заряджував різню дітей у Вифлеємі а вечером того дня смерть св. Франца Салезія, 1. січня обрізання Божого Дитяти. Надто від Різдва Христового бачить вона Дитину Ісуса в часі св. Літургії від Освячення до св. Причастя і в часі благословення Найсв. Тайнами.

Тереса виходить кожного дня до церкви й на приходство. Як давніше так і тепер не приймає ніякого корму навіть води а жиє тільки св. Причастем.

Ці надзвичайні факти склонили многих до сповнювання релігійних обовязків і до чесного життя. Навіть невірющих ці події зрушили; і тому несовісні люди розповсюднують про неї фантастичні й обидливі вісти, фалшують та перекручують факти. Письмо о. Набера, пароха з Коннерсройт, що про нього була висше бесіда, звучить як сліує: »Як в часі Великодня 1927. р. так і на останні свята Різдва Христового, перестала Тереса Нейман дізнавати екстаз і стигмів що п'ятниці, рівночасно однак з більшились єї візі і терпіння. Останні дві п'ятниці (3. і 10. лютого), Тереса Нейман бачила знова Спасителя в Оливнім Огороді, Його страсти і пійманне; кров плила з єї очей і боку. Стигми не згинули й до праці не могла вернути. Від вересня не прийняла поза св. Причастям ніякого корму ані навіть каплі води«.

Капеляном американського сенату в Вашингтоні має стати католицький священик о. Франц Hurney. Уряд капеляна при сенаті існує від початку державної самостійності Сполучених Держав і становиско це займав уже раз католицький священик о. Пізо в 1832 р. Завданням капеляна є розпочинати засідання сенату молитвою й інші подібні чинности.

На днях має появитися *Папський Літопис (Annuario Pontificio)* на 1928. р. Деякі дати: Колегія кардиналів числить 66 кардиналів в тому 6 кардиналів еппів, 43 кард. пресвітерів і 9 кард. діаконів. 11 кардиналів вийшли з наших чинів. Під національним оглядом є 33 італійців, 7 французів, 4-еспанців, 4-ох американців, 4 німців, 3 англійців, 2 поляків, 2 австрійців, один бельгієць, канадієць, голяндець, португалець, маляр, чех, бразилієць. Усіх дієцезій є 1125, апостольських вікаріятів 227, апост. префектур 97, нунціатур 22, інтернунціатур 6, апост. делегацій 19. Дипломатичний корпус при Ватикані обнімає 11 амбасад (Аргентина, Бельгія, Бразилія, Колюмбія, Німеччина, Франція, Еспанія, Чиле, Перу, Польща, Пруси) і 18 повнзвласних міністерств.

Частина польської католицької преси занепокоєна новою зміною державного знаку орла, якому на основі розпорядку з 13. грудня 1927 знято хрест з корони, а на крилах уміщено шестираменні звізди. *Gazeta Kościelna* пише з цього приводу: »Творці нашої державної емблеми чули, що недостача хреста мусить бути чимсь замінена. Тому на крилах Орла умістили шестираменні звізди.... справді дивний збіг обставин: викинення хреста а уміщення замість нього шестираменної звізди! Стягнення одного символу Божого й тим самим перечеркнення критерія совісти в заміну за спрямовання думки й серця на шестираменну звізду масонських лож не є епізодом без значіння!...«

Римська Курія а зміна обряду. „*Casopis katol. duchowienstwa*“ подає слідуєчий факт: Михайло С. Українець, католик східного обряду, замешкалий в Чехах одружився тут з католичкою Ф. М. Бажаючи бути того самого обряду що його дружина, щоби могли спільно обходити празники, робить старання о прийняття до латинської церкви.

На просьбу, яку його іменем вніс до Риму Еп. Ординаріят дала конгрегація „pro ecclesia orientali“ дня 31. квітня 1923. Ч. 10238. таку відповідь: *quamdiu praedictus Michael commorabitur in loco, ubi nulla est ecclesia proprii ritus neque sacerdos, proprio ritu retento tenetur sese conformare ritui loci, in quo versatur, etiam quoad festorum observantiam ac ieiunia. Si vero hoc non contentus velit definitive ad ritum latinum transire oportet ut consensum Ordinarii sui originis prius obtineat, ac eo obtento iterum recurrat.*“

З цього рішення виходить слідує:

1) о скільки в місці пробування Михайла С. нема церкви ані священика його власного обряду тоді він обов'язаний примінитися до обряду місця, в якому живе так у святкованню празників як і в заховуванні постів. Тимсамим однак не перестає він далі належати до обряду в яким був охрещений й о скільки змінивби дотеперішнє місце пробування на таке, в котрім є греко-кат. церков і священик, тоді Михайло С. має заховувати далі приписи власного обряду що до свят і постів.

2) Якщо Михайло С. забажавби дефінітивно змінити свій обряд на латинський, має постаратись о дозвіл на те від Ординарія власного місця уродження і цей дозвіл переслати до Риму враз із проханням о зміну обряду.

О Г О Л О Ш Е Н Н Я.

ДОБРА КНИЖКА літер.-видавничий Інститут у Львові скр. почт. 11. продає бібліотеки парохіяльні зложені з книжок не противних вірі й моралі в ціні від 24 зол. в гору.

Всч. ОО. що замовили біблію Herdera можуть відобрати єї в канцелярії Еп. Консисторії лично, або через уповажені особи бо пересилка причинилаб які 2—3 зол. зайвих коштів. — Картини будуть вислані поштою лиш тим ОО. котрі о це виразно просили.

Інж. К. Котецький і С-ка, Львів ул. Бічна-Кульпарківська 9. — одинока українська фабрика **ЦЕРКОВНОГО СВІТЛА** поручається зглядом Всч. Духовенства й Церковних Брацтв. —

„Карпатія“ товариство взаємних обезпечень на життя і ренти **ЛВІВ**, Руська 18, як українське то-во поручається прихильним зглядам Всеч. Духовенства.

Бюро правної поради в справах військових і поборових в Перемишлі ул. Дворського ч. 14, уділює всяких інформацій і полагоджує від імени інтересентів справи полекш при військовій службі, признання рент інвалідам та вдовам і сиротам по поляглих на війні, позволення на заключування подруж і т. п. — поручаєсь зглядам Всч. Духовенства.

ПЕРЕМИСЬКІ

ЕПАРХІЯЛЬНІ

ВІДОМОСТІ

Ч. 58/орд. — Канонічні візитації в р. 1928.

Для переведення в біж. 1928 році канонічної візитації низше заподаних деканатів Нашої Епархії іменуємо сліду-
ючих Впр. оо. Візитаторів:

о. Мітрата Дра Вас. Пинила,	на деканат	немирівський
о. Прал. Волод. Гмитрасевича,	»	» яворівський
о. Крилош. Кипр. Хотинецького,	»	» краковецький
о. » Омел. Мартиновича,	»	» жукотинський
о. » Сев. Метеллю,	»	» бориславський
о. » Дан. Бодревича,	»	» лютівський
о. » Івана Пастернака,	»	» турчанський
о. » Волод. Венгриновича,	»	» підбужський
о. » Др. Ром. Решетила,	»	» височанський

Всі вище іменовані Впр. оо. Візитатори одержують
отсим всі повновласти, як в попередніх літах. В цілі даль-
ших заряджень Впр. оо. Візитатори заподадуть тут чим-
скорше речинець, в котрім хочуть перевести дотичну візи-
тацію.

Ч. 225. Духовні вправи для священників.

Цего року обовязані відбути духовні вправи всі свя-
щенники, що їх не могли з якихнебудь причин відправити

в останніх 6-ох рр., відтак висвячені в 1925 р., а в кінці ці, що останній раз відбули дух. вправи в 1925 р.

З огляду на більші репарації, які треба цього року перевести в будинку Духовного Семинара в часі літніх ферій, визначається лиш 2 речинці духовних вправ, іменно:

I. серія від 23. липня вечером до 27. липня рано, в якій зволють взяти участь Впр. і Всеч. оо. отсих Деканатів: Балигородський, Буківський, Височанський, Горлицький, Грибівський, Дуклянський, Жукотинський, Короснянський, Ліський, Лупківський, Лютовиський, Мушинський, Риманівський, Старо-самбірський, Тіснянський, Турчанський, Устрицький, Белзький, Варяжський, Великомостенський, Жовківський, Комарнянський, Краковецький, Куликівський, Лежайський, Лучанський, Любачівський і Мединицький;

II. серія від 30. липня вечером до 3. серпня рано, в якій візьмуть участь священики всіх прочих Деканатів.

Впр. і Всеч. оо. з Перемишля можуть вибрати собі котрий небуť з поданих речинців.

Впр. оо. Декани зволють всіх учасників дух. вправ тут до кінця червця зголосити й допильнувати, щоби всі обов'язані до реколекцій, в своїм часі їх відправили.

Учасники духовних вправ мають явитись в будинку Духовного Семинара в день початку реколекцій в часі від 4—6 год. веч.

Кождий з Впр. і Всеч. оо. зволють взяти зі собою постіль і зложити з гори означену оплату.

Священики, що не є обов'язані цього року до відбуття дух. вправ, а бажалиби їх відправити, можуть зголоситись разом з цими оо., що до цього обов'язані.

Рівночасно заряджується, що на будуче в кождім поданню о надання парохії кождий священик має подати, коли відбув останні духовні вправи.

Ч. 345. — Про вписування права власности правних осіб церковних і монаших до гіпотечних книг.

Розпорядок Президента Р. П. з дня 7. лютого 1928. Дн. зак. Р. П. ч. 16.

На основі арт. 44. зак. о Констит. і закона з дня 2. серпня 1926. о уповажненню Президента Річипосполитої

до видавання розпорядків, які мають силу законів (Дн. З. Д. Ч. 78. поз. 443.) постановляю як слідує:

Арт. 1. Вписання права власності на імя польської правової особи церковної або монашої у виконанні арт. XXIV. зак. 1. і 2. Конкордату між Апостольським Престолом а Річипосполитою польською, підписаного в Римі дня 10. лютого 1925. (Дн. зак. д. Ч. 72. поз. 501.) має місце в тім случаю, коли се право розтягалося на посідану в дни 10. лютого 1925. через правну особу церковну нерухомість або инше право, але не було вписане до книг гіпотечної (грунтової, довічної) на єї імя.

Через посідання нерухомости або иншого права в пониманню нинішнього розпорядку належить розуміти дійсне, явне і мирне володінне у власнім імені і в добрій вірі, так немовби булося власником, о скільки обняте і виконання цього володіння мало місце за відомом і без спротиву попереднього власника.

Арт. 2. Правними церковними й монашими особами (арт. 1.) є одиниці й інституції, які посідають правну особовість в розумінню канонічного права.

Арт. 3. Вписання права власності до книги гіпотечної (грунтової довічної) слідує на основі декларації дотичного ординарія (архієпископа, єпископа, адміністратора дієцезії). Вимагане через поодинокі закони зізволенне явного власника з книги довічної на довершенне гіпотечного впису не є потрібне.

Арт. 4. Декларація має обнімати:

1) точне означення нерухомости або иншого права і посідання по арт. 1. зак. 2;

2) названня польської особи правової церковної або монашої, на котрої імя має наступити впис гіпотечний;

3) подання обставин і доказів якіб стверджували, що повисше право відповідає вимогам передбаченим в арт. 1. зак. 2.

Арт. 5. Декларацію посвідчає делегат Ряду, визначений для дотичної дієцезії Радою Міністрів на внесення Презеса Ради міністрів споміж державних функціонерів.

Арт. 6. Посвідка делегата Правительства є ствердженням ланьх, помічених в декларації ординарія між иншим, що предложене в декларації право було в посіданні польської правової особи церковної або монашої в дни 10. лю-

того 1925. і відповідає вимогам, передбаченим в арт. 1. зак. 2.

Відмова видання посвідки через делегата Правительства не відбирає можности давій польській особі правній церковній або монашій доходити свого права на судовій дорозі.

Арт. 7. Деклярація ординарія з посвідкою делегата Правительства становить достаточну основу до вписання права власности до гіпотечної книги (грунтової, довічної).

Арт. 8. Постанови цього розпорядку мають також відповідне приміненне при виказуванню вписів у реєстрах, удержуваних заступниками старших нотарів у відношенні до права власности недвижимостей, необнятих книгою довічною, як також при судовім складанні документів по думці розпорядку Міністра Справедливости з дня 26. марта 1916. о судовім зложенню документів в цілі набуття річевих прав на нерухомости і будинках не вписаних до ґрунтових книг (Дн. з. д. Ч. 87).

Арт. 9. Доконаний на основі цього розпорядку впис до гіпотечної книги не спивює судової дороги третім особам для доходження їх прав.

Арт. 10. Гіпотечні вписи й деклярації є вільні від судових стемплевих оплат.

Арт. 11. Виконанне отсього розпорядку доручається: Презесови Ради Міністрів, Міністри віроісповідань і прилюдної освіти і Міністри Справедливости в порозумінню з иншими заінтересованими.

Арт. 12. Нинішній розпорядок входить у життє тринадцятого дня після дня оголошення.

(Підписи).

Подаючи повисше до відома Всч. ОО. доручається точно провірити, чи майно, що його вживає церков, ерекція, брацтво згл. инша церковно-правна особа, є на них інтабульоване; о скільки ні тоді точно про все належить звідомити Еписк. Ординаріат.

Ч. 2168. — Речинець іспиту на дяків.

Іспит на дяків відбудеться в Перемишлі в дяківськім Інституті дня 4. липня с. р. о 10. годині рано.

Приватисти, які бажалиби бути допущені до сего іспиту мають внести свої подання через власний уряд парох.

Всч. оо. парохі зволють при тих поданнях зазначити моральне поведення дотичного кандидата.

Речинець до вношення подань о прийнятті до дяківського Інституту в Перемишлі.

Кандидати, які стараються о прийняті до дяківського Інституту в Перемишлі на шк. р. 1928/29 мають внести свої подання через власний уряд парох. до гр. кат. Капітули найдалше до кінця вересня ц. р. Необхідні услівя прийняття є слідуючі: 1) Добре моральне поведення кандидата, стверджене власним урядом парохіяльним. 2) Укінчення IV. по крайній мірі III. кл. народних шкіл. 3) Добрий чистий голос. — Перед прийняттям до Інституту відбудеться вступний іспит в дяківськiм Інституті дня 5. жовтня ц. р. о год. 10. рано, на котрий всі кандидати мають явитися.

Ч. 2336. — Конкурс на опорожнені парохії.

З речинцем до 30. червня 1928. виставляються на конкурс слідуючі опорожнені парохії:

Деканат: Балигородський: 1) Горянка, 2) Жерниця, 3) Рябе, 4) Загочево.

Деканат Брчанський: 1) Грозьова.

» Бориславський: 1) Рибник.

» Варяжський: 1) Нисмичі.

» Височанський: 1) Гусне вижне.

» Горлицький: 1) Боднарка, 2) Гладишів, 3) Долини,

4) Ліщини, 5) Мадина велика, 6) Новиця, 7) Смерековець.

Деканат Грибівський: 1) Баниця, 2) Королева руська.

» Дивівський: 1) Кінське, 2) Павлокома.

» Дрогобицький: 1) Унятичі.

» Дуклянський: 1) Воля Цеклинська, 2) Гирова, 3)

Радоцина, 4) Ростайне, 5) Чорне, 6) Поляни.

Деканат Жукотинський: 1) Галівка, 2) Дністрик дубовий, 3) Ліпе, 4) Мшанець.

Деканат Короснянський: 1) Близянка, 2) Чорноріки.

» Лежайський: 1) Дубрівка.

» Лупківський: 1) Воля мигова, 2) Манів, 3) Солинка,

4) Явірник.

Деканат Любачівський: 1) Любачів, 2) Милків, 3) Синявка.

- Деканат Лютовиський: 1) Береги гірні, 2) Поляна, 3) Хміль.
- » Мединицький: 1) Криниця.
  - » Медицький: 1) Барич, 2) Стібно.
  - » Мушинський: 1) Матієва, 2) Милик, 3) Росток вел. 4) Явірки.
- Деканат Перемиський: 1) Вірко.
- » Підбужський: 1) Свидник.
  - » Порохницький: 1) Крамарівка.
  - » Равський: 1) Белзець, 2) Голе равське.
  - » Риманівський: 1) Завадка, 2) Синява, 3) Ясель.
  - » Рудецький: Михайловичі з Шептичами.
  - » Самбірський: 1) Торчиновичі.
  - » Сінявський: 1) Майдан Сінявський, 2) Сінява.
  - » Старосамбірський: 1) Лінина мала.
  - » Старосільський: 1) Розсохи.
  - » Тіснянський: 1) Ветлина, 2) Криве ад Тісна, 3) Лопінка, 4) Терка, 5) Яблінки, 6) Яворець.
- Деканат Турчанський: 1) Лосинець, 2) Турка.
- » Угнівський: 1) Угнів, 2) Тягнів.
  - » Чесанівський: 1) Крупець, 2) Плазів.
  - » Ярославський: 1) Маковиско.

Прошення внесені не по формі і не заосмотрені потрібними залучниками, а особливо без свідоцтва з конкурсового іспиту як і ті, котрі би вплинули по дні 30. червня 1928, будуть уважані яко безпредметові.

Примічається, що всі Веч. оо. що одержать презенту на таку парохію, яка крім матерної церкви має ще одну або більше дочерних, є обов'язані в кождім часі, на жадання перемиського Еписк. Ординаріату згодитися на евенуальне відлучення дочерних церков разом з ґрунтами.

При тім Еписк. Ординаріят повідомляє всіх Отців, наміряючих внести подання о прийняття в спис на висше згадані парохії, що дотації їх будуть нормовані по гадці Конкордату.

Х Р О Н І К А.

Ч. 988. о. Лапічак Віктор, парох в Валяві містодек. Радимнянським.

Іменования:

Ч. 27/Орд. Св. Апостольський Престол іменував: Всесв. і Високопр. Огця Дра Василя Пинила, Ректора Духовної Семінарії Протонотарем Апостольським; Всесв. і Впр. о. Володимира Гмитрасевича, крилошанина Пралатом Його Святости.

Крилошанські відзнаки одержали:

Ч. 879. о. Радошицький Михайло, парох в Дашівці.

Канонічну інституцію одержали:

- Ч. 1679. о. Телеп Ярослав — Вислок нижний.
- Ч. 1680. о. Осідач Богдан — Заміхів.
- Ч. 1681. о. Дуда Николай — Виссова.
- Ч. 2136. о. Конюшко Михайло — Кобло старе.

Завідательства одержали:

- Ч. 1217. о. Німилович Теодор — Загочеве.
- Ч. 1470. о. Марко Тимотей — Тяглів.
- Ч. 1290. о. Хаба Петро — Горянка.
- Ч. 963. о. Білий Стефан — Поляни.
- Ч. 1625. о. Дóрош Андрій — Баниця.
- Ч. 2024. о. Жеплинський Михайло — Завадка риман.

Сотрудництва одержали:

- Ч. 1679. о. Мриглод Петро — Корналовичі.
- Ч. 1789. о. Подляшецький Константин — Кобильниця
волоська.
- Ч. 2322. о. Мартинюк Ярослав — Салаші.

Померли:

о. Ковальчин Іваң, парох в Завадці риманівській 2/14.
1928 р.

Душу его поручається молитвам Всеч. Дудовенства.

З гр. кат. Еписк. Консисторії

Перемишль, дня 15. мая 1928.

о. Микола Грицеляк
канцлер.

† ЙОСАФАТ
Епп.

ЧАСТЬ II.

ВЕЛИКДЕНЬ.

Притя Ісуса Назарѣнина, распята;
нѣсть здѣ; се мѣсто надѣже положиша его.

(Мр. 16, 6).

Великодний ранок витає нас. Сей свіжий, росистий ранок приходить лиш раз в довгій році. Много будніх днів, много постних днів, много жалібних днів, мало ясних, со-вічних днів, ще менше святочних, торжественних а лиш оден Великдень! А правдивий великдень зі своїм воскресенням вічного, Божого життя віки і тисячки літ всесвітної історії лиш один раз бачили. Кождий великдень передтим був темною надією, кождий по нім щасливим, гарним спомином.

Ми не можемо собі великодня інакше уявити, як та-ким, яким його зі зарядження Божого робить природа. Тиха, сонна, ніч всеж має в своїм лоні часть вічності, часть бла-женства. Але ся ніч, що тримала сторожу при приспанім смертю Сині Божім, була одягнена як цариця в величну одіж. Хор безчисленних зір переходив зі зложеними до молитви руками попри свого сплячого Сотворителя, а їх блиманне оповідало про святі сльози, які всяка твар проли-вала над Божим Мерцем. На кінці сеї довгої процесії зір вийшла рання зоря, вклонилась животрячому гробови і не могла від нього відійти, як колись ся чудесна зоря над виф-леємською стайнею, начеб мусіла ту вичекати і вимусити сю велику подію, на яку чекали ангели, елементи і кілька вірних людських сердець.

В сю нічну годину поклону природи вийшли в дорогу найвірнійші жінки з міста, Марія покутниця, Марія мати апостолів, Саломія і інші невісти. Зі святої негерпели-вості ледви дочекались кінця великої суботи. Вони вже третій день не були там при святім гробі. Але їх серця і думки там день і ніч чували і молились. Здавалось їм, що страшна велика п'ятниця вирвала їм серце, лишила лиш тінисте життя, а їх серце поховане там на горі з Христом. Воно до Нього було привязане в чистім відданню себе від

першого дня, коли Він застукав до нього. Під впливом Його слова, Його появи, повстали в нім сі заглиблення, які творяться в кождім благороднім серцю для Божого царства, Правди, Добра і Краси. Він підніс їх з того тісного кружка ділання господині дому, жінки — подруги, матери, Марти старання і ділання. Вони зі своєї сторони дали Йому це, що може лиш дати благородна невіста по виконанню своїх домашніх і людських обов'язків а це свою віру, своє вірне послідування, печаливі руки, материнську щедрість, покріплюючи гостинність, свої приймаючі душі, своїх синів на учеників і апостолів. А тепер хочать зробити послідню прислугу, гідне заосмотрення Його Тіла.

Се не був великодний прохід, якого вони піднялись, а був це похіц великої Пятниці, хрестна дорога. Вони не упрочували, що їм принесе слідуєча година в нагороду за їх вірність. Їх серце було пригноблене. Не лиш величезний камінь журих їх, не лиш нічна темрява лякала їх душу, не лиш лумка про зле намащене св. Тіло плутала їх кроки, але далеко більше як те все давила їх серце безпотишна безнадійність, якої вони зазнали в послідних днях враз з апостолами. Над громадкою Христовою все ще лежала мряка великої пятниці, хоч на вулицях Єрусалиму собі світить ясне сонце, хоч життя на них вже давно пішло давним руслом.

А всеж таки жило ще щось в сих жіночих серцях, що їх кликало і гнало вперед. Сум і надія, ляк і упертість, сумнів і шукання. Так йдуть вони з уступаючою віччю за сим характеристичним покликом в їх душі, що їм говорив: Мерлець там на горі чекає на вас і вашу поміч. Коли вони вийшли на висоту Голготи, стрінув їх збуджений ранок на жвавих рожевих ногах. Цвіти з права і ліва кланялись раннім гостям. Они однак не завважили ніякого ликованя пробудженого життя, що неслося на висоту Голготи. Їх думки відвалювали тяжкий камінь при дверях гробу.

Хтож опише їх зчудовання, що камінь відвалений! А хто їх переражене, що не нашли Господа! Так вже забрано їм всьо до решти, навіть трупа. Они заведені в своїх надіях! Аж ось хтось є коло них. Через мрачний фльор сліз з їх очий добачують ясну постать молодця. Хиба ангел може так виглядати! Коли ангел побачив їх потребу потіхи, промовив добродушним, мягким, певним голосом,

що не давав ніякого місця для сумніву: „Не зжасайтесь Ісуса Назаретина ніщити, распятого. Вста, і кетъ здѣ“.

Вони чують сю вість яку половицнім сні. Борються, що-би єї зрозуміти. Се все так скоро на них впало, так не-ожидало, що втікаюча скорбота і втіскаючеся ликоване му-сіли товпитись при брамі їх душі. Він жив! Він воскрес! Його не відобрано нам! Се все така дорогоцінність в їх душі, що вони ледви вірять в се і можуть висказати. Колиж вони вийшли з гробу дрозачи з радости, обняло їх сонце найкращим своїм лучем. І люди і природа співали перше радісне «Христос воскрес» воскресшому Спасителеви.

Отсей ранішній жалібний похід св. Мироносиць а радісний поворот в світлі воскресшого Христа дають нам дещо до думання. Помагають нам до правдивого розуміння Великодня. Чи ж на дорогах нашої віри, життя не налягає часто темрява і сум? Чи ж не здаєсь нам часто що наш Бог вмер і погребаний? Чи не жертвували ми для нашого Бога і нашої віри вже часу, гроша, сили, самопосвяти, а кінцем велика п'ятниця без кінця? Чи ж не видаєтьсся нам нинішній світ як великий гріб, в яким спочиває мертве тіло нашого Спасителя, нашої віри, якому люди замкнули уста, його забули, супроти нього прогрішились. Велика п'ятниця без кінця! Безпросвітна ніч! Вічна гробова п'ятьма.

А де ми підчас сих гробових ночей життя душі? Замкнені страху ради з апостолами, чи з відважними жінками? З безділними чи на дорогах відваги і св. конечности? Святим Мироносицям Велика П'ятниця була такоюж катастрофою, як мужам — апостолам. Але їх віра, вірність, надія заховала навіть серед мраки Вел. П'ятниці іскри життя. Коли вже мусять бути сумні, то не бездільні. Коли вже стратили Господа, то не забули. Коли не можуть Його збудити до життя, то бодай будуть плекати Мерця. На віки не забудесь цего невістам слабим, що вони складали свідоцтво під хрестом тоді, коли всі його опустили. Що вони відбували нічну сторожу при Ним, коли всі сумнівались. Їх вірність з Вел. П'ятниці їх печаливість поза гріб вислужила їм щастя великодного ранку.

Се є «віра» що побіджає світ і переносить гори. Ся віра, що торує собі дорогу в темряві, опущеню, зневірі, мраках сумніву і невидження, дотикаючи, шукаючи і упо-

ваючи. Се віра, що не в'яне ні не блякує навіть тоді, коли сонце ласки цілими тижнями, літами не сходить. Се надія, що сподієсь проти надії, над гробом, в гробі і поза гроб, що все пробує, хоч інші, вже давно зневірилися і зрезигнували. Се є вірність, що ніколи не вигасає, що зі своїм Господом хоче жити, але коли треба то і вмерти. Що в днях немочи і позірної смерти стоїть при Нім, Йому служить, навіть тоді коли всі дивуються, за зле беруть і хулять. Ся віра, ся надія, ся вірність променіють нині в великоднім блеску. Ся великодушність завела св. невісти в ніч зневіри на самотній гроб Господа а через гроб до великодної радості. Се є розположення, яке нас має вести серед темряви часу і душі. Щоби і про нас сказано: Вони шукали Ісуса розп'ятого між мертвими а найшли живого, воскресшого.

Були готові вмерти — тому можуть жити.

Наші занедбання і завдання.

Вибори минули доволі давно та не минулися погані наслідки, що вони їх по собі залишили. Остав і на довго ще остане по наших селах релігійний розвал і розбурхання найнищих інстинктів. З острахом гляділи наші отці, як до їх сіл заходили перед виборами що другий день паничі з міста й голосили речі, від яких волосся дубом на голові ставало, на Церков, на Рим, на попів, на кропило. А їхню погану роботу доповнювала сотками безплатно розкидана преса. З жахом слухали Отці душпастирі, як парохіяне захвалюють »своїх хлопських кандидатів«, як не довірливо і зі загадочною усмішкою висказуються про листу, що єї обстоює о. парох. Пробував панотець з проповідниці остерігати вірних перед ворогами Церкви й Народу але успіх був незначний. Люди виходили з церкви і далі слухали тих, які навчали, що »священик мусить так говорити, бо це його інтерес.« І чим ближше було до виборів тим тяжшою ставала атмосфера на нашому селі. Бувало, що селянські чи радикальні агітатори, вбирали на себе овечу шкіру і заходили на богослуження, щоби показати людям, що вони проти Церкви не виступають.

Як далеко сягали трійливі впливи виборчих демагогів

доказує факт, що декуди навіть найблизша церковна прислуга віддавала голоси на селяробів, радик. соціялістів та інших »спасителів«^а працюючого люду, а дяки були агентами селяроба й радикалів, ізлили по вічах і роздавали картки до голосування. Ще найкрасше держалися члени церковних брацтв очевидно не тих, що на папері а живих і зорганізованих. І на них ішов натиск, і поміж них многі хиталися під впливом виборчих аргументів противника. В таку хвилю однак удавалися з довірем до священика і просили о раду та о розяснення сумнівів.

Результати такого стану загально відомі. Велика сила наших вірних голосувала при виборах на явних ворогів Церкви і народу.

Коли спитати о причини цього злочасного явища, то відповідь легка — недостача католицького освідмлення мас і люки в працінад їх дотеперішним національним вихованнем. Сміло можемо сказати, що дев'яност відсотків сільських виборців селяроба чи раликалів не солідаризуються з ідеологією своїх вибранців. Це міг був кожний заобсервувати в сам день виборів у многих селах. Віддавши голос на »свого хлопського кандидата«^а люди ішли прямо від виборчої урни до церкви на вечірню, молились, били покло-ни, відбували великодну сповідь і т. п.

Останній виборчий вислід доказав яскраво, що наша душпастирська праця не може обмежуватися на Церков та обовязкові години релігії в школі але мусить вийти далеко поза них. Душпастир мусить стати для вірних, бодай для тих, що кріпко стоять при церкві, авторитетом і провідником не тільки літургічним але і всяким иншим. Инакше заведуть нас у пропасть самі наші духовні діти й що гірше зроблять це не по пляну а так просто з несвідомости й добрій вірі.

Передусім дається у нас діймаючо відчувати брак того, що на заході зовуть »action catholique«. Недостача відпо-відної католицької акції підринає наш вплив на маси й спричинює в однім селі радикально-комуністичні настрої, в дру-гім симпатії до схизми, та дає поле до попису по сільських читальнях і кооперативах виброскам суспільности найгіршого сорта.

Як повести католицьку акцію і відки еї зачинати?

1. Перш усього взятись за систематичну й плянову

працю у церковних брацтвах. Нема їх у парохії так негайно приступити до засновання. Брацтво є осередком, в якому бе живчик релігійного життя і католицької свідомості цілої парохії. Але лиш брацтво зорганізоване на відповідних статутах і діяльне. Всякі брацтва тверезости, свічкові й інші з перестарілими статутами або без них, позбавлені окремих спільних богослужень, частійшого припинання св. Тайн, брацьких сходин, бібліотеки, преси, до обнови релігійно-морального життя неспосібні. Тут можуть віддати велику прислугу — популярне уже в нас Апостольство Молитви, Марійські Дружини, кружки Марійського Союзу й и. Вони однак мусять бути належно ведені а душпастир як провідник винен в тій цілі зазнайомитися бодай з найконечнішою брацькою та організаційною літературою.

2. Захоронки. На жаль їх у нас дуже мало. А вони відають душпастирам неоцінену прислугу, бо на половину облекшують працю. сьогодні лекше чим колинебудь добути й вивінувати захоронку бодай у тих парохіях, де є ерекціонального поля понад передбачену законом норму. В продажі поля на таку ціль Епп. Ординаріят іде дуже радо оо. Душпастирям на руку.

3. Парохіяльна (церковна, брацька) бібліотека. Нема вже у нас сіл, де б не було бодай малого гуртка людей цікавих до книжки. Не дамо їм у руки здорової лектури, так вони певно й легенько дістануть злу книжку. А яке спустошення робить лиха лектура це відчули вже навіть душпастирі по найдавших, гірських закутках. Навіть найбідніша парохіяльна бібліотека є в силі зробити дуже багато добра. Пригожих для неї книжок є в нас славити Бога доволі — переглянути лиш катальоги видавництва оо. Василіян та «Доброї книжки». На жаль ствердити треба, що в нас парохії з бібліотеками, з яких користалиби вірні, належать до дуже рідких виїмків.

4.) Преса. Єї повно по читальнях, кооперативах, у поодиноких селян але яка вона — пожалься Боже! Звичайно даром присилана, найгіршого сорта, становить вона часто одинокий духовий корм більшості нашого читаючого села. Її головню належить приписати релігійно-моральний розвал у повоєнних роках. Параліжувати успішно єї вплив зможе лиш добра преса, беззастережно католицького на-

прямку. І таку вже маємо, є нею «Правда», часопис для народу. Гадаю, що не пересаджу, коли скажу, що душпастир в совісті обов'язаний подбати, щоби в його читальні, кооперативі й у як найбільшого числа вірних знайшлися «Місіонар» та «Правда».

Б. Читальня, кооператива, просвітні й економічні установи. Скільки в них вдячного поля для поведіння католицької акції. Нема ще по наших селах установ, з якихби викидали душпастира. Нооборот — він все ще бодай для більшості згуртованих членів пожаданий гість а його голос мало що не всюди рішачий. Мені доводилося працювати у зрадикалізованому селі, в читальні й кооперативі, де напрям усієї роботи надавали здекларовані комуністи-студенти. Мимо цього мої внесення переходили майже одностайно. А чим пояснити собі відемний, прямо деморалізаторський вплив поважного числа наших читалень та кооператив? Скажу без обиняків — нерадивістю оо. душпастирів, які не приходять на збори, не дають доброї ради, не заглянуть до читальні, не цікавляться тим, що за люди з міста сюди заходять, які читаються книжки та часописи. Інакше не булоб мови про загрозу освітньо-культурних та економічних установ, що їх власним трудом і грошем здвинули самі священики.

У нас не радо слухають примірів і порівнянь з католицького життя західних народів, у яких кожда одиниця все і вскди виступає як свідомий католик а що трета, буває передплатником католицького часопису. Радо збуваємо це менш-більш такою дешевою фразою: «У них багато величавих храмів але вони в неділю порожні а в нас звичайна міра побожних на всіх навіть на найдовших богослуженнях; у нас краще чим у них». Я скажу, що в нас «чубата міра» побожних на богослужбах, аж стіни церкви тріщать але в пробний момент навіть дяки підуть проти нас. От хочби при виборах.

Оце згрубша наші занедбанні в минулому й завдання на будуче. Наслідки занедбань важкі. Терпкий посмак їхнього, ярого ще овочу відчуває кождий з нас уже тепер. Чи маємо дозволити щоб він допівав і розроджувався? Крайня пора зацепити дерево, поки воно молоде, шляхотною віткою! Найвищий час зрозуміти потребу свідомо католицької праці на всіх ділянках життя! І до нас відно-

сяться слова Святійшого Отця Пія ХІ. «кождий має помагати при будованню і поширюванню Христового Царства на землі добрим приміром, молитвою і католицькою акцією».

ВК.

Про управління до подружого позову.

Правосильний подружий позов для спричинення яких небудь правних наслідків що до даного подружа, можуть вносити тільки управнені до цього особи. А саме:

А) *В цілі судового узнання неважності подружа* (іза браку згоди, канонічної форми, або розриваючої перепони) є управнені вносити позов:

1) подруги, як що самі не спричинили неважності їхнього подружа. Подруг, що спричинив помилкову або примусову заяву згоди свого подружа, поповнив злочин, що став розриваючою перепону то того подружа, упровадив жену, або знав про розриваючу перепону перед подружниками, не має правної легітимачії до вношення позову в цілі уневажнення pro foro externo свого подружа. Відповідно отже до подійсного стану можуть мати позове управління обоі подруги, або тільки одно з них, або ніодно з них.

2) промотор справедливости що до подружа, яке є неважне іза перепони, що є прилюдною з воєї природи. До таких перепон належить: споріднення, посвоячення, прилюдна приличність, духовне споріднення, правне споріднення, св. чини, торжественні обіти, релігійна нерівність, а також пірвання і злочин (переп. iuris publici).

Всі інші особи, навіть з найближшої рідні подругів не мають права вносити згаданю позову. Однак яка небудь особа має право донести про неважність подружа Ординарієві або промоторові справедливости і як що такий донос торкаєся неважності подружа, зза якої зі згаданих прилюдних перепон, то промотор з уряду виступить з правним позовом проти такого подружа.

Б) *В цілі розв'язання недовершеного подружа* управненими вносити позов (прохання о диспензу) тільки самі подруги. Тут виключений навіть промотор справедливости. Прохання можуть вносити подруги на основі правних, узнаних в практиці причин як наприклад: іза наступ-

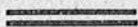

ної немочи половой, непоборимої відрази подругів, небезпеки відступництва від віри, неповного судового доказу попереджаючої немочи або браку подружжя згоди. Як попереджаюче поступовання (доказ недовершення подружжя і сконстантовання причин, що управняють до диспензи) так і диспенза в тім випадку належить до Апостольської Столиці.

В) В цілі розводу від ложа, стола і мешкання управненими вносити позов є подруги згл. невинний подруг. Подруг, що завинив це є дав причину до розводу, не має цього управнення. Що торкається управнення що до привернення подружжого життя розведених, бере право під розвагу якість розводу і невинність згл. провинення подруга. Стало розведений ізза чужолоства невинний подруг може жадати привернення подружжого життя, хіба що зайшлаби яка правна перепона як наприклад: попередне вступлення винного подруга в монаший стан за згодою невинного подруга.

Часово розведені подруги мають обої, як невинний так і винний подруг право і обовязок домагатися і вернути до спільного життя, як що уступить причина розводу.

Як що розвід порішено судово на означений час, невинний подруг може мимо уступлення розвдової причини продовжувати життя в розводі аж до означеного часу, хіба що Ординарій видавби инше рішення.

З католицького світа.

Якої тактики придержуються Совіти в борбі з катол. Церквою. — (К. А. П.) З достовірного, російського жерела дістаємо вістку, що совітська влада старается накинати католицьким священикам особливо на Білоруси під грозою заслання на Соловецькі острови, декларацію лояльності у відношенню до совітського правительства, яка обнімає точки, що прямо суперечать вірі й католицькій совісті. Ось кілька для приміру: беззастережне визнання большевицьких прав в області релігії, безоглядне виповідження послуху єпископови, комунікованнеся з Аспот.

Престолом виключно за посередництвом совітського уряду й т. п. — Ясна річ, що підписання того рода декларації бу-лоби запереченням віри й священничої чести а непідписання потягне за собою заслання прикрийше чим смерть. Таким чином католицьке населення, особливо на західних окраїнах червоної імперії буде позбавлене духовних провідників а переслідування набере «правних» ціх, бо будуть писати, що католицький клир не хоче підчинитися розпорядкам влади й тому совітський уряд мусить насильно приневолювати його до послуху.

З життя церковного НЕП-у. — Популярне сьогодні своєю НЕП, утворене з початкових букв трох слів «новая экономическая политика» стало символом політичної тактики большевиків у всіх ділянках життя, не тільки економічній.

Як відомо НЕП запанував від недавна також у релігійних відносинах від часу, як голова православної Церкви в Росії, митрополит Сергій пішов на компроміси зі совітською владою. Деякі кола російської еміграції прийняли цю вістку про «релігійний мир» в совдепії з радістю в надії, що він звільнить православне від напастей урядових безбожників. Інші знова були скептично настроєні супроти таких змін у релігійному життю побоюючись, аби безбожники не використали слабости митрополита Сергія для дискредитування Церкви. Випадки здаються потверджувати ці побоювання. Сейчас приходять вістки про те, як большевики користають з релігійного НЕП-у для провокаторських цілей.

Московська „Правда“ за 24. марта б. р. звертає увагу ГПУ (чрезвычайки) на „злочинну“ акцію духовенства, яке збирає добровільні жертви на будову церков. «Чи це допускаємо — пише „Правда“ — щоби ми рівнодушно гляділи на попівську агітацію? Чи маємо терпіти се, що на попівські збірки серед робітників «на будову церкви» місцева влада й суспільність відповідає мовчанкою? Атжеж воно мало місце якраз в нашій текстильній губернії Володимирській до того в однім із найбільших заводів „Комуністична авангарда“. Давно це зачалося. Ще в 1923 р. коли загальні збори робітників постановили замкнути церков. У відповідь на це піп почав довкола себе громадити вірних, щоби зорганізувати громаду. Йому вдалося склеїти

змову з 2.540. людей. Законність цієї змови була potwierджена через місцевий совіт і міліцію».

Цей факт доказує, що церковна громада була зорганізована ще перед Непом релігійним а большевицька влада не протестувала проти діяльності місцевого духовенства. Натомість сьогодні, коли церковний НЕП по запевненням митрополита Сергія гарантує незалежність внутрішнього життя Церкви, ідуть провокації. Ходить о те, що згаданій церковній громаді вдалося зібрати около сорок тисяч рублів на будову мурованої церкви, при чому гроші давали також робітники з фабрики «Комуністична авангарда», що очевидно застрашило «Правду». — Супроти цього орган комуністичної партії потягає до відповідальності місцевий совіт і міліцію, насилає на них чекістів і домагається точного зареєстровання членів релігійної громади, щоб їх стероризувати. А далі пише: «Заключаючи з усього того ані партійна ячейка, ані культурна комісія, ані ячейка безбожників не розвинули належної кампанії, не перевели як слід контркампанії проти пспів й утворенню релігійної громади. Належить зорганізувати гуртки чинних безбожників і злучитися з губерніяльною організацією союзу безбожників, втягнути до справи протирелігійної агітації політичних інструкторів, використати сцену клубу і т. п.»

Іміграційна російська преса догадується, що церковний НЕП на те був чекістам потрібний, щоби православне населення вийшло з підполя і щоби таким способом легше було його придавити.

Трагізм православної церкви в сов. Росії. Т. зв. Тихонівська Церква, якої головою є митрополит Нижнього Новгороду Сергій, що йде на руку большевикам, переживає важкі хвили. Не помогла а радше пошкодила угода, що єї заключив Сергій зі совітським урядом. «Угодове послання» митрополита викликало спротив з боку многих православних єпископів, священників і вірних. «Красная Газета» доносить, що, «послання» не оголошено в більше як 90% парохій Р. С. С. Р. Митрополит Сергій остав сам один під доглядом «оберпрокурора» товариша Тичкова з Г. П. У. Не знайшовши опертя ні в духовенстві ні у вірних, оперся на совітьку владу. В день перед десятиліттям жовтневої революції Сергій спільно з тимчасовим патріархальним синодом означив прилюдно своє відношення до

совітської влади. На день 21. жовтня 1927 р. зарядив митрополит прилюдні молебні за совітську владу. Еміграційна російська преса називає це зарядження цинізмом кажучи, що невдовзі синод опрацює нову форму молебнів за інших кремлівських сатрапів.

Як прийняли цей розпорядок митрополита широкі круги вірних, про це пишуть еміграційні часописи інтересні речі. І так „За Свободу“ Ч. 26. з 26. квітня 1928. доносить, що в деяких місцевостях населення вдається насильно до церков, у котрих священники відправляють богослуження за совітський уряд, домагаючись перепинити цю нечесть. Доходить до кривавих сутичок. Населення починає побивати духовних. В Серпухові біля Москви тяжко побили серпухівського єпископа Сергія, управляючого ділами синоду при митрополиті Сергію. Його били й тягали по снігу за саму спробу відчитання митрополичого розпорядку про молебні за совітську владу.

Приневолений обставинами видав Сергій з черги другий пастирський лист до вірних. Пише в ньому про обняття влади над церквою, про свою лояльність у відношенні до совітського уряду, що ця його лояльність створила для церковної управи красші умовини й взиває єрархію, духовенство та вірних до праці над усуненням безладдя в Церкві.

Але й це послання не принесло мира. Не пішли за митрополитом і тим разом ні єпископи ні церкви. Митрополит взявся за репресії на непослушних. Засуспендував петроградського митрополита Йосифа, якого большевики сейчас вивезли з міста та двох його вікаріїв. Подібні факти мають місце й у інших округах. В Церкві зростає безладдя і бунт а в многих дієцезіях далі йде нагінка на релігію зі сторони того самого уряду, за який наказує молитися митрополит Сергій та його синод. Знатніші єпископи як митр. Арсеній і Кирил, архієп. Іларіон, єпископ Теодор і др. сидять далі по тюрмах і на заслання. Найгірше те, що совітський уряд, який створив церковний НЕП і користується зі слабости митрополита Сергія сейчас сам висміває і Сергія і його «порозуміння». Сталін закомунікував пресі, що всякі вістки о порозумінню з Церквою є видумкою «розбійників пера і преси». «Безбожник» (ч. 14. ц. р.) доказує, що православне і всі інші релігії перешкоджують робітникам в будові соціалізму й тому вони незважаючи на

деклярацію Сергія будуть дальше боротись проти релігії. «Набата» з дня 20. січня 1928. ч. 17. пише: «Преосвященнійший синод видав відозву до церковних організацій, в якій завернувши покійно очима до неба, каже що совітська влада це власть від Бога що комуністи в своїх ділах це правдиві послідувателі Христа й тому належить співати по церквах молитви о довге володіння совітського уряду і його провідників. Ці драби в рясах добре розуміють, що ані совітська влада ані комуністи не просять їх о таку прислугу та що безбожники все одно будуть вести борбу так проти чорносотенних попів як також і тих, що помалювали себе на червоно». Оце реальний вислід компромісової політики митрополита Сергія.

Навернення зі схизми. «Католицький Провід» з 22. марта ц. р. доносить: «В послідну нелілю дня 11. марта, були парохіяне катедральної церкви у Філядельфії свідками дуже будуючого акту. О. Др. Николай Копачук торжественно довершував свою злуку з католицькою Церквою. Не міг був довше оставати в православю, яке майже завмерло і навіть подібности не має до Христової віри. За багато пережив в нім хаосу а се привело його до пізнання католицької Церкви....»

Америка. Новий присуд на теорію о походженню чоловіка від малпи. — На річнім зїзді Американського філїоз. Тс-ва, презес Американського музею природописної історії, Др. Генрих Fairfield Osborn заявив, що теорія походження чоловіка від малпи є «з ґрунту фалшива і блудна. Її повиннобся викинути з усіх наших дослідів і цілої літератури в загалі й то не з якихсь сентиментальних зглядів а чисто наукових». Понятте «малполода», що непевною дорогою дісталосся до наукового словара, сьгодні повинно бути з нього вичеркнене як позбавлене всякої реальної основи.

Краківський Архієпископ оголосив інтердикт на посла Путка. — (К. А. Р.) Вїйт громади Хочня і посол до сойму Др. Путек веде від кількох літ на соймовім терені, у поблизьких селах і в спеціально ним самим редагованих часописах завзяту борбу проти Церкви. В часописі „Sztandar Chłopski“ і „Kropidło“ виписує неімовірні річи проти священників, єпископів і Папи. Як голова церковного комітету в Хочні хотівби присвоїти собі управу

над місцевим костелом. На власну руку приступив до реставрування костела а в часі канонічної візитації відмовив О. Архієпископови права вглянути в рахунки реставрування. За гроші переслані йому з Америки справив дзвін і зажадав, щоби ним заряджував не парох а церковний комітет. Церковна власть на те не згодилася. Коли відтак при консекрації двох інших дзвонів, справлених парохом за гроші зі складок, перший дзвін не був посвячений, спричинив Др. Путек в старостві в Вадовицях виданне заборони повісити дзвони консекровані. Тимчасом інтерв'ював в старостві місцевий парох і одержав дозвіл повісити дзвін на вежі. Забрався однак до того щойно по кількох місяцях. В часі коли церковна служба була занята завішенням дзвона прийшов до костела Др. Путек. Заставши зачинені двері, став добиватись палицею а коли це не вдалося, спровадив коваля і виломав з його помічю двері. Відтак увійшов на вежу й опечатав дзвін. Що йно воевідство на інтервенцію церковних властей видало наказ завісити дзвін.

Така поведінка віита мала ще й той наслідок, що у Великодну неділю в часі богослуження вдерся до костела гурток підростків, виломав двері на хори й мимо упімнень пароха на превелике згіршення поведився нечемно і не хотів зійти в долину. Подібні історії зачинають діятися також у других поблизьких селах, де приклонники Путка хочуть рядити кладовищем і т. п. Населенне тих околиць вправді вірне і віддане Церкві однак несміле.

Щоби недопустити до дальшого баламучення вірних Краківський Архієпископ оголосив дня 29. квітня 1928. поіменний інтердикт на Др. Путка враз із загрозою екскомуніки на случай дальших подібних виступів.

З V. Секції П. Е. П.

Просьба до Всіх Впр. Отців Деканів.

Зближається час весняних дек. зборів. Важна це хвиля, в якій Епархіяльне Духовенство мусить подумати, як працювати тепер, коли велика небезпека зависла

над нашою Церквою і народом. Ясно чейже кожному з нас, що мусимо бути однодушні і спільними силами відбивати всякого нашого ворога. До цього треба нам між иншим почуття конечности нашої співпраці з нашою становою організацією П. Е. П.

Тому просимо Вас Впр. Отці Декани о обговорення по сегорічних весняних дек. зборах одної точки: О значінню і задачах нашої станової організації П. Е. П. Для улегчення справи подаємо до відомости, що добрий реферат на цю тему є поміщений в «Пер. Еп. Відомостях» з 1927 р. ч. IV. II. ч. стор. 75. Єго вистарчить прочитати, а відтак перевести дискусію.

Практичним вислідом дискусії повинно би бути основання деканального кружка П. Е. П. і вибір 3 членів управи кружка.

Для інформації пересилаємо статут Т-ва «Пер. Еп. Поміч».

На кінець просимо горячо поручити замовлювання дзвонів виключно через П. Е. П. (Чацького 6).

За V. Секцію П. Е. П.

О. Йосиф Маринович
голова.

о. Михайло Гащак
секретар.

Ві до з ва!

Наближаються великі літні ферії. Шкільна молодь верне на повних два місяці до рідні, щоби відпочати по трудах і набрати сил до дальшої праці. Щаслива молодь, яка може вернути між своїх рідних! Та є багато учнів нашої гімназії, круглих сиріт або синів крайно бідних міських та сільських родичів, що не мають куди вертати. В минулих роках користали вони з гостинности декотрих ОО. Парохів по селах, за що заховали вдячний спомин у своїх молодечих серцях. І в цім році треба їх денебудь примістити. З ріжних зглядів булоб вказане, щоби священники зайнялись ними більше чим другі. Є між тими учнями хлопці старші, які моглиб уділювати лекцій або бути помічні при иншій відповідній роботі — є й молодші з низших клас.

Хто з Всечесних Отців бувби в спроможі прийняти одного з них до себе на час ферій, зволить ласкаво звернутись по інформації на адресу

о. Петро Голинський

католиків гімназії

Перемисьль, пл. Чацького 12.

О Г О Л О Ш Е Н Н Я.

Ширіть католицьку пресу.

„Нова зоря“ одинокий часопис для поширення української християнської Організації призначений для інтелігенції, поручений Духовними Властями. Побіч загального змісту цінні повістєві та наукові фейлетони, критичні замітки з області історії, літератури, мистецтва, рецензії на літерат. твори з катол. точки погляду. Виходить у Львові два рази в тиждень. Річна передплата 24 зол. Адрес: Львів ул. Льва Сапіги 26. I. пов.

„Правда“ часопис для народа, виходить раз у тиждень у Львові ул. Льва Сапіги ч. 26. I. пов. Передплата річно 10 зол., місячно 1 зол.

„Бескид“ — часопис призначений для поглиблення рел.-католицького духа й поборювання православ'я та більшовизму по наших селах. Виходить два рази в місяць у Львові, ул. Льва Сапіги ч. 26/I. Річна передплата 4 зол. 50 сот., місячна 40 сот.

„Католицький Провід“ одинокий укр. катол. орган реліг. і суспільного змісту в Злучених Державах Півн. Америки виходить що тижня і коштує річно 20 зол. Адреса „Catholic Leadership“ 815. N. Franklin St. Philadelphia Pa, U. S. A.

Літературно - видавничий Інститут „Добра Книжка“, Львів, почт. скр. 11. затверджений і поручений усіми Преосв. Ординаріями Галичини *видає* популярні, релігійні та освідмлюючі в катол.

справах брошури і твори красного письменства (не противні віри й обичаям) у серіях: 1) «Бібліотека Історичних Повістей» — 2) «Бібліотека Логос» — 3) «Бібліотека Меряма»;

поручає вибір усяких позитивних книжок у кварталнику «Добра Книжка»;

приймає до розповсюдження всякі католич. твори й видання;

допомагає радою й матеріяльними улекшеннями закладанню католицьких бібліотек.

Кожний священик та практикуючий католик повинен пренумерувати й спомагати «Добру Книжку»!

«Бібліотека Історичних Повістей» виходить книжками около 10—15 арк. друку квартално й коштує в передплаті 6 зол. піврічно, 12 зол. річно. Випуски «Б. І. П.» надаються на лектуру для молоді й читальнь. Осібні інформації й цінники щодо «Б.І.П.» й інших видань «Доброї Книжки» дістанете даром у в-цтві.

„Парохіяльні бібліотеки“ зложені з книжок релігійних та моральної белетристики в ціні від 30 зол. угору висилає «Добра Книжка». При замовленнях від 60 зол. дає такі бібліотеки на три місячні рати.

Для приміру спис першої парохіяльної бібліотечки за 30 зол.: 1—10) „Цікаві оповідання“, 11—12) „Цікаві пригоди“, 13—16) „Бібл. істор. повістей“, 17) Життя св. Кирила й Методія“, 18) „Малий Петрусь“, 19) „Пресвята Евхаристія“, 20) „Большевики й селянство“, 21) „Жінка й дитина на Радянщині“, 22) „Євангеліє основа життя“, 23) „Секти й сектанти“, 24) „Свята Тереса“, 25—28) „Правди“ — апольогетичні розвідки 29) „Рел. просв. бібліотека“ ч. 3. 30) „Про чернече життя“, 31) „Чи наука противиться вірі“ (всі ті книжки з портом коштувалиб замовлені осібно 35 зол.).

Всі письма й гроші прошу посилати на адресу:

Добра Книжка — Львів — Lwów, skr. poczt. 11.

Для ОО. Катихитів. Що йно появилсь в польській мові обемистий методичний підручник до науки біблійної історії в двох томах в перекладі з нім. кс. Яна Шукальського.

Матеріал розложений на поодинокі лекції оброблений дуже точно і зразково. На вступі (46 стор.) вельми цінні загальні, методичні вказівки. I-том обнімає 477 стор. + 4 орієнтац. мапки. Один том коштує брош. 18 зол. Адреса: Księgarnia św. Wojciecha, Poznań Aleje Marcinkowskiego 22.

Видання Національного Музея, у Львові, ул. Мохнацького 42.

Ціна зл.

1. *І. Свенціцький*: Іллюстр. провідник по Нац. Музееви у Львові 33 ст. з 38 знімками . . . 2.50
  2. Про музеї і музейництво, 80 ст. з 12 ілл. . . 1.50
  3. *А. Лушницький*: Рисунки деревляних церков галицької України XVI—XVIII віку 40 таблиць вел. 4^о . . . . .
  4. *І. Свенціцький*: Прикраси рукописів Галицької України XVI в. вип. I—IV. 47 світлодруків, 142 таблиць рис. вел. 4^о разом зі слідуючим: *М. Сосенко*: Прикраси рукописів XVI—XVIII в. Ставр. Музею у Львові 18 таблиць вел. 4^о . . . 60.—
  5. *І. Свенціцький*: Початки книгопечатання на землях України 1573—1790 р. XXIV. 83 ст. 204 табл. з 562 знімками вел. 4^о . . . . . 65.—
  6. *В. Січинський*: Деревляні дзвіниці і церкви Галицької України XVI—XIX в. 65 таблиць 133 рис. і 52 стор. . . . . 25.—
  7. *В. Січинський*: Архітектура в стародруках 25 таблиць 179 рис. і 20 ст. тексту 8^о . . . . . 15.—
  8. *В. Пещанський*: Давні килими України 29 таблиць . . . . . 10.—
  9. *І. Свенціцький*: Скит Манявський і Богородчанський Іконостас, 28 ст. тексту з 10 рис. і 27 таблиць з 72 знімками вел. 4^о . . . . . 45.—
  10. *І. Свенціцький*: Іконопись Галицької України XV—XVI в. із 106 іллюст. і особним альбомом ікон, (з того 10 в красках) . . . . . 50.—
- Надто під орудою І. Свенціцького видано:
1. Нариси з історії укр. мови XV—XVIII в. ст. 100 . . . . . 6.—
  2. *Др. Дрималик*: Порадник лікарський . . . . . 7.—
  3. *М. Стахурський*: ветеринарний лікар в недугах домашніх звірят . . . . . 4.—
- на пошту додавати 10% ціни замовлення.

ОПОВІСТКИ.

Подається до відома Всч. оо. членів То-ва «Пер. Епархіяльна Поміч» що річні загальні збори відбудуться дня 6. червня б. р. о год. 10. передпол. зі звичайним порядком нарад в салі музею духовного семинара в Перемишлі. О численну участь просить

Виділ.

Появилось оголошення *Дирекції державного учит. дівочого семинара в Перемишлі* в справі прийнять нових учениць до заведення — такого змісту:

Подання о допущенні до вступного іспиту на курс перший мають вносити родичі або опікуни учениць в реченці до 10. червня до Дирекції семинарії. До подання долучити: 1) власноручний ученицею написаний життєпис; 2) оригінальну метрику уродження на доказ, що учениця кінчить в р. 1928. найменше 14. рік а не переступила 17. літ; метрикальних витягів не приймається; 3) свідоцтво повтореного щеплення віспи; 4) свідоцтво з 1. півроку кляси семої, свідоцтво з 2. півроку доручає учениця перед самим іспитом; 5) свідоцтво моральности, як що учениця в біжучім році шк. не ходить уже до школи.

Заряд Інтернату СС. Василянок в Перемишлі Засяєнне вул. Яна Каспровіча 5. подає до відома інтересованих, що з початком найближшого шкільн. року 1928/9 знайдуть в інтернаті приміщення учениці дівоч. учит. семинара (школа дуже близько) й інших заведень за місячною оплатою 80 зол.; за фортеп'ян 4 зол. і одноразово на інвентар 30 зол. на рік. Всеч. ОО. прохають о поперте власної виховної установи

СС. ВАСИЛЯНКИ.

Дирекція держ. гімназії з укр. мовою навчання оголосила реченець вступних іспитів до першої і висших кляс гімназії на день 29. червня 1928. Кандидати мають явитись в товаристві батьків згл. опікунів в канцелярії дирекції в днях 11. 12. або 13. червня і зложити тут писемне подання, метрику (латинську), свідоцтво щеплення віспи виставлене місцевим шкільним лікарем й — о скільки

ходить о висші кляси — також останнє шкільнє свідоцтво та свідоцтво моральности.

Виділ Кружка Катихитів просить отсим Всеч. ОО. Душпастирів подати повисше до відома як найширшого загалу вірних і заохотити їх, щоби добрих і спосібних хлопців посиляли до гімназії як найбільше.

ВИДІЛ КРУЖКА КАТИХИТИВ.

ПЕРЕМИСЬКІ

ЕПАРХІЯЛЬНІ

ВІДОМОСТІ

Ч. 3245. В справі збірки на „Петрів Гріш“.

З покликом на тут. розпорядок з дня 20. мая 1927. Ч. 2384. (Епарх. Відом. р. 1927. Ч. II. стор. 35) заряджуємо збірку в день Празника св. Верховних Апостолів Петра й Павла по всіх Церквах Нашої Епархії на т. зв. »Петрів гріш«.

В дочерних церквах належить зарядити збірку в найближшу неділю по празнику св. Петра і Павла.

Збірку заповідять Всч. ОО. в попередню неділю зглядно в свято, та заохотять вірних до щедрих датків. При тім належить пояснити народови ціль збірки вказуючи на великі потреби, що їх має св. Отець у теперішні, тяжкі для Церкви, часи. Треба повчити вірних, що Христовий Намісник не розпоряджає ніякими матеріальними засобами за виімкою хіба того, що жертвують Йому вірні. Томуто всі католики світа вважають своїм стислим обовязком річно щедрими датками підпомагати Святійшого Вітця, який з тих фондів удержує місії, дає підмоги на будову церков, на духовні семінарі, школи, всякі культурні та добродійні інституції, спішить з помічю потерпівшим від елементарних нещасть і т. п. І наш нарід користав рівнож вже нераз зі щедрої, матеріальної помочі Святійшого Вітця.

Зібрані гроші перешле відтак кожний уряд парохіяльний до Еписк. Консисторії найдалше до кінця липня.

Всеч. ОО. Душпастирі постарайтесь о як найточніше виконання цього зарядження.

† Йосафат
Еп.

Ч. 3247. — Пригадка в справі духовних вправ Всеч. Духовенства.

З покликом на зарядження подане в Епарх. Відомостях ч. V, ц. р. з міс. травня, Еп. Ординаріат пригадує Всеч. Духовенству обов'язок відправи реколекцій. Се є один з основних і найважніших обов'язків священика не лише для свого власного спасення, але також — і то передовсім — для спасення повірених собі людських душ. Наші життєві буденні справи, як: старання о удержання своє і своїх найближчих, більші чи менші невдачі в душпастирстві, різні хрести, які нам милосерний Бог лиш для нашого добра посилає, а яких ми на жаль часто як слід не розуміємо, це все може нас легко звести на манівці, а через нас і наших вірних. В таких хвилях просвічує нас Господь Бог і спомагає своєю ласкою передовсім в часі духовних вправ при спільних молитвах і розважаннях.

Духовні вправи дають нам розв'язку неодної труднощі, подають лік на рани наших душ, зближають нас до Бога та утіляють радості св. Духа.

Як часто читаємо в році слова Божественного Спасителя: „*Прійдіте ко мні вси труждающіися і обремененні і аз упокою ви*“ (Мат. XI, 28), а як мало з цих слів самі користаємо. Наш Учитель кличе своїх Апостолів, струджених тяжкою працею, а через них і нас на місце уединення: „*Прійдете самі в пусто місто єдини і почійте мало*“ (Мар. VI, 31). Тому спішим на се місце — на реколекції. Духовні вправи обновляють і скріплюють наші власні душі, а тим самим і наших вірних, бо загально звисне, що: „*який пастир, таке й стадо*“.

Як це вже вуло почано в попередних Епарх. Відомостях буде в цім році лишень 2 серії духовних вправ;

І. серія від 23. липня вечером до 27. липня рано.

В цій речинці зволіють взяти участь Впр. і Всеч. ОО. отсих Деканатів: Балигородський, Буківський, Височанський, Горлицький, Грибівський, Дуклянський, Жукотинський, Короснянський, Ліський, Лупківський, Лютовиський, Мушинський, Риманівський, Старо-самбірський, Тіснянський, Турчанський, Устрицький, Белзький, Варяжський, Велико-мостенський, Жовківський, Комарнянський, Краковецький, Куликівський, Лежайський, Лучанський, Любачівський і Мединицький.

II. Серія від 30. липня веч. до 3. серпня рано,
в якій взьмуть участь священники всіх прочих Деканатів.

Учасники духовних виправ можуть згодоситись в день початку реколекцій в будинку Духовного Семинара в часі від 4—6 год. по полудні. Кождий з Впр. і Всеч. ОО. зволить взяти зі собою постіль і зложити означену оплату.

Ч. 32487. В справі прийняття кандидатів до духовної Семинарії.

Кандидати, що хотять бути прийнятими до гутешної духовної Семинарії, мають внести прохання до Еп. Ординаряту до 15. вересня ц. р.

До прохання належить долучити :

- 1) метрику Хрещення і миропомазання,
- 2) свідоцтво зрілості враз зі всіми иншими свідоцтвами.

Всч. ОО. Душпастирі дотичних петентів є обовязані прислати тут впрост свідоцтва моральности петентів і їх родичів.

Всч. ОО. Катехити гімназийні надішлють тут найдальше до кінця серпня ц. р. таблиці кваліфікаційні абітурієнтів дотичних гімназий.

Кандидати, котрі ходили до гімназий в містах, що не лежать в окрузі Нашої Епархії попросять своїх Всч. ОО. Катихитів, щоби тут впрост прислали свідоцтво їх поведення.

Про стан здоровля прийнятих видасть свідоцтва семинаріцький лікар.

Ч. 132/Орд. — В справі улаштування св. Місій в парохіях.

Для доцільного улаштування Місій по парохіях Нашої Епархії і для осягнення через св. Місії як найобильніших Божих ласк для душ вірних, заряджуємо :

На будуче лише ті з поміж світських священиків, — без згляду на їх еперхіяльну приналежність, будуть могли виступати як проповідники на місіях в парохіях Нашої Епархії, котрі одержать на це окреме уповажнення від тут. Еписк. Ординаріату.

Тому перед кожною наміреною місією належить в порозумінню з О. Деканом заздалегідь віднести до Еписк. Ординаріату, заподати імена Отців проповідників (о скільки вони не є монахами Чина св. Василя Вел. згл. Чина ОО. Редемптористів) і постаратися о потрібний дозвіл.

За переступлення сього зарядження, Еписк. Ординаріат буде потягати винних до відповідальности.

† ЙОСАФАТ
Епп.

Ч. 126/Орд. — В справі хибної термінології проповідників.

У наше церковне проповідництво увелась хибна термінологія, називати нашу Христову католицьку Церкву і віру «рускою» чи «українською» чи «православною» яка притемнює й баламутить ясний погляд у нашого народу на справи св. Церкви і віри. Це наслідок забуття, що ані Христової Церкви ані Христової віри не можна брати в такім вузькім змислі без великої кривди для їх загальности, всесвітности, католицькості. Найбільшуж кривду робиться народови, бо через те затирається в нього правдиве розуміння Христової Церкви і віри, іменно, їх соборности, їх призначення для всіх людей по цілому світі й по всі часи, а натомість вироблюється й закорінюється в народі схиблене розуміння Христової Церкви й віри в як найвузшім змислі національним, чи територіяльним, чи обрядовим.

Тому й не диво, що з такого замішання поняць користають опісля вороги Церкви і стараються вкинути наш нарід в обійми всяких сект, схизми, автокефалій, роздорів і т. п.

Старайтеся, Всеч. Отці, подавати народови ясний погляд і ясне розуміння Христової католицької Церкви і Христової католицької віри.

† ЙОСАФАТ
Епп.

Ч. 3252. — В справі піддержання і попирання католицької преси.

В чучасній завзятій боротьбі, яку провадить наша Гр. кат. Церква з затіями схизми, сектанства, радикалізму і комунізму, незвичайно важною і рішаючою збруєю є преса. Знаменними під тим оглядом є слова бл. п. Папи Пія Х.: »Даремне будуватимете церкви, даремне основувати школи. Всі ваші зусилля підуть на марно, коли не буде у вас рівночасно католицької преси, як оружжа для оборони і наступу«.

Длятого вкладаю Всч. ОО. найстислійший обовязок матеріально піддержувати й по силам поширяти нашу католицьку пресу, а саме: »Місіонар«, »Правду«, »Бескид«, »Нову Зорю«.

Три перші це популярні часописи. Треба конечно зміряти до того, щоби в кожній хаті був »Місіонар« і »Правда«. А там де загрожує схизма і на Підгірю »Бессид«.

В особливійший спосіб поручаю Всч. ОО. »Нову Зорю«, як передовий часопис католицької думки. Сей часопис належить горячо поручати нашим освіченим кругам. Якраз проти »Н. З.« звернулися тепер напади ліберальної і радикальної преси за єї ясне і отверте становиско в обороні Авторитету Церкви і католицького світогляду.

Вказаним є також, аби Всч. ОО. по можности дописами інформували Редакції названих часописів про всяку протицерковну й протирелігійну акцію та пересилали там же письма, брошури й часописи, які по околиці розкидують вороги Церкви.

(Адреса названих часописів: Львів вул. Сапіги 26/І. — »Місіонар« — Видавництво ОО. Василіян Жовква).

Ч. 129/Орд. — В справі вакаційного часу в Еписк. Консисторії.

Повідомляється Всеч. Духовенство, що час вакаційний від 15. липня до 31. серпня, буде цього року заховуваний в Еписк. Консисторії і Ординаріяті так, як минувіми роками.

Ч. 3244. — Належитість за шематизм на р. 1928.

З початком липня ц. р. розсилається урядам паро-

хіяльним Шематизм на р. 1928. Належитість за нього в квоті 12 зол. буде стягнена через Канцелярію Еписк. Консисторії з платні за липень тим священикам, що її побирають. Прочі уряди парохіяльні надішлють сю квоту.

Повисшу належитість позваляється побрати з церковної скарбони.

Ч. 131./Орд. — Розсилка книжки: „Прев. Серце Ісуса і Священство“.

Сучасно з червневим числом »Епарх. Відомостей« Канцелярія Еппск. Консисторії розсилає до всіх урядів парохіяльних книжку: »Прев. Серце Ісуса і Священство«, призначену до парохіяльних бібліотек. Ціну за неї в квоті 5 зл., стягне Еппск. Консисторія **в серпні** з платні Всеч. ОО. Душпастирів, котрі її побирають; прочі Отці надішлють сю квоту до Канцелярії Еппск. Консисторії чеками які залучаються. Еписк. Ординаріат позваляє отсим всім ОО. Душпастирям побрати сю квоту з церковного гроша.

Всі Всеч. Отці, що хотілиби набути сю книжку на приватну власність, — дальше ОО. Сотрудники, можуть замовити її в Канцелярії Еппск. Консисторії в повисшій ціні.

Ч. 125/Орд. — Висилка Епарх. Відом. і Шематизму ОО. Катехитам.

Еписк. Ординаріат поручив вислати через дотичні Уряди парохіяльні всім ОО. Катехитам Епарх. Відомости і Шематизм на р. 1928.

Належитість в квоті 6 + 12 зл. надішлють ОО. Катехити, до кінця липня ц. р.

Ч. 1211. Пошукування за свідоцтвом крещення Катарини Келбович.

Поручаєся Урядам парохіяльним в повіті Сокальським і Ланьцупьським, переглянути метрики уроджених за актом крещення Катарини Келбович, доньки Михайла і Магдалини з роду Потачола уродженої віроятно 1 го липня 1899 р.

Як се найдесть, належить безпроволочно виставити ex offo свідоцтво крещення і ту прислати.

Х Р О Н І К А.

Іменования:

Ч. 2033. о. Гошка Юрій, парох в Гордині містодек. Лучанським.

Ч. 2076. о. Бирка Іван, парох в Желдци, завідателем Жовківського деканату.

Ч. 2800. о. Гучко Василь, парох в Радружи, містодеканом Немирівським.

Ч. 2649. о. Кошель Йосиф, парох в Хлівчанах деканом Угнівським.

Ч. 117/Орд. Впр. о. пралат Мриц Михайло, заступником предсідника Епарх. Суду церк. для справ подружжя і Трибуналу апеляц. II ої інстанції.

Ч. 118/Орд. Впр. о. пралат Мриц Михайло заступником предсідника церк. Суду Епарх. I. інстанції

Канонічну інституцію одержали:

Ч. 2719. о. Сухий Михайло, Лобізва.

Завідательства одержали:

Ч. 2718. о. Коляса Василь, Милків.

Померли:

о. Яців Антін, парох в Махнові 12/6. 1928 р.

Душу его поручається молитвам Всеч. Духовенства.

З гр. кат. Еп. Консисторії.

Перемишль, дня 30. червня 1928.

† ЙОСАФАТ

Епп.

о. Микола Грицеляк
канцлер.

ЧАСТЬ II.

ОПОВІЩЕННЯ:

„Епарх. Поміч“ має в себе на складі книжочку, гарний і вельми цінний дарунок для новоженців, п. н. „Передшлюбний дарунок для женихів“. Складається вона з 5 частей.

Ч. I, то молитви з такими відділами: а) Виречення про молитву із св. Письма; б) з св. Отців; в) молитви ранішні з частиною катехизмовою; г) молитви вечірні з коротким обрахунком сумління, молитвою совершенного жалю і молитвою покаятною.

Ч. II, то найважливіші правди хр.-катол. віри про одного Бога, про Пр. Тройцю, про Бога Сотворителя, Спасителя і св. Духа, про св. Тайни, про хр.-катол. Церкву, про молитву, про заповіді, про гріхи, про чесноти і добрі діла, про празники Господські, Богородичні, Святих і про пости.

Ч. III, наука про значіння хр. родини, про заручини, про вінчання з поясненням шлюбної присяги, про весілля і про дім хр. родини.

Ч. IV, наука для подругів, про родину в раю, у поган, у жидів, про Пр. Родину в Назареті, про єдність, нерозривність і святість подружжя у християн; про обовязки родичів супроти дітей.

Ч. V, Родинна літопись, в якій запусується метрикальні дати новоженців, їх родичів, їх дітей та важніші події з родинного життя.

Є то отже, як бачимо, молитовничок, катехизм і цінний порадник для християнських родин; є то справді цінний дарунок для новоженців в день їх вінчання.

Бож, як кажеться там у „переднім слові“, — новоженці повинні зрозуміти велике значіння св. Тайни подружжя для них самих, величезне значіння родини для церкви й цілого народу, велику відповідальність подружого життя родинного перед Богом, всею суспільністю й перед їх власними дітьми, перед грядучими поколіннями. Вони повинні знати й освідомити собі, які обовязки приймають на себе у подружжю; як мають справуватись, щоб їх життя відповідало їх великому званню. Се важне особливо в теперішніх часах, коли то світова війна поробила такі великі спустошіння в житті родинному, колито сей потоп зіпсуття намагається христ. родинне огнище цілком загасити!

Тож скиньмо неоправдану байдужність, не даймо такій гарній книжечці припадати пилом, але нехай не буде ані одного батька — Душпастиря, котрий би в день вінчання не обдарував своїх дітей-новоженців тим цінним духовним дарунком. Ціна книжечки: 1 зол.

ПЕРЕМИСЬКІ

ЕПАРХІЯЛЬНІ

ВІДОМОСТІ

Ч. 169/Орд. — В справі дискусій про візантинізм.

У Львівських Архієпархіяльних Відомостях з 1. липня ц. р. ч. III. помістив Впреосв. Митрополичий Ординаріат у Львові в справі ведених дискусій про візантинізм і латинізацію слідуючий зазив:

„З огляду на се, що добро св. Церкви і нашої суспільности вимагає злуки усіх сил проти пропаганди ворогів св. віри, а публіцистична дискусія про візантинізм і латинізацію, або обрядовість і западність розбиває ті сили і тим самим вже шкодить католицькій справі, як також й на те, що ті котрі беруть участь у тій дискусії, поступають нераз проти християнської любови ближнього і в розгарі боротьби допускаються промахів проти католицької доктрини і духа св. католицької Церкви, не розрізняючи достаточно Вселенської Церкви і її части — Західної Церкви та неправдиво представляють наміри кат. Церкви відносно восточних, Митрополичий Ординаріат взиває редакції католицьких часописів, що виходять на території Львівської Архієпархії, священників і вірних, замешкалих на тій території, заперестати всяку дискусію на цю тему“.

Рівнож і ми заподаємо це зарядження Впреосв. Митрополичого Ординаріату та взиваємо наші часописи та наше Всеч. Духовенство і вірних занехати всякі писання і дис-

кусії, які виходилиби на шкоду св. католицької Церкви.

При сім поцаємо до відома Всечесному Духовенству і вірним нашої Епархії, що з того приводу перевірили Ми ще раз основно наш католицький часопис «Нову Зорю», і на сій основі заохочуємо поновно підпирати «Нову Зорю», так як становище і відношення цього часопису до католицької Церкви, вилучує його з числа тих часописів, до яких зазиває наш що до занехання шкідливих писань, мігби відноситися.

Від гр. кат. Еписк. Ординаріату.

Перемишль дня 23. липня 1928.

† Йосафат еп.

Ч. 186/орд. — В справі молитов о добрих священників.

Нинішня людськість, а особливо наш нарід переживає дуже тяжкі хвили.

Не лишень матеріяльне горе, але ще більше моральна нужда точить наш організм. — Схизма, всякого рода секти, невірство всіх сил докладають, щоби відірвати наших вірних від одинокі спасаючої Церкви католицької і в цей спосіб віддати їх на поталу пеклу.

В таких часах треба нам священників, котрі би цілим серцем були віддані Господу Богу і посвятилися виключно праці над релігійно-моральним піднесенням нашого народу.

Наша теперішня суспільність і наші теперішні школи, не є в силі відати достаточний процент добрих кандидатів на священників так, що можна примінити тут слова Бож. Спасителя „Жатва убо многа, ділателей же мало“.

Нам потреба особливійшої Божої помочи, щоби вийти з цього прикрого положення. А таку поміч з певністю подасть нам Господь Бог, як що будемо прибігати до Него в щирій поскірвій молитві.

Тому щиро просимо всіх Всч. Отців, щоби і самі горячо молилися о покликання добрих священників і вірних як найчастійше заохочували до таких молитов, „молитесь Господину жатви, да ізведе ділатели на жатву свою“. Нехай невідраднa доля нашого народу стане для нас могутою спонукою до цих молитов. Сі молитви стягнуть великі ласки на кандидатів духовного стану і на тих що їх виховують.

Особливо нехай члени „Апостольства молитви“ члени марійських Дружин бодай раз в тиждні жертвують на сю ціль свої молитви, добрі діла і терпіння, а Всч. ОО. Духовні зволють жертвувати Служби Божі.

Всч. оо. Катехити гімназійні нехай гуртують свою молодь у згаданих товариствах, та розбуджують у неї цуха посвяти і мужности у зношенню хрестиків.

В кінци подаємо тут молитву і просимо Всч. оо. Душпастирів відмовляти її наголос з народом по вечірній суплікації принайменше в кожду першу неділю місяця:

„Ісусе, вічний Божий Архієрею, Ти, що у своїй безграничній любови до людий, Твоїх братів, схотів еси, щоби з Твого Прсв. Серця вийшло християнське Священство, зволь ласкаво і надаліше зливати на Твоїх священників животворні струї своєї безконечної Любови.

Жий в них і зміни їх так, щоби вони були Тобою; зроби їх Твоею ласкою здатними знярядами свого милосерця; ділай в них і через них та зроби так, щоби вони, приодіті в Тебе, через вірне наслідування Твоїх Божих чеснот, в Твоім імені і силою Твого Духа, вели дальше успішно діло спасення світа, котре Ти сам довершив.

Божий Відкупителью душ, поглянь, як численні є ще ті, що остають в блуді; почисли тих невірних своїх овечок, що стоять над вічною пропастю; зглянься на ті товпи вбогих, голодуючих, нуждарів і немічних, що гинуть опущені.

Прийди до нас наново через Твоїх священників! Вплотись на ново в них; ділай через них і перейди так наново через цей світ, повчаючи, прощаючи, потішаючи, жертвуючи та відновляючи святі звязи Любови межи Серцем Бога і серцем чоловіка. Амінь“.*)

*) Всім, що сю молитовку, в якій небудь язичі за позволенням Ординаріїв видану, відмовляти будуть, признаємо слідуєчі відпустити: за відмовлення раз на день, відпуст 300 днів, — а тим, що її щоденно відмовляти будуть, висповідуються і приймуть св. Причастя — і тим, що її відмовляють впершу п'ятницю або першу неділю котрого небудь місяця, відпуст повний. Всі ті відпусти можуть бути примінені душам в чистилищі.

**Ч. 3923. — Полагоджування справ через ОО. Орд.
Відпоручників до Рад шк. повітових.**

Для влегшення праці Всеч. ОО. Орд. до повітових шкільних Рад як рівнож щоби не раз оминати вичікування в полагоді наглих шкільно-релігійних справ і зайвої писанини заряджується слідує:

а) всякі справи, що вимагають інтервенції у шкільній владі винні ОО. Душпастирі передкладати безпосередно дотичному О. Орд. Відпоручникови до Ради шкільної повітової;

б) про важніші та сумнівні случаи звітнювати рівночасно Епп. Ординаріят очевидно в приписаний дорозі через власні деканальні Уряди.

в) Всеч. ОО. Орд. Відпоручники предкладають їх на засідання шкільних Рад зглядно в наглих випадках інтервеніують перед засіданням у шкільнім Інспектораті. Якщо інтервенція не мала бажаного успіху обов'язані ОО. Відпоручники віднести в кождім окремім случаю негайно до Епп. Ординаріату та доручити точне звітнювання. Також мають поступити також тоді, коли їхні заходи увінчалися успіхом але справа є більшої ваги. Інші справи вистане узгляднити в річнім звітнюванні з діяльності.

г) Для полагодження деяких справ загальної натури потребують ОО. Відпоручники точніших дат та інформацій, якими ОО. Душпастирі повинні їм на їх домагання служити. За такими інформаціями будуть звертатися ОО. Відпоручники через дотичних ОО. Деканів.

**Ч. 3922. Про убезпечування гіпотечне маєтків осіб
правних церковних і монаших.**

В ч. V. 1928 Перем. Епарх. Від. поміщено в дослівнім переводі розпорядок През. Р. П. з дня 7. лютого 1928 Дн. з. Р. П. ч. 16. Відклично до сего розпорядку, виданого в цілі виконання арт. XXIV. конкордату з 10/2 1925, поручається всім о.о. парохам згл. завідателям парохій, щоби тут донесли:

1). які особи правні церковні і монаші знаходяться в окрузі територіяльній їх парохій, причім примічається, що о їх особовости правній рішає лише право канонічне без згляду на се, чи відносні статуту затверджено також світ-

ськими властями. Такими особами є на примір Церков, всілякі Братства, Сестричества, приходство (фонд ерекційний) Згромадження С. С. Служebníць, фундації і тд.

2). Які права маєткові і на яких нерухомостях прислугують кожній з тих осіб правних (право власности, право служебности, переходу, перегону, переїзду через чужий ґрунт, право побору дерева з чужого ліса, право рубання дерева в чужім лісі, право черпання води в чужій керниці, ітд.)

3). Котрі з прав під 2). наведених є інтабульовані, а котрі не є вписані до книги ґрунтової. При правах інтабульованих належить переслати послідний витяг гіпотечний і найновіший аркуш ґрунтовий. О скілько книга ґрунтова підчас війни загинула, треба це в звіті зазначити, і тоді вистарчить предложення аркуша ґрунтового.

Як що посідані через правні особи церковні права не є до тепер інтабульовані, треба в книзі ґрунтової провірити, на чію річ відносні нерухомости є вписані, і це тут донести при точнім означенню катастральних чисел тих парцель.

4). На якім титулі правнім опирається посідання тих прав (даровизна, купно, заміна, легат, засидження).

5). Якими середниками (документами, свідками) доказується існування і виконання посідання відносного права, від якого часу посідання виконується, чи, з чієї сторони і коли зайшли перешкоди в виконанню цього посідання, і в якій спосіб усунено ті перешкоди. Належить переслати відписи тих документів, подати імена, назвиска, вік свідків і їх місце замешкання. Евентуально також предложити свідощтво уряду громадського, стверджуюче спокійне посідання відносних прав.

Це поручення має бути виконане посредством дотичних урядів деканальних найдалше до 2 місяців.

Ч. 3823. Недільні проповіді о. Юрія Кміта.

Поручається отсим Всч. Духовенству »Недільні Проповіди« Всч. о. Юрія Кміта, пароха Чайкович. Ціна примірника 9 зол. Набути можна лиш у автора. Адреса: о. Юрій Кміт парох Чайкович, п. Погірді к. Рудок.

Х Р О Н І К А.

Іменовання:

Ч. 3750. о. Качмар Іван, парох в Зюцькім — місто-
деканом мушинським.

Крилошанські відзнаки одержали:

Ч. 2931. о. Гошка Юрій — парох в Гордині, дек. Лучанського.

Канонічну інституцію одержали:

Ч. 3640. о. Калинич Теофіл — Тарнавка дек. Лежайського.

Завідательства одержали:

Ч. 3550. о. Підгарбій Іван — Явірник. Ч. 3785. о.
Білинський Петро — Королева руська.

Сотрудництва одержали:

Ч. 3050. о. Шерстило Ілія, парох в Липівці доїзд.
в Дрогомишлі. Ч. 3496. о. Височанський Іван неопр. — При-
сліп. Ч. 3505. о. Дримала Стефан неопр. — Ізби. Ч. 3505.
о. Дмитришин Стефан неопр. — Нова весь. Ч. 3505. о. По-
горецький Антін неопр. — Фльоринка. Ч. 3505. о. Ма-
селко Володимир неопр. — Перемишль. Ч. 3754. о. Коцю-
мака Роман, упр. Вірхомля. Ч. 3506. о. Шургот Алексан-
дер — Судова вишня. Ч. 3786. о. Федьків Андрій —
Устрики долишні. Ч. 3785. о. Савчук Юрій — Новий Санч.

З гр. кат. Еп. Консисторії.

Перемишль, дня 31. липня 1928.

о. Микола Грицеляк
канцлер.

† ЙОСАФАТ
Еп.

II. ЧАСТЬ.

Оголошення.

Заряд Інтернату СС. Василянок в Перемишлі Засяєнне вул. Яна Каспровіча 5. подає до відомо інтересованих, що з початком найближшого шкільн. року 1928/9 найдуть в інтернаті приміщення учениці дівоч. учит. семинара (школа дуже близько) й інших заведень за місячною оплатою 80 зол.; за фортеп'яні 4 зол. і одноразово на інвентар 30 зол. на рік. Всеч. ОО. прохають о поперте власної виховної установи.

СС. ВАСИЛЯНКИ.

„Бескид“ — часопис призначений для поглиблення рел.-католицького духа й побороування схизми, та більшовизму по наших селах. Виходить два рази в місяць у Львові, ул. Кльоновича ч. 8/II. Річна передплата 4 зол. 50 сот., місячна 40 сот.

ПЕРЕМИСЬКІ

ЕПАРХІЯЛЬНІ

ВІДОМОСТІ

Енцикліка Святійшого Отця Пія ХІ. про обов'язок
спільного надолуження Найсв. Серцю Ісуса.

До Всечесних Братів Патріархів, Примасів, Архієпископів, Єпископів й інших Архипастирів, що живуть у згоді й лучности з Апостольським Престолом.

ПІЙ ПАПА ХІ.

**Всечесні Браття! Поздоровлення Вам
й Апостольське благословення!**

Наймилосердніший наш Спаситель, як тільки довершив спасення людського роду на хреснім дереві, заки ще взійшов до Отця із нього світа бажаючи потішити заляканих Своїх Апостолів й учеників, сказав: „І се я з вами по всі дні, до кінця віків“ (Мат. 28, 20). Ці незвичайно милі слова є повні успішної надії і цілковитого спокоєння, вони самі приходять нам на гадку — Всечесні Браття — кілька разів глянемо відси немов з висше піднесеної точки горизонту на всю людську суспільність, яка стогне під страшним ярмом зла й нужди, та на саму Церков, о яку бють безнастанні напади й засідки. Бо ця Божа обітниця як з початку двигнула зневірених на духу Апостолів а відтак підбадьорених заохотила й загріла, щоб по цілому світу сіяли зерно євангельської науки, так і пізнійше провадила Церков

до перемоги над ворогами пекла. І справді Господь Наш Ісус Христос ніколи не опустив своєї Церкви, лише спішив з тим успішнішою поміччю й обороною, чим більші небезпеки й нещастя Церкві грозили, подаючи їй відповідно до часу й обставин засоби оборони, руководячись цією Божою Премудрістю, котра «твердо сягає від кінця до кінця й усім ласкаво рядить» (Прем. 8, 1). Але навіть в останньому часі «не оскуділа рука Господня» (Ісаїя 59, 1.) особливо коли вдерлася хибна наука, наслідком чого заходила обава, щоби людям відчуженим від любови Бога й ириставання з Ним, не висохли — такби сказати — джерела християнського життя. Бажає Ми — Всечесні Браття — дещо поговорити з вами про се, на що жалувався Найсолодший Ісус, коли зволив явитися Марії Маргариті Алякок, як рівнож про се, чого — як сказав — надієсь і бажає від людей для їх власного добра, про що олії може не знають а інші може не дбають а саме про обовязок — так сказатиб — гідного задоситьучинення, який на нас тяжить у відношенню до Найсвятійшого Серця Ісуса, в тій цілі, щоби кождий з Вас обучив докладно своє стадо про все, що Вам скажемо й заохотив його до сповнення сего.

Споміж многих доказів безмежної доброти Нашого Спасителя найбільше блищить один а саме що в міру занепаду любови серед вірних християн винесено саму любов Бога на висоту особливого культу а богацтво цієї доброти отворено широко завдяки тій формі культу, котрий жертвуємо Найсвятійшому Серцю Ісуса «в котрім укриті всі скарби мудрости і знання» (Колос. 2, 3.). Бо колись Господь Бог зволив на знак завіта приязни розяснити людському родови, коли той виходив із корабля Ноя, «лугу ясніючу над хмарами» (Бит. 2, 14) так і в найбільш бурхливих хвилях останніх часів, коли лютувала найгірша з усіх ересей, янзевізм, яка поборює любов Бога й побожність а самого Бога зображує не як достойного любови Отця але як строгого й невимомого Суддю — Найласкавіший Ісус вказав народам на Своє Найсвятіше Серце як на знак мира й любови, що має принести певну перемогу в борбі. Тимто Наш Попередник в уряді, Лев XIII. в Енцикліці „*Annum Sacrum*“ подивляючи ці великі добродійства, пливучі з культу Найсвятійшого Серця Ісуса, не завагався сказати: «Коли Церков у перших роках свого повстання

стогнала під ярмом цезаризму, хрест, що показався молодому цісареві в облаках, був заповітом а zarazом причиною повної перемоги, яка скоро послідувала.

І оце сьогодні ясніє перед нашими очима інший як найбільше обіцяючий і найсвятіший знак а саме Найсвятіше Серце Ісуса, що видніє під знаком хреста й мерехтить пречудною ясністю серед полуміні. В Ньому належить покладати всяку надію, в Ньому треба глядати й від Него очекувати спасення людей“.

І зовсім справедливо — Всечесні Браття! Бо чи в тім якнайкраще пророкуючим знаку й у тій з него випливаючій формі почитання не заключається суть цілої релігії та правило життя на стільки досконаліше, що скоріше провадить душі до глибшого пізнання Христа Господа й о скільки успішніше склонює їх до тим більше щирої любови Його та наслідування? Нічо отже дивного, що Наші попередники не вгавали в обороні цієї найдосконалішої форми набоженства перед актами клеветників, як найживіше його виславляючи та як найгорячіше розповсюджуючи а це в мірі, в якій вимагали цього час та обставини. Завдяки Божій волі та Його допомозі з дня на день чим раз більше зростало серед вірних бажання почитання Найсвятішого Серця Ісуса. Відси повстали стоваришення для ширення культу Божественного Серця, відси також походить звичай, приймати св. Причастє по бажанню Ісуса Христа в першу п'ятницю кожного місяця, який і нині удержується.

Споміж усіх інших практик, які спеціально торкаються почитання Найсв. Серця вибивається і мусить бути піднесена набожна практика, силою котрої жертвуємо Божественному Серцю Ісуса нас самих й усе що наше а що ми завдяки доброті предвічної Волі одержали. Коли Спаситель Наш руководячися не так власним правом як радше безмежною любов'ю до нас, повчив найневиннішу Свогого Серця ученицю Маргариту Марію, як дуже бажає, щоб люди в той спосіб віддавали Йому почесь, вона перша споміж усіх враз і своїм духовним вітцем Клявієм для Кольомбер сповнила цей обов'язок; з бігом часу пішли за єї приміром одиниці, вітак цілі родони й стоваришення а накінець навіть уряди, громади й держави. Коли однак минуло століття а також у наших часах інтриги безбож-

ників довели до того, що не признано пановання Христа Господа й отверто виповіжено війну Церкві ухвалюючи закони й розпорядки які йдуть всупереч Божому й природному закону, посуваючися до того, що скликувано зібрання, на яких лунали оклики: «Не хочемо, щоби Той царював над нами» (Лук. 19, 14), тоді з цього посвячення відозвався голос, немов один від усіх і як найрішучіше за-протестував від імени віруючих у Найсвятійше Серце, щоби вибороти Його хвалу й укріпити Його закони: «Христос мусить царювати (І. Кор. 15, 25). Да прийде Царство Твоє». І так щасливо склалося, що на початку цього століття Наш попередник бл. п. Лев XIII, на превелику радість усього світа жертвував тому ж Найсвятійшому Серцю весь людський рік, подібно як це робив Христос, в котрім усе може відродитися (Еф. 1, 10) і котрий є Паном людського роду.

Після того справлі щасливого й радісного початку, як це Ми виказали в Нашій Енцикліці „*Quas primas*“, схиляючись до численних, бажань і просьб дуже многих єпископів та вірних, Ми самі з Божою ласкою доповнили й завершили це діло, коли під кінець Святого Року встановили празник «Христа Царя усіх», який має бути торжественно святкований у цілім християнським світі. Цим актом Ми не лише поставили в світлі ціле Царство Христа Царя, що обнімає все, державу, родину, одиницю але zarazом далі передсмак того невисказано радісного дня, в котрім увесь світ з власної волі радо віддасться під найсолодше пановання Царя Христа. Рівночасно запорядили Ми, щоби кожного року з нагоди того празника відновлювано це пожертвование в тій цілі, щоби з тим більшою певністю й обильністю мож було збирати плоди цієї жертви й щоби злучити всі народи християнською любовю й узлами мира в серці Царя царів над царями, і Пана над панами.

До тих усіх об'явів почитання особливо ж до тої по-свати немов припечатані так обильним в плоди празником Царя Христа, належить додати иншу почесь, про котру — Всечесні Браття — бажаю з Вами дещо ширше тут поговорити а саме обов'язок гідного (достойного) задосить-учинення — як кажемо, — зглядно направи, як кажуть другі, у відношенню до Найсвятійшого Серця Ісуса. Бо о скільки першою й основною ціллю пожертвования себе

є, щоби сотворінне любовю відплачувало Творцеви за Його любов, о стільки само собою виходить далше, що мусять бути стерті всі образи цій відвічній любові заподіяні, о скільки нарушено Єі через забутте або Їі знехтовано — оце, що загально називаємо обовязком задоситьчинення.

Коли точно тісамі згляди склонюють нас до сповнення одного й другого обовязку то однак до обовязку задоситьчинення й експіації приневолює нас сильніший взгляд на справедливість і любов, щоби відпокутувати образу заподіяну нашими провинами й через покуту привернути нарушений порядок, а саме згляд на любов, щоби співчути з Христом терплячим і «беззаконними раненим» та щоби Йому оказати трохи потішення в міру нашої невимілости. Але, тому що ми всі грішні, обтяжені численними провинами, маємо почитати нашого Бога не тільки тим, що вихваляємо Його Найвисший Маестат (Велич) способом приказаним або тим, що в молитві признаємо Його найвисше панованне або врешті тим, що виславляємо Його безмежну щедрість шляхом висказування нашої вдяки; але мусимо надто задоситьвчинити Богу местникови за «наші многі гріхи, провини й занедбання». Отже до пожертви, якою Богу себе віддаємо й через котру стаємо посвячені Богу, тою святістю і постійністю, котра, як учить Ангельський Доктор (LI, 11, q. 81 а 8 с.), знаходиться в жертві, належить долучити ще експіацію, котра цілковито змазує гріхи, щоби справді Свята, Найвисша Справедливість невідкинула нас негідних і безстидних і не погордила нашою жертвою без пригляданняся їй але вдячно її прийняла.

Цей обовязок експіації дотичить цілого роду людського, тому що, як християнська віра учить, після пожалування гіднього упадку Адама, людський рід є діткнений діличною плямою, підчинений пристрастям і нужденно обездолений, був присуджений на вічну загибіль. Декотрі зарозумілі мудрці нашого віку ідучи в слід за давним блудом Пелягія перечать тому виславляють якусь вроджену людській природі чесноту, котра о власній силі підноситься на висоту. Апостол відкидає цю ложну науку людської зарозумілості й учить, що «ми є з природи синами гніву» (Еф. 2, 3). І справді вже з самого початку люди немовби признали обовязок цюї спільної перепросьби і складаючи Богу навіть прилюдний поклін, ведені якимсь вродженим зми-

слов, почали цю перепоросьбу впроваджувати в діло. Але ніяка сотворена сила не вистарчилаби на відпокутування людських злочинів, колиб Син Божий не був прийняв людської природи, щоби їх стерти. Сам Спаситель Наш предсказав це святими устами Псалмопівця: «Не бажав Ти жертви ані цілопалення за гріхи: тоді сказав я: Ось приходжу» (Євр. 10, 5—7). І справді «наші то недуги сам зносив і наші болізни він переносив; проколено бік Його за беззаконня наші» (Іс. 54, 3—5). і «сам на тілі власнім гріхи наші носив на дереві» (І. Петр. 2, 24), знівечивши присуд, який був проти нас виданий і нам противний та скасував його, коли його сам завісив на Хресті» (Кол. 2, 14), щоби ми умерши для гріхів, жили для справедливости» (І. Петр. 2, 24).

Хоч обильне Христове відкуплення щиро «простило нам усі гріхи» (cf. Колос. 2, 14) то однак завдяки дивному запорядженню Божої Премудрости, котре дає нам спромогу для Тіла Христового, Церкви (Пор. Колос. 2, 13), нашим тілом зділати те, чого ще недоставало до терпіння Христа, можемо а навіть мусимо до слави і задоситьучинення, котре Христос від імени грішників приніс Богу, долучити також наше прославлювання і наше задоситьучинення. Однак завсе треба нам пам'ятати на те, що ціла сила примирення впливає з кровавої жертви Христа, яка безнастанно відновлюється на наших преестолах способом безкровним, тому що «це є одна й та сама жертва крові, бо руками священників жертвується той сам, що колись жертвував себе на хресті, а одинока ріжниця лежить у способі жертвування» (Соб. Трид. сес. 22, кан. 2). Тому з цєю найдостойнішою Евхаристійною жертвою має бути сполучене жертвоування себе з боку священників і інших вірних, щоби й вони самі себе жертвували як «жертви живі, святі, Богу милі» (Рим. 12, 1). Тому то св. Кипріяні не вагається твердити, що «жертва Господня не сповнюється властивим посвяченням, як що наше відданне себе й наша жертва не відповідає Його терпінню» (Ер. 63, п. 581). Томуто впоминає нас Апостол, щоби ми умертвлення Христа завсе носили в нашій тілі (ІІ. Кор. 4, 10), щоби ми з Христом зійшли у гріб сполучуючись дійсно з Його смертю (Пор. Рим. 6, 4—5), щоби ми не тільки наше тіло розп'яли з його пристрастями і похотями (Пор. Гал. 5,

24), втікаючи перед зісупттем, що його на світі ширять похоти (II. Петр. 1, 4) але, щоби »і життє Ісуса являлося в нашім тілі« (II. Кор. 4. 10) та, щоби ми учасвуючи в Його вічнім священстві, »складали дари і жертви за наші гріхи« (Євр. 5, 1). Тому що до учаси в цій тайні священства й у тім уряді жертви й задоситьучинення допускаяться не лише ті, за посередництвом котрих Наш Первосвященик Архіерей Ісус Христос Імени Божому по всій землі, від Сходу до Заходу (Малах. 1, 11), приносить жертву чисту, але також і весь християнський народ, що його Князь Апостолів справедливо називає »родом вибраним, царським священством« (I. Петр. 2, 9), повинен так за себе як і за весь людський рід (приносити) складати жертву за гріхи (II. Кор. 5, 1), не инакше як кождий священник і первосвященик покликаий споміж людей, поставлений є для людей в тім, що належить до Бога (Євр. 5, 1).

Чим більше наша жертва й наша посвята стають подібними до Господньої жертви то є чим досконаліше складаємо жертву з нашої любови власної і з наших пристрастей та розпинаємо тіло цею тайною хреста, про котру каже Апостол, тим обильніші спливуть на нас і на других плоди поєднання і задоситьучинення. Бо всі вірні єднаються з Христом у чудесній сполуці подібній до тої, яка заходить між головою а прочими членами тіла. Через цю тайну сполучення Святих, що єї визнає католицька гіра, лучаться не лише одиниці й народи зі собою взаїмно але також з тим, »котрий є Головою, з Христом, через котрого злучене й споеве ціле тіло по мірі кождогд члена одержує приріст тіла для збудовання самого себе в любові« (Еф. 4, 15—16). О це якраз просив Отця Сам Посередник між Богом і людьми Ісус Христос в обличчу смерти: »Я в них а Ти в мені щоби були злучені в одно« (Йоа. 17, 23).

Як отже через посвяту виходить на зверх і скріплюється злука з Христом так і примиренне простує дорогу до цієї злуки через стерте провин і через учась в терпіннях Христа, удосконалює єї та доповнює жертвою, що єї приноситься за братів. І це якраз було в намірі милосердя Ісуса, коли зволив показати нам Своє Серце, угінчане знаками терпіння й опромінене полумінню любови в тій саме цілі, щоби ми пізнаючи безмежну гидоту гріха й по-

дивляючи безграничну любов Спасителя, тим більше зненавиділи гріх і тим горячішою любов'ю Йому відплатили.

І справді дух екепіяції зглядно надолуження грає головну роль в почеси Найсвятішого Серця Ісуса і ніщо так не відповідає походженню, суті, успішності й практикам, питомим цій формі набоженства як се потверджує історія і звичаї а не менше свята літургія та акти Найвисших Архипастирів. Бо коли Христос явився Маргариті Марії й об'явив їй свою безмежну любов, рівночасно з болем слідуєчими словами, котрі хай на віки полишаться в душах вірних і ніколи не підуть в забуттє, скаржився по причині так многих і великих наруг, завданих Йому від невдячних людей: «Глянь! ось серце, сказав — яке так дуже полюбило людей і так обильно обсидало їх усякими дарами а котре в заплату за свою безмежну любов діждалося не так вдяки як забуття та наруг і то часто з боку тих, котрі силою свого уряду є обов'язані до особливої любови». Щоби стерти ці провини вказав нам споміж многих иньших орудників на один, особливо Йому милий а саме, щоби люди в намірі надолуження приходили до престола, приймали т. зв. „Причастє надолуження“; щоби протягом цілої години виправлювано благальні молитви і молитви надолуження, що з всім слушно названо «Святою Годиною». Ці набоженства Церков не лише похвалила але злучила з ними щедрі віпусти.

Але якже того рода набожні вправи надолуження можуть потішити Христа, який щасливо царює в Небі? На це відповідаємо — „дай мені люблячого а він зрозуміє, що говорю“ — наводячи слово св. Августина (*in Ioannis Evangelium tract. XXIV. 4*), які тут даються найкраще приміняти. Бо хто Бога правдиво любить, той споглядаючи в минуле бачить і відчуває, як Христос терпить за чоловіка, зносить біль і найтяжчі муки, „задля нас людей і задля нашого спасення“ мало що не є знівечений і за смутку, боязни й пониження і врешті „стертий за наші злочини“ (Іс. 53, 5), спасає нас своїм терпінням. А всі ці розважання набожних душ винні спиратися на тим глибшій правді, тому що гріхи й беззаконня сповнені людьми кожного часу, були причиною, що Син Божий зістав виданий на смерть і тому що вони також і тепер самі собою сталиби причиною смерті Христа, одержаної з таким самим болем і

такою самою мукою, бо кождий з тих гріхів немов відновлює муку Господню: »На ново розпинають Сина Божого і зневажають Його« (Євр. 6, 6). Як що по причині наших гріхів, хоч вони належали до будуччини однак були рівнож передбачені душа Христа була сумна аж до смерті, то без сумніву не меншої дізнав Він потіхи передбачуючи вже тоді наше надолуження, як тоді, коли „явився Йому ангел з неба“ (Лук. 22, 43), щоби потішити Його Серце, змучене відразою й боязною. Зидля того можемо і обов'язати це Найсвятійше Серце, котре невдячні люди безнастанно ранять гріхами, також тепер потішити тим чудовим і правдивим способом, тим більше що — як у св. літургії читаємо — устами Псаломника сам Христос скаржиться, що Його приятелі опускають Його: »Серце моє повне наруги й нужди; чекав я щоби хто співчував і не було нікого, щоби хто потішив й не знайшов нікого« (Пс. 68, 21).

Надто страсти надолуження Христа відновлюються подекуди далі тривають в Його містичнім тілі, яким є Церков. Бо, по словам св. Августина (Іп. Ps. 86), »Христос перетерпів те, що мусів перетерпіти; міра Його терпіння є повна. Сповнилися терпіння але в Голові; остали ще терпіння Ісуса в тілі«. Томуто сам Господь Ісус звертаючись до Савла »дишучого заодно ненавистю й жадобою крови Його учеників« (Діян. 9, 1), сказав: »Я Ісус, котрого ти переслідуєш« (Діян. 9, 5), вказуючи ясно, що переслідування звернені проти Церкви звертаються проти самого Божественного Голови Церкви й зневажають Його. Слушно отже й по заслугі бажає Христос, вічно в своїм містичнім тілі терпячий щоби ми були товаришами Його надолуження і того домагається сама наша з Ним спільність, бо, коли ми є »тілом Христа і костію Його кости« (І. Кор. 12, 27), усі члени мусять терпіти те, що терпить голова (Пор. Пс. 2, 2).

Як велика однак є необхідність того рода надолуження чи експіації особливо в наших часах, це не є тайне нікому, хто оком і душею — як це ми на початку сказали, перегляне той світ »погружений в безаконствах (І. Кор. 12, 27). Бо з усіх сторін доходять до нас зойки й голоси народів, яких князі та провідники повстають і лучаться Господа й проти Його Церкви (Пс. 2, 2). Бачимо, як у

тих краях подоптано всякі божі й людські закони, як бурять і нищать Божі дома, як викидають з монастирів монахів і Богу в службу віддані дівиці, зневажають їх і в суворий спосіб гноблять голодом та тюрмою, як ряди хлопців і дівчат відривають від стада Церкви їх Матери, приневолюють їх до відречення від Христа, до хули й до найстрашнішого розперезання в злочинах, як весь християнський народ виставлений на ворожі проби й розсіяний живе під вічною грозою виречення віри або страшної смерті. Все те є справді так болюче, що того рода події (випадки) здається вже тепер заповідають ці «початки болів», що їх принесе «чоловік гріха, котрий виноситься понал усе те, що називають Богом або свяतिною» (II. Сол. 2, 4). Та сумніше — Всечесні Браття — те, що навіть серед вірних, що очищені кров'ю Безвинного Агня на св. хрещенню й обильно вивінувані ласкою, є тільки людей усякого стану, які зраджуючи нечуване незнання божих справ, заражені блудною наукою дали себе втягнути в нетрі гріха й далеко від дому Отця ведуть життя, якого не опромінює світло правдивої віри, не осолоджує надія грядучого щастя, не ситить ані не ogrіває огонь любови, так що видається немов вони справді остають у темряві й тіни смертній. Надто зростає серед вірних чим раз більше рівнодушність для церковної карності й давних установ, на яких спирається усе християнське життя, яке рішає в життю родини й хоронить святість подружжя; зівсім занедбане або скривлене з жіночідістю є виховання молоді; в життю та в уборі (олязі) особливо жіночим призабулося у пожалування гідний спосіб на християнську стидливість; чим раз більше виступає жадоба дочасних дібр, неуміреність в гляданню власної користи, безоглядне гонення за оплесками серед простолюду, понижування законної влади а вкінці нехтовання Божого слова, через що підкопується сама віру або наражується її на найбільшу небезпеку.

Немов вершком усіх тих беззаконств є трусливість й оспалість тих, котрі по приміру заспаних і скриваючихся учеників захитані у вірі нужденно опускають Христа тоді, коли Його обнимає ляк й оточують помічники сатани як також злоба тих, котрі на зразок зрадника Юди без застанови й по святотатськи приступають до Господньої Трапези або переходять у табор ворогів. Томуто мивовільно

насувається думка, що вже наліїшов той час, про котрий Господь Наш сказав наперед. »Та ізза намноженого беззаконя прохолоне любов многих« (Мат. 24, 12).

Коли вірні все те розважать набожно, тоді певно оживлені любовю до терплячого Христа, з тим більшим заіалом візьмуться до відпокутування своїх власних і чужих провин, до привернення почести для Христа й до праці над вічним спасенням душ. І дійсно слова Апостола »де умножився гріх, там ласка перемогла« (Рим. 5, 20), годиться в певній мірі примінити також до наших часів. Бо, в міру як зростає людська злоба, зростає рівночасно чудесним способом при допомозі Святого Духа число вірних мужчин і жінок, котрі з тим більшою ревністю стараються задоситьучинити Божественному Серцю за стільки завданих Йому кривд і не вагаються самих себе посвятити в жертву для Христа. Кожний, хто щиро в душі розважить і глибоко в серці своїм запише все те, що Ми дотепер сказали, той буде мусів не тільки зжахнутися перед усяким гріхом як найбільшим злом та вистерігатися його але також буде мусів вповні відати себе Божій волі й стреміти до надолуження нарушеній почести Божої Величі, будьто безнастанною молитвою будьто добровільно прийнятим покаяннем, будьто терпеливим зношенням прикrostий, які на него спадуть, будьто вкінці цілим життям, о скільки воно оживлене бажанням цієї експіації.

З тим саме наміром повстали численні стоваришення мужчин і жінок оживлених взнеслою службою, які поставили собі за ціль немов в день і ніч заступити Ангела, що потішав Ісуса на Оливнім Огороді; відси пішли набожні Апостольською Столицею затверджені й відпустами налічені брацтва, які прийняли на себе той сам обовязок надолуження і сповнюють його через відповідні богослуження і справи в чесноті; відси то наконєць — не згадуючи про иньші річи — впроваджено в ціли надолуження ображеній почести Бога релгійні справи й винагороджуючі богослуження, звані „protestationes“, що їх прийняли не лиш поодинокі вірні але також численні парохії дієцезії і міста.

Ось чому — Всечесні Браття — скоро акт посвяти, зролжений зі слабих початків гідтак розповсюднися і врешті Нами затверджений набрав належного блиску, бажаємо, щоби звичай цієї експіації зглядно побожного надолуження,

давно вже в побожнім намірі впроваджений і розповсюднений, зістав Нашою Апостольською повагою тим кріпше освячений і був тим торжественнійше через увесь католицький світ обходжений. Для того постановляємо й заряджуємо, щоби кожного року в празник Найсвятійшого Серця Ісусового, котрий при сій нагоді підносимо до степеня „*festum duplex*“ першої класи з октавою, по всіх цервах, як широко розтягається земля свіга, була торжественно відправлена до Найулюбленнішого Нашого Спасителя покайнна молитва або т. зв. перепросьба після взірця, що його долучуємо до сеї Енцикліки, в тім намірі, щоби ми оплакували всі наші гріхи й надолужили нарушеним правам Христа, Найвисшого Царя і Найулюбленішого Господа.

По правді — Всечесні Браття — не можемо сумніватися, що з тої в побожнім намірі установлені і цілій Церкві поручені релігійної вправи вийде багато гарного хісна не лише для одиниць але також для Церкви, суспільности й родини, тому що сам Спаситель приобіцяв був Маргариті Марі «що всі ті, котрі такою почесністю оточують Його Серце, будуть обильно нагороджені небесними ласками». Натомість грішники „дивлячись на Того, котрому прокололи бік“ (Йо. 19, 37) зворушені слезами й зітханнями цілої Церкви, боліючої над кривдою заподіяного Найвисшому Цареві „увійдуть в себе“ (Іс. 46, 8), щоби не затвердили в своїх гріхах і не оплакували за пізно й надармо Того (Апок. 7), котрого образили, коли Його побачать «приходячого в облаках небесних» (Мат. 26, 64). А праведні стануть ще більше праведними й освяченими (Пор. Апок. 22, 11) і з новим одушевленням в цілости посвящать себе на службу Свойому Цареві так з безчещеному й поборюваному, напоєному стільки й такими зневагами; передовсім загоріють вони бажанням ширити спасенне душ, коли будуть безнастанно розажати се питання Божественної жертви: „Який хосен має кров моя“ (Пс. 19, 10) і ту радість, що єї зазнає Найсв. Серце Ісуса »з причини одного каючогося грішника« (Лук. 15, 4). А в тім міститься наше горяче бажання і непоколебима надія, що Справедливий Бог, котрий для десяткох праведних у свойому милосерддю бувби пощадив Содому, тим більше пощадить весь людський рід, якщо всі вірні всіх країв й усіх імен спільно з Хрис-

том будуть Йому приносити покірні мольби й надолуженне. Цим нашим бажанням і починанням хай благословить Богородиця Діва, що дала нам Спасителя Ісуса, Його викормила, на хресті жертвувала, котра через свою чудесну зв'язку з Христом і завдяки особливій ласці стала також Обновителькою „Reparatrix“ і як така є почитана. Здаючись на Її заступництво у Христа, котрий будучи одним „Посередником між Богом і людьми“ (І Тим. 2, 5) хотів взяти Собі Свою Матір як Заступницю грішників, подательку ласк і Посередницю, уділюємо Вам, Всечесні Браття і Вашим овечкам з цілого серця Апостольського Благословення як завдаток небесних ласк на знак Нашої батьківської прихильності.

Дано в Римі у св. Петра дня 8. місяця мая 1928, осьмого року Нашого Понтифікату.

Пій П. П. XI.

Акт надолуження Найсвятійшому Серцю Ісусовому.

Найсолодший Ісусе, Ти котрому люди за безмежну любов в невдячний спосіб відплачуються так великим забуттям, обаятністю і погордою споглянь на нас, що клячучи перед Твоїм престолом, бажаємо особливійшим надолуженням винагородити цю грішну студію і кривди, що з усіх сторін ранять Твє Наймилостивіше Серце.

Свідомі однак цього, що й ми самі колись належали до числа цих негідних тепер перейняті найглибшим жалем, благаємо Твого милосердя передовсім для нас самих, що готові добровільним надолуженням винагородити не лише за гріхи, яких ми самі допустилися, але також і за проступки других, що зійшовши з дороги спасення, будьто упрямі в негідстві не хочуть іти за Тобою, Пастирем і Провідником, будьто подоптавши обітничі зложені в св. хрещенню, скинули зі себе найсолодше ярмо Твого закона.

За всі ті пожалування гідні проступки бажаємо Тобі надолужити і постановляємо кожний з окрема направити, а іменно: нескромність і необичайність в життю і строях, що так много невинних душ тягнуть у загибіль, збезчещенне святочних днів, погані богохульства против Тебе й Твоїх Святих, зневаги Твого Намісника й священничого

стану, занедбання і страшні святотатства, якими збезчещується навіть Пресв. Евхаристія, св. Тайна Божої любови, вкінці прилюдні проступки народів, що поборюють закони і науку Церкви Тобою установленої.

О коби ми могли власною кров'ю обмити ці всі злочини! Щоби однак по змозі направити нарушену Божу честь, жертвуємо Тобі це надолуження, яке Ти сам Отцю на хресті жертвував і яке щоденно на престолах відновляєш, в злуді із надолуженнями Пречистої Диви Марії, всіх Святих і побожних душ вірних і прирікаємо з глибини серця винагородити — о скільки лише при помочи Твоєї ласки зможемо — за давні гріхи, яких ми самі й другі допустилися, та за байдужність зглядом Твоєї великої любови сильною вірою, чистим життєм, совершенним заховуванням евангельського закону, особливо заповіді любови, та що по нашим силам не допустимо до нових зневаг і старатись будемо щоби якнайбільше душ пійшло за Тобою.

Найласкавший Ісусе, благаємо Тебе, зволь через заступництво Преблагословенної Диви Марії Обновительки прийняти це добродійне надолуження та поможи нам могутньою Твоею ласкою витревати і остати вірними в Твоїй службі аж до смерті, щоби ми всі за єї помічю дійшли до цієї вітчизни, де Ти з Отцем і св. Духом живеш і царствуєш Боже во віки віків, амінь.

Ч. 4343. — Поклик до священиків.

Тепер саме кінчитися час, в яким абітурієнти гімназійні рішають про вибір свого стану. З певністю неоден з них, а особливо ті, що задумують вибрати духовний стан, не залишать засягнути поради і у священика.

Дуже цінною є добра порада дана молодому чоловікові в сій важній хвилі, особливож коли ходить о священичий стан, бо від неї залежить і дочасне і вічне щасте і його і многих людей. Особливим обовязком Душпастиря є подбати, щоби ніхто непокликаний і невідповідний не дістався до духовної семінарії, а з другої сторони тяжко грішивби, колиб під яким небудь позором здержував від духовного стану чесного і покликаного молодця.

Наш народ потребує многих і повних посвяти священиків, тому кождий Божим духом перенятий священик радо вишукує добрих і спосібних до духовного стану молодців, старанно опікується ними і тішиться, що може збільшити число добрих робітників в Христовім винограді, та як зіниці ока пильнує кандидатів духовного стану, що в його парохії перебувають, щоби не змарнувалось їх покликання.

Ч. 4308. — Конкурс на опорожнені парохії.

З речинцем до 31. жовтня 1928. виставляються на конкурс слідуєчі опорожнені парохії:

Деканат Комарнянський: 1) Горожанна мала.

„ Лупківський: 1) Манів.

„ Медицький: 1) Барич, 2) Стібно.

„ Риманівський: 1) Завадка.

„ Угнівський: 1) Махнів, 2) Тяглів.

Прошення внесені не по формі і не заосмотрені потрібними залучниками, а особливо без свідоцтва з конкурсового іспиту як і ті, котрі би вплинули по дни 3. жовтня 1928, будуть уважані яко безпредметові.

Примічається, що всі Всеч. оо. що одержать презенту на таку парохію, яка крім матерної церкви має ще одну або більше дочерних, є обов'язані в кождім часі, на жадання перемиського Еписк. Ординаріату згодитися на евентуальне відлучення дочерних церков разом з ґрунтами.

При тім Еписк. Ординаріат повідомляє всіх Отців, наміряючих внести подання о прийяття в спис на висше згадані парохії, що дотації їх будуть нормовані по гадці Конкордату.

Х Р О Н І Қ А.

Канонічну інституцію одержали:

Ч. 4141. о. Каламунецький Петро — Жерниця.

Ч. 4223. о. Боберський Юліан — Яблониця польська.

Ч. 4247. о. Первенець Ілія — Тернава гірна.

Завідательства одержали:

Ч. 4141. о. Ступак Дмитро — Святкова.

Сотрудництва одержали:

Ч. 4064. о. Бортник Тома — Тартаків.

Ч. 4058. о. Чепіль Йосиф Ч. С. В. В. — Острів.

З гр. кат. Еп. Консисторії.

Перемишль, дня 30. серпня 1928.

о. Микола Грицеляк
канцлер.

† ЙОСАФАТ
Епп.

ПЕРЕМИСЬКІ

ЕПАРХІЯЛЬНІ

ВІДОМОСТІ

Ч. 4697. — Празник Христа Царя.

Сегорічний Празник Христа Царя відбудеться в 21. неділю по Сош. св. Духа, ц. є. дня 28. жовтня.

Подібно як попередних літ належить обходити се свято як найторжественніше, приготувати вірних духовними науками до него і заохотити їх до достойного прийняття в сей день св. Тайни Покаяння і Св. Причастя.

Коли нинішній світ всіх сил докладає, щоби поставити на престол князя тьми, нашим обов'язком буде всіх сил докладати, щоби в серці кожного нашого парохіянина і в серці цілого нашого народу та в нас самих запанував Наймилостивіший і Найсвятіший Цар, Ісус Христос.

В сам день свята виголосять Всеч. Отці добре обдуману науку підчас торжественної співаної Служби Божої, оперту на Енцикліці Святійшого Отця (гляди Епарх. Відомости Ч. III р. 1926 стор. 53—69), а по Службі Божій, при виставленню Нсв. Тайн, відновлять — як поручено в Енцикліці, акт посвячення Найсвятійшому Серцю Ісуса цілого людського роду в спосіб як слідує:

А К Т

посвячення себе і всего людського роду Найсвятійшому Серцю Ісуса Христа.

«О Наймиліший і Найсолодший Ісусе Спасителю людського роду, глянь на нас покірно, припавших перед Твій

жертвенник. До тебе належимо і хочемо бути Твоїми; і днесь, щоби бути сильніше злученими із Тобою, се кожний з нас віддаєся Святійшому Твому Серцю.

Много єсть людей, що Тебе ніколи не знали, много, що погордили Твоїм законом і віреклися Тебе.

Милосердний Ісусе, умилосярдися над ними всіми і приверни їх до Свого Святійшого Серця. Господи! Будь Царем не лише тих вірних, котрі ніколи не віддалилися від Тебе, але і блудних дітей, котрі Тебе покинули; зділай, щоби скоро повернули у вітцівські обнятя, щоби не згинули з біди і з голоду.

Будь Царем зведених блудною наукою і тих, котрих вішучила незгода; приведи їх до пристани правди і єдності віри, щоби в скорі був один пастир і одно стадо.

Будь вкінці Царем і всіх тих, котрих держить сучасне віре, поганьство — зволь вирвати їх із тьми і довести до світла і Божого царства.

Дай Господи своїй Церкві тревалу свободу, дай всім народам лад і супокій; зділай щоби від кінця до кінця світа розносився один голос: Слава Божественному Серцю, котре дає нам спасенє. Їму честь і сила і слава і нині і присно і во віки віков амінь!*

З Еписк. Ординаріату.

Ч. 4586. — В справі збірки на відновлення гр. кат. Церкви св. Варвари у Відні і побудовання гро ниці св. Свящ. Йосафатови.

Вир. Уряд парох. при церкві с. Варвари у Відні прислав нам прохання Комітету парохіяльного у Відні слідуючого змісту:

„у Відні, в серпні 1928.

Далеко, за границями рідного краю, немов на вигнанні, спочив наш рідний Святий Священ. мученик Йосафат. Боже Провидіння так хотіло, щоби у несупокійний час воєнної хуртовини він разом з нещасними збігцями нашого народу спочив на хвилю на чужині. Його нетлінні Св. Моці в чудний спосіб віднайдені в Бялій перевезено в 1916. р. до Відня і зложено в нашій парохіяльній церкві Св. Варвари на короткий здавалось час, доки війна не скінчиться.

А тимчасом вони і до нині між нами, емігрантами, лишились і хто знає як довго ще чекатимуть хвилі щасливого повороту на рідну землю.

Для нашої горем прибитої, на повільне вимерття засудженої віденської громади маліся подія перенесення Св. Мощей незвичайне значіння. Молитвами нашого Св. Заступника, на наших очах піднімається вона до нового життя. Наша церковця щораз більше наповнюєсь чужинцями, приятелями нашого обряду, почитателями сего незвичайного Святого, котрий життя своє в жертву приніс за велику а в нинішніх часах щораз більше актуальну, щораз більше зрозумілу ідею зєдинення усіх Христових вірних. Захоплені красою нашої старинної Св. Літургії чужинці латинники щойно у нас пізнають вагу і значіння сего нового літургійного руху, яким переняте усе їх молоде покоління. У нас вони моляться, з нашим народом співають, до Св. Причастія приступають. При гробі Святого Мученика, вони просять Бога о сю велику ласку, «щоб усі незєдинені до католицької Церкви вернули а зєдинені у Св. католицькій вірі і єдності церковній витрєвали», як се приписано статутами товариства 'Св. Йосафата, в якім гуртуються чужинці-латинники. За нас вони моляться, за лучшу долю нашої Св. Церкви, нашого народу.

І в сім лежить велике значіння сеї нашої заграничної парохії і запорука, що не загине вона а розвиватиметься щораз краще.

Свідомі сего ми тому і взялися за велике діло: артистичне відновлення нашої парохіяльної церкви, щоби вона була достойним приміщенням сего цінного скарбу, який віддано їй в опіку, та збудовання у церкві гідної гробниці Святому, в осібній на сю ціль зисканій комнаті. Крім сього в отсю десятилітню листопадову річницю хочемо у відновленій церкві вішанувати пам'ять жертв нашої визвольної війни. Серок тисяч записано їх в наших парох. метриках, тих що скитальцями згинули ту на чужій землі, по різних таборах.

Та ми потрохи перечислились в наших силах. Наша маленька громада вірних Св. Церкві і народови, на котрих від літ уже лежить весь тягар удержання церкви і єї служби, не в силі зложити всеї суми коштів, яка разом з поставленням гробниці виносити ме звиж 2,000 долярів. Осо-

бливо важко буде без чужої *помочі перевести будову гробниці, яка по пляну має бути виконана в марморі і металю.

О сю поміч ми до краю, до рідних наших братів і кривних отсим звертаємося. Поможіть нам закінчити велике діло на добру славу нашої Св. Церкви і народу, на честь нашого великого Святого. Зложіть маленьку лепту на сю ціль і першліть її нам.

Часи воєнного лихоліття, тісно звязані з цією нашою церквою у Відні, яка полишилася по війні у дуже оплаканим стані. Позвольте — допоможіть нам привести її до світлого стану. Поможіть, будьте ласка, усунути з неї сю сумну воєнну спадщину. Дайте нам можливість примістити в ній гідно Нашого Святого так, як Він на це заслугує.

Святий Йосафат відплатить Вам в сотеро Вашу щедрість і Вашу жертвенну любов, з якою до него віднесетесь.

За парохіяльний Комітет церкви св. Варвари у Відні: *О. Др. М. Горникевич*, голова, *О. Каранович*, заст. голови, *М. Кошак*, касієр, *О. Тришкалюк*, писар. За Брацтво Св. ВМ. Варвари: *В. Мацілінський*, заст. сеніора, *А. Васильковська*, секретра, *Л. Лесів*, касієр, *М. Бурнадз*, писар. За тов. Св. Йосафата у Відні: *Й. Пацельт*, заст. голови, *Др. Г. Лигер*, контрольор, *Ш. Ліс*, касієрка, *К. Тік*, за писара.

Поручаємо горячо Всч. Отцям і вірним підперти се богоугодне діло і просимо на сю ціль в кожній церкві зарядити збірку, а окремо відправити акафіст. Збірку, яка з цього припаде, просимо відослати до Еписк. Консисторії чеком, який залучається.

Всі датки будуть відтак оголошені в Епарх. Відомостях.

Всеч. Отці зволють на це діло зложити кожний також якусь лепту від себе, — а Всеч. Отці Парохи по містах заохотять в особливійший спосіб до жертвенности на сю ціль нашу ВП. Інтелігенцію.

З Еписк. Ординаріату

† *Йосафат Епп.*

Ч. 4853. — В справі редуції Служб Божих.

Звертаєсь увагу Всч. Отців, що редуковати датки на Служби Божі згл. звільняти від обовязку відправи Служб Божих має лишень св. Апостольський Престол, який від часу до часу відпоручує дотичну власть Епископові.

В слід за тим всяка самовільна редуція переведена через священника згл. самовільне звільнення себе в д обов'язку відправи Служб Божих, обтяжалиби совість священника.

Ч. 4854. — В справі т. зв. Полевих Служб Божих при нагоді світських торжеств.

Бували случаи, що одиниці з Всч. Духовенства вносили тут прохання о дозвіл на відправу т. зв. полевих Служб Божих при нагоді світських торжеств.

Щоби це не повторялося на будуче, повідомляємо Всч. ОО. Душпастирів, що по рішенню Апостольської Столиці (Acta Apost. Sedis, 1924, стор. 370.) Епископ не має власти уділити таке позволення.

Ч. 4809. — В справі збірки на „Петрів Гріш“.

З покликом на тут. розпорядок що до збірки на „Петрів Гріш“ (гл. Епарх. Від. 1928 ч. VI. стор. 101) Еписк. Ординаріят стверджує, що ще не всі парохії виконали повисший розпорядок, поручає чимскорше його виконати.

Ч. 3458. — В справі збірок на добродійні цілі.

Еп. Ординаріят стверджує з жалем, що на розпорядок Еп. Ординаріату оголошений в Еп. Відомостях Ч. II/28 ст. 21 Ч. 256/31, мало священників присилає збірки на добродійні цілі до Канцелярії Еп. Консисторії.

Тому проситься на будуче не занедбувати цього обов'язку і правильно присилати зібрані жертви.

Х Р О Н І К А.

Іменования:

Ч. 30/Орд. Впр. о. Гриник Василь, крилошанин в Перемишлі, просинодальним Испитовником. — Ч. 31/Орд. Впр. о. Гриник Василь, крилошанин в Перемишлі, просинодальним Судією. — Ч. 4699 о. Флюнт Зиновій, парох в Грабі, деканом Дуклянським. — Ч. 4624. о. Плешкевич

Юліян, парох в Маластові, деканом Горлицьким. — Ч. 4440. о. Плешкевич Юліян, парох в Маластові, Ординаріятським відпоручником до Ради шкільної повітової в Горлицях. — Ч. 3966. о, Гучко Василь, парох в Радружи, деканом Немирівським.

Крилошанські відзнаки одержали:

Ч. 4442. о. Демчук Матвій, парох в Кукизові — Ч. 4742. о. Ардан Володимир, парох в Ждині. — Ч. 3782. о. Іваницький Григорій, парох в Оленицькій волі.

Канонічну інституцію одержали:

Ч. 4224. о. Микулович Володимир, Немирів. — Ч. 4225. о. Клюка Володимир, Яксманичі. — Ч. 4226. о. Дацишин Василь, Щутків. — Ч. 4680. о. Пизюр Андрій, Башня. — Ч. 4681. о. Мриглод Петро, Мшанець. — Ч. 4682. о. Радошицький Михайло, Ясениця сільва. — Ч. 4683. о. Лесак Іван, Добрачин. — Ч. 4684. о. Рудавський Іван, Гуменець.

Завідательства одержали:

Ч. 4682. о. Юзьвяк Стефан, Дашівка. — Ч. 4740. о. Рибак Николай, Стрілки. — Ч. 4741. о. Кузик Корнило, Махнів. — Ч. 4739. о. Дмитришин Стефан, Матієва.

Сотрудництва одержали:

Ч. 4224. о. Трешневський Роман, Забіре.

Померли:

о. Сапрун Теодор, парох в Колодрубках 30/9 1928.
Душу его поручається молитвам Всч. Духовенства.

З гр. кат. Еп. Консисторії.

Перемишль, дня 30. вересня 1928.

о. Микола Грицеляк
канцлер.

† ЙОСАФАТ
Епп.

ЧАСТЬ II.

**Чи східна церква все поминала вірних на вел. вході
словами:**

„всіх вас православних христіян“?

Ніхто сьогодні не сумнівається, що весь обряд св. літургії, який маємо тепер, не повстав від-разу, але що розвивався поволи цілими віками. Такомуж поступенному розвиткові підлягло й поминання на вел. вході. Богата є о тім предметі література російська, яка зібрала в тім напрямі багато жерел, з яких користуємось для вияснення цього питання.

І так:

1. *В рукописи Петербургської Академії з XV. в. № 566, л. 32—34.* читаємо: »Єгда же изыдетъ изъ свя-
тыхъ дверей, глаголетъ: помяни нас, Господи, егда придеши
в царствіи. Поступить: Помяни нас. Владико, егда. Паки:
Помяни нас Святый, егда прійдеши в царствіи. Єгда же
станеть на амбонѣ, глаголетъ велми: **Помѣнетъ всѣхъ вас
Господь в царствіи своем.** Поступить і глаголетъ: воз-
мите врата, князи, ваши, и внидетъ царь славы. Господь
сил, той есть царь славы. Єгда же станетъ предъ царскими
дверми, глаголетъ: Богъ в сіонѣ велеи и высокъ есть надъ
всѣми боги. Отверзете мнѣ врата правды и вшедъ в нѣи
исповѣмся Господови. Сии врата Господнѣ, праведніи вни-
дутъ в нѣ. И входитъ в святой жертвенникъ и полагаетъ свя-
тыя дары на святыи трапезѣ«.

2. *В рукописи тоїж бібліотеки № 532. л. 38. з XV. в.*
читаємо таке: »...самъ же іерей. вземъ чашу точію, и тако
творятъ великій входъ, предиуду діакону, держащу и ка-
дильницю с святымъ блюдомъ на единомъ перстѣ десныя руки.
Проходяща же храмъ, молита и оба о всѣхъ глаголющъ:
помянетъ всѣхъ васъ Господь Богъ в царствіи его. І егда
убо прійдеца в святыя дверца, Іерей убо входитъ коснѣе,
діаконъ же, преди вшелъ, стоитъ, держа на главѣ святое блюдо,
якоже имать, малми и обраться ко іерею. Іереи же, входя,

глаголетъ: возмѣте врата, князи, ваши и возмѣтєся врата вѣчныя и внидетъ царь славы. Діакон же глє: благословен грядый во имя Господне, Бог Господь и явися нам*..*)

3. В першім друкованім московськїм служебнику з 1602 р. читаємо: «тако творят великій вход: предходящу же діякону, держашу и кадило со срягым дискомом, на єдином персте десныя руки, и право ходящу и нимало не-накланяющуся. Имже предходит носяи сѣщник и входящим им в церковь, глаголють кождо к себѣ, первѣе діакон, понем іерей: Всѣх вас да помянетъ Господь Бог во царствїи своем, всегда и нинѣ и присно и во вѣки вѣков. И став против западных дверей, глаголють: Да помянетъ Господь Бог всѣх вас во царствїи своем... таже, обращєшеся ко польщеннѣй странѣ, глаголють. Всѣх вас да помянет... Аще ли ту царь єсть, глаголють сїце: Да помянетъ Гдѣ Бѣ благородїе твое во царствїи своем... Аще ли ту святитель єсть, глаголють: »Да помянетъ Гдѣ Бг святительство твое в царствїи своем... Аще ли єсть в монастыри, и ту игумен єсть, глаголють: Да помянетъ Гдѣ Бг священство твое в царствїи своем... И входящим им в царскїе двери, глаголють к себѣ тихо: Благословен грядый во имя Гдне, Бг Гдѣ и явися нам».

4. В „Ευχολογίων“-і, виданім в Венеції і 566. р. ф. 16—17 читаємо, що на великїм вході поминано так: „Πάντων ὁμῶν μνησθεῖται Κύριος ὁ Θεὸς ἐν τῇ Βασιλείᾳ αὐτοῦ, πάντοτε, νῦν, καὶ ἀεὶ, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ὁ χόρος ἀμήν“.¹⁾

5. А знов ігумен Нікольскаго єдиновѣрческаго монастыря — Філарет, в своїй книжцї: „Чин литургїи

*) Крім вичислєних, є ще й старші росїйські рукописї, як: Ркп. Петербурської Дух. Академїї XII. в., Ч. 518; Ркп. XIII. в. Ч. 524; Ркп. XIV. в. Ч. 523; Ркп. XIV. в. Ч. 526 і 520; Ркп. XIV. в. Ч. 522; Ркп. Імператорської Публ. Бібліотеки XIV. в. Ч. 274; Служебник преп. Нікона XIV. в. (Троїце-Сергієва Лазра); Ркп. Румянцевскаго музеума XIV. в. Ч. 399; Ркп. Синодальної бібліотеки XIV. в. Ч. 598; Ркп. Типографської бібліотеки XIV. в. Ч. 127; Ркп. Воскрєсенського монастыря XIV. в. Ч. 8. — Всї однак ті рукописї о якїм небусть поминанню священника підчас вел. входу, крім відмавлєння псалма 50, ні словечком не згадують („вземѣ поп дискось даєть дякону а самѣ не-сетѣ потирѣ таж. неся перенос: глѣ таи. помилуй мя бе. и поставит поп стѣя дары на престолѣ и покрѣетѣ сундарємъ. И вземѣ поп кадельницю кадитѣ дары глє. стѣ стѣ стѣ Гѣ саваофѣ... і п.)

¹⁾ Всї повищі жерела наводять: Сергїй Муратов в ділі: Послѣдованїє проскомидїи, великого входу и причащенїа в славяно-руських служебниках XII.—XIV. вв. Москва 1897.

св. Іоанна Златоустаго по изложенію старопечатных, новоисправленнаго и древлеписьменных служебников, Москва 1899 на стор. 83, г, пише так: „Во всѣх древлеписьменных Служебниках, за исключеніем тѣх, в коих не говорится ни о каких дѣйствіях перенесенія дарів, также в древлепечатных венеціанских, гедеоновском и острожском повелѣвается священнику с діакonom говорить на великом всходѣ только однажды: „Всѣх вас да помянет Господь Бог во царствіи своем, всегда, нинѣ... (в нѣкоторих рукописах читается: „Да помянет Господь Бог всѣх вас, всегда).

В древлепечатных же Служебниках возглашенія на вел. входѣ излагаються *различно* — именно в виленском Служебникѣ 1585 г. говорится, что священник с діакonom поминають оба в собѣ: *Помяни Господи обитель сію или град сей, и всяк град и страну і вірныя христіяне, живуція в них. Помяни Господи благочестивых князей наших, и все воинство их. Помяни Господи архієпископа нашего і весь священнической чин. Помяни Господи отца нашего игумена и всѣх еже о Христѣ братію нашу. Егда же прйдут на среди церкви, и здѣ возглашают: Помянет и вас Гдѣ Бог во царствіи своем, всегда... или: Да помянет Господь Бог всѣх вас во царствіи своем всегда...*“

6. Таксамо А. Дмитрієвскій в своїй книжці: — *Богослуженіе в русской церкви в XVI. в.* — Казань і 884 на стор. 113. пише:

При ыходѣ из алтаря в храм произносилась формула поминовенія: „Да помянет Господь Бог всѣх вас во царствіи своем“...

7. Греки, як подає найбільше для нас міродайний *Goar*, поминають на великім вході: „Μνησθῆτε Κύριος ὁ Θεὸς πάντων ἡμῶν ἐν τῇ Βασιλείᾳ αὐτοῦ.“ — *Memor sit Dominus omnium nostrum in regno suo* — отже: *Да помянет Господь Бог всіх нас во царствіи своем!* що відповідає оригінальним грецьким текстам.

8. Це стверджує і проф. Іван Огієнко в 529. точні своїх пояснень до перекладу літургії св. Ів. Золотоустого — гл. Св. Служба Божа св. Отця нашого Іоана Золотоустого мовою українською — Ч, II, — пояснення до тексту

— 1921. —) де пише: »В грецькій літургії: πάντων ἡμεῶν
— всіх нас — *В словянськiм перекладі* *добавлено*
ще: православних христіян.»

Колиж саме *добавлено?* Щойно 1629. р. за митр. київського Петра Могили. Вище цитований ігумен Філярет в пов. книжці на 84. стор. пише: »В кiевських Службениках повелѣвається возглашати прежде діакону: „Всѣх вас православних христіян до помянет“... и обращаєся іерей зря ко людем паки глаголет: „Всѣх вас православных христіян да помянет Гдѣ Бог“... і т. д.

За службеником київським пішли опісля всі інші, як 1638. р. виленський та другі, бож тоді Київ надавав напрям усьому церковному життю на Україні, а навіть і на Московщині.

В якій цілі *добавлено сі слова?* Коли пригадати собі історію тих часів, то не тяжко вгадати; іменно, по перше, *щоби протиставити себе католицизмові*, який через унію йшов тоді агресивно на схід; а по друге, *щоби протиставитись також всяким релігійним сектам*, які також в тих часах поширювались із Заходу особливо між українським боярством.

Томуто пропущення слів: »православних христіян«, — а ще більше поминання на вел. вхолі в св. літургії: »і всіх нас да помянет Гдѣ Бог во царствіи своем«, відповідає найдавнішій єдиноправдивій традиції Східної Церкви.

Свящ. М. Д.

З Католицького світа.

Рим. В день празника Різдва Пресв. Богородиці видав св. Отець Пій XI Енцикліку „*Regum Orientalium*“, в справі розповсюдження студій над христіянським Сходом. Ціль Енцикліки заохотити католицький загал головно духовенство до пізнання науки східної незєдиненої церкви, єї обрядів і звичаїв, щоби таким чином лекше промостити

дорогу ідеї св. Унії. В тім напрямі багато зробила католицька Церква в минулому. Вже в XIII. століттю бачимо при університеті в Парижі Орієнтальну Колегію. Папський Орієнтальний Інститут в Римі, католицькі університети в Парижі, Лювані і Лілї продовжують сьогодні цю традицію. Але цього за мало. Св. Отець завзиває єпископів, аби також у духовних семінарах завели Орієнтальні виклади для питомців. Таким чином збільшиться число ідейних обдарованих борців за ідею св. Злуки Церков і сильних оборонців Єї Єдинства.

Довкола обіжника Мін. Бартля про науку кат. релігії в школі. Розпорядок цей виданий дня 9. грудня 1926 (гл. Епарх. Від. ч. II. р. 1927) в § 7. каже: „Релігійні практики католицької, шкільної молоді належать до цілості навчання і релігійного виховання. Шкільна молодь обов'язана в них брати участь. Релігійні практики, обов'язуючі шкільну молодь є нормовані через Духовну Власть в порозумінню з Міністром В. Р. і О. П. і через шкільні влади впроваджувані в життя.... Дбати після існуючих розпорядків про сповнення через молодь спільних, релігійних практик є обов'язком отців префектів, дирекцій та управителів шкіл і членів учительського збору“.

Ліберальна частина учительства добачила в повисшій розпорядку атаку на загварантовані конституцією горажанські вольности з окрема на свободу совісті. Чуючи за собою силу соціалістів й усеї лівіці в законодавчих тілах постаралась вона о те, що так сойм як і сенат виніс проти згаданого розпорядку сліднуючу резолюцію: »Сойм (сенат) завзиває Уряд до скасування обіжника Міністерства В. Р. і О. П. з дня 9. XII. 1926 про науку католицької релігії в школі, а з окрема постанови про примус участвовання учителів у релігійних практиках, як суперечної з арт. 112. конституції«.

Вправді ці резолюції сойму й сенату не мають на разі правного значіння, бо Уряд їх не прийняв і не проголосив у формі зарядження, всеж таки католицькі польські організації зареагували на се сейчас масовими протестами.

Оголошення.

„Бескид“, часопис призначений для поглиблення католицького духа й поборювання схизми та більшовизму по наших селах. Виходить два рази в місяць у Львові, вул. Кльоновича ч. 8/II. Річна передплата 4. зол. 50 сот., місячна 40 сот.

Епарх. Поміч, має на складі: 1) „Життя св. Слав. Апостолів Кирила й Методія“ — ціна 50 сот. 2) „Передшлюбний дарунок для женихів“ — ціна 1 зол.

„Карпатія“, Товариство взаємних обезпечень на життя і ренги, відновило — по війсьним лихоліттям свою діяльність.

Ближші інформації можна одержати в Дирекції Товариства у Львові, ул. Рвська, 18.

ПЕРЕМИСЬКІ

ЕПАРХІЯЛЬНІ

ВІДОМОСТІ

Ч. 5118. — В справі Празника св. Священомученика Йосафата.

Для звеличення пам'яті св. Священомученика Йосафата в сім році поручаємо слідує: Празник св. Священомученика Йосафата припадає в сім році на неділю дня 25 листопада н. ст.

Перед празником належить відправити всюди тридньовицю а де це можливе дев'ятицю, ц. є: кожного дня відспівати молебен до св. Йосафата (де було би більше число вірних) з виставленням Н. Тайн, виголосити коротку проповідь і відспівати Суплікацію.

В сам день Празника ц. є в неділю 25. листопада належить відправити торжественну Службу Божу в честь св. Священомученика Йосафата, а в належито приготуватий науці, виголошеній підчас Служби Божої належить звернути вірним увагу на стислий обов'язок кожного чоловіка належати до правдивої Церкви Христової, якою є Католицька Церков, що она одинока зберігає сю віру, що її нам передав Христос і без котрої нема спасення.

По Службі Божій належить відспівати »Тебе Бога хвалим« і уділити благословення Нсв. Тайнами.

В неділю перед Празником належить заохотити вірних до численної участі, до сповіди і до св. Причастія в день Празника.

І взагалі зволять Всч. ОО. Душпастирі доложити всіх сил, щоби цегорічний Празник св. Священомученика приніс як найбогатші плоди, щоби культ цього Святого запустив глибокі коріні в серцях нашого народу.

Лишень тоді будемо могли мати надію, що Всемиловичий Бог за молитвами нашого великого Угодника Божого перейме горячою любовю до св. Католицької Церкви серця наших вірних, і назад приведе до Свого стада тих нещасних, що збаламучені безбожними агітаторами, від него відпали.

Поручаємо рівнож полбати в сім дни о збірку на гробницю св. Йосафата у Відни.

Ч. 4698. — Конкурс на опорожненні парохії.

З речинцем до 15. грудня 1928. виставляються на конкурс слідуєчі опорожненні парохії:

- Деканат *Балигородський*: 1) Горянка, 2) Загочево, 3) Рябе.
 „ *Бірчанський*: 1) Грозьова.
 „ *Бориславський*: 1) Рибник.
 „ *Варяжський*: 1) Нисмічі.
 „ *Височанський*: 1) Гусне вижне.
 „ *Горлицький*: 1) Боднарка, 2) Гладишів, 3) Долини,
 4) Ліщини, 5) Мацина вел., 6) Новиця,
 7) Смерековець.
 „ *Грибівський*: 1) Баниця, 2) Королева руська, 3) Ізби.
 „ *Динівський*: 1) Кінське, 5) Павлокома.
 „ *Дуклянський*: 1) Воля Цеклинська, 2) Гирова, 3) Дош-
 ниця, 4) Кремпа, 5) Поляни, 6) Радоцина,
 7) Ростайне, 8) Святкова, 9) Чорне.
 „ *Жукотинський*: 1) Галівка, 2) Дністрик Дубовий, 3) Липв.
 „ *Комарнянський*: 1) Горожанна мала, 2) Колодруби.
 „ *Короснянський*: 1) Близанка, 2) Чорноріки.
 „ *Лежайський*: 1) Дубрівка.
 „ *Лупківський*: 1) Воля Мигова, 2) Солинка, 3) Явірник.
 „ *Любачівський*: 1) Милків, 2) Синявка.
 „ *Лютовиський*: 1) Береги гор., 2) Дидьова, 3. Поляни,
 4) Хміль.
 „ *Мединицький*: 1) Кавсько, 2) Криниця.
 „ *Медицький*: Барич.
 „ *Мушинський*: 1) Матієва, 2) Ростока вел. 3) Явірки.
 „ *Немирівський*: 2) Улицько.
 „ *Підбужський*: 1) Свидник.
 „ *Порохницький*: 1) Крамарівка.
 „ *Равський*: 1) Белзень.
 „ *Риманівський*: 1) Завадка, 2) Синява, 3) Ясель.
 „ *Рудецький*: 1) Михайловичі з Шептичами.
 „ *Сінявський*: 1) Майдан сінявський.

- Деканат *Старосамбірський*: 1. Білич гор., 2) Лінина мала,
3) Стрілки.
" *Тіснянський*: 1) Ветлина, 2) Крива ад Тісна, 3) Лопінка.
4) Терка, 5) Яблінки, 6) Яворець.
" *Турчанський*: Лосинець.
" *Устрицький*: Дашівка.
" *Чесанівський*: 1) Крупець, 2) Плазів.

Прошення внесені не по формі і не заосмотрені потрібними залучниками, а особливо без свідоцтва з конкурсового іспиту як і ті, котрі влинули би по дни 15. грудня 1928, будуть уважані яко безпредметові.

Примічається, що всі Всч. ОО. що одержать презенту на таку парохію, яка крім матерної церкви має ще одну або більше дочерних, зобов'язуються в кожнім часі, на жадання перемиського Еписк. Ординаріату згодитися на евенуальне відлучення дочерних церков разом з грунтами.

При тім Еписк. Ординаріат повідомляє всіх Отців, наміряючих внести подання о прийняття в спис на висше згадані парохії, що дотації їх будуть нормовані по гадці Конкордату.

Х Р О Н І К А.

Іменования:

Ч. 4845. о. Сендзік Іван, парох в Міжинці містодеканом Нижанківським.

Завідательства одержали:

Ч. 4225. о. Чолач Іван, Дошниця. Ч. 4684. о. Осередчук Теодор, парох в Дзвинячи горішнім доїздж. Дидьова.
Ч. 4790. о. Пелех Модест, Ігумен Ч. С. В. В. — Лаврів і доїздж. Лінина мала.

Сотрудництва одержали:

Ч. 4684. о. Турянський Яків. — Корналовичі.

З гр. кат. Еп. Консисторії.

Перемишль, дня 30. жовтня 1928.

о. Микола Грицеляк
канцлер.

† ЙОСАФАТ
Епп.

ЧАСТЬ II.

Під розважання душпастирєві про Душпастиря - Царя.

„Господи силою твоєю возвеселитсѣ царь“ (Пс. 20, 1)

1.

На узгір'ю Бетсаїди, при Галилейським озері, веліла колись цїсарева Елена збудувати храм, тай велично його назвала, храмом дванайцяти престолів. Бо на цьому узгір'ю наситив Христос Господь більш як манною чудесно пятьма хлібами тисячі вірного народа, що їли й наситилися, тай повних ще кошів дванайцять зібрали.

Дванайцять кошів і дванайцять престолів: що за віддаль між ними!

А однак коші ці більш мають значіння, як мають його царські престולי. Вони бо ознакою Божої сили, вони звеличенням Христа-Царя і засвідченням Його милосердного уряду царського: „Господи силою твоєю возвеселитсѣ царь“.

Відчув це насичений нарід, на зверх царем хотів Його проголосити, та Христос усунувся, бо царства Його ще тоді нерозумів нарід.

* * *

Перед празником пасхи було це, як Христос Господь вступив до Єрусалимського храму й у притворі цього святого місця застав попри многих-многох паломників повно безбожних торговщиків, що своїм торгуванням спричиняли голосні гамори, крикливі натовпи, та вчинили святе місце прилюдною торговицею.

Взяв бич і як цей, що має владу розігнав торговщиків зі зневаженого храму.

Що це за повага, що це за влада, що вмить спинила грішне заняття та позбавила права, яке собі приписували єрусалимські торговщики? Що то за сила, що розігнала ці натовпи та розвіяла ці гамори, що привернула святу тишину в храмі?

Тільки землетрус або огонь могли спричинити таку нагальну втечу.

Та цим разом цей на борзі сплетений бич мав таку силу. Він став палицею в руках Мойсея, став скептром в руках Христа-Царя.

„Господи силою твоєю возвисітєся царь“.

* * *

Обгорнений тогою, вкритий пурпурою, окружений державними знаменами кинув згідно гордий римлянин з Понту питання до Христа, що стояв з Божеським спокоем перед його лицем: „Їже царь ли єси ты?“

З виразом небесної мудрости та дивної величі відповів йому Христос: „ты глаголаши, ѿкъ царь єсмь ѡъъ“. Я є Царем, але Царство мое „нєсть ѿ міра сїгѡ... ѡъъ на сїє родїхсѡ, и на сїє прїидѡхъ въ міръ, да свидѣтельствѡю ѡ истинѡ“...

2.

Це Христове Царство поширюєш дальше душпастирю призабутий та погорджений нинішнім матеріяльним світом. Як важкі хвилі мусиш нераз переживати. Почуття до авторитетного проводу притуплене, почування до одности зниділо, порив до ідейности знівечений матеріяльною культурою.

Вже і голод за духовною поживою затрачується у твоїх дітїй духовних, хоч більш хліба і вітамін потрібна вона їм, більш як голодним на узгірї Бетсаїди.

Святу віру й Церкву святу зневажають днесь гірш торговщиків єрусалимського храму.

А Ти, пригнічений свідомостю свого велитенного завдання душпастирського в таких часах, в почуванні своєї немочі, Ти нишком шепчеш за Мосеєм у тихій молитві: „Господи ѡъъъри могѡща ѡъъго, ѡъъже послаши“ (Исх 4, 14).

Та не був Мойсей тим чим Ти є, душпастирю.

Ти „родъ ѡъбранъ“, Ти „царское свѣщенїє“ Ти носиш на собі знамя гідности царської!

Не малій а піддержуй в собі цю царську гідність, будь царем духа.

По взорові Христа-Царя оказуй милосердну любов для пересиченої матеріялізмом, замореної душевним голодом людськості.

Будь неустрашимо відважний і ревний в обороні Христа і Його царства. „Аґха не ґгашай“ (Сол. 5, 19).

Не зглядайся на свої тай чужі слабости, не замирюйся з темними силами, а вдивляйся невинно на Цего, що є істиною, та не тільки істиною але й життям. Бо Його істина це твоя сила, Твоє життя і Твоя радість. „Господи силею твоею возкіснитсѧ царь“.

Звідомлення Виділу То-ва „Перемиська Епархіяльна Поміч“

(відчитаний секретарем виділу Впр. о. крил. В. Гриником на Заг. Зборах То-ва дня 6. червня 1928).

В минулім діловім році це є від 5. липня 1927 до 6. липня 1928 відбув виділ То-ва дев'ять звичайних засідань, яких метою було передусім увести в життя ухвали й бажання останніх загальних зборів. Поза тим полагоджувано біжучі справи згідно з вимогами статута.

В першу чергу доведено до щасливого кінця справу ліквідації захисту сиріт в Перемишлі. Старших ремісничих хлопців відправлено зовсім, молодшим термінаторам (8) уділено місячних підмог, учнів середніх шкіл приміщено за оплатою в бурсі „Дешева Кухня“ а прочих це є дітвору в віці до 10 літ переведено до нововинаймленої домівки в Новосілках, де сейчас поміщається захист. Приміщення здорове, є просторе подвір'є й огорож, дітвори матиме змогу користати з науки в місцевій школі. Надто піклувався виділ (II секція, пров. Впр. о. Гриник) інтернатами СС. Василянком в Перемишлі, Дрогобичі й Яворові та сиротинцями під управою СС. Службениць у Жовкві й Кристинополі. Усі вони користали з матеріяльних підмог Товариства.

Організаційна секція (V-провідн. о. Маринович) заходилася головнo біля розбудови То-ва шляхом поширення та поглиблення його діяльності серед духовенства цілої Епархії. З цією метою урядила шість окремих засідань та три конференції для священників з рефератами: 1) Вс. о. Маринович „Потреба дальшого образования для свя-

щеника», 2) Впр. О. Ігумен Галушинський Ч. С. В. В. «О християнській пресі», 3) Вс. о. Маринович «Які небезпеки грозять нинішній Церкві й як їм зарадити». Численна фреквенція, оживлена дискусія та актуальні резолюції, що свого часу були оголошені в пресі свідчать, що праця То-ва поступає вперед. Виправді духовенство повних сімнадцяти деканатів дотепер ще до То-ва не належить, всеж таки в біжучім діловім році належить ствердити зріст числа членів.

В завідуванні цієї секції знаходиться позичковий фонд. В біжучім році користало з него 10 священників на загальну суму 2500 зол. Цифра що правда незначна а се тому, що весь фонд вичерпаний а нові в плати дуже незначні. З минулих років остає на довгах 6507 зол. 82 сот. яких сплата іде дуже пиняво. Надто частина фонду увязнена в товарах. Що йно з хвилею його освободження — а це наступить після вирівнання священниками залеглих рахунків за вино та повної ліквідації цієї справи — буде він міг бути ужитий згідно з призначенням і більша частина священників буде могла з него користати. На разі треба було на ціль позичок в наглих випадках ужити частину готівки головної каси.

Богато уваги присвятив виділ справам видавничої секції (пров. о. Дороцький). Секція перейняла на себе редакцію другої части Епарх. Відомостей, які з початком біжучого року стали появлятися кожного місяця. Тимчасова редакційна колегія рішила другу часть поширити, видавати частійше по можності кожного місяця та зробити її інтереснішою через актуальний зміст. Успіх залежатиме очевидно від заінтересовання справою ширших кругів духовенства. На зазиви секції до надсилання актуальних рефератів, помічень з душпастирської практики, дописів і т. п. відгукнулося всего кількох священників. Через недостачу співробітників появилася друга часть на протязі половини року три рази в ширшій обемі. Надто секція випустила друком книжку »Пресв. Серце Ісуса і Священство«, книжочку о. Дороцького »Ювілейна Читаночка про св. слов'янських Апостолів Кирила й Методія«, новий Устав То-ва, дала почин до редагування двотижневника »Бескид« і готує до печатання щоденні молитви з катихизмовою частю та популярні брошури на церковно-релігійні теми.

Місійна секція (пров. о. Крил. Хотинецький) урядила в цім році сім місій у парохіях: Мацьковичі, Десятир, Кальниця, Брунари, Олешіці, Квасинина, Добромилі.

Так представляється на коротких словах діяльність виділу від останніх загальних зборів. Є вона реальним висловом дійсних зусиль нашого Товариства. Виділ як виразник цих збірних зусиль даліше піти не був в спроможі. Серед інших обставин а головнo при більшім розумінню високих цілей То-ва загалом епархіяльного духовенства або бодай усіх його членів праця виділу моглаб бути без сумніву пліднішою. В Бозі надія на красші успіхи в майбутньому.

К а с о в и й з в і т

за час від 30 мая 1927 до 6 червня 1928.

А) П р и х о д и.

По- зиція	П Р Е Д М Е Т	Зол.	сот.	Долар.	сант.
1	Сальдо дня 30. мая 1927	3.160	36	252	—
2	Вкладки членів	5 146			
3	Вплати на позичковий фонд	2.446			
4	Жертви на сироти	10.121	26		
5	Їх Преосв. Кир Конст. Богачевський	1 335	—		
6	Всесв. і Впр. Капітула	740	88		
7	Вс. о. Петик	141			
8	Зворот підмог	3.090	60	25	—
9	Вплати на санаторію	680		153	—
10	З реальностей і видавництв	331	87		
11	Чужі фонди переслані чеками П. К. О. через касу То-ва	692	07		
	Разом	27.885	04	430	—

Б) Р о в х о д и.

По- зиція	П Р Е Д М Е Т	Зол.	сот.	Долар.	сант.
1	Захист в Перемишлі й Новосілках враз з коштами ліквідації і винайму	8.201	29		
2	Учні середн. шкіл в бурсі „Дешева Кухня“	2.145			
3	Ремісничі хлопці-термінатори .	970	70		
4	СС. Василянки в Дрогобичі, Яво- рові й Перемишлі й СС. Служ- жебниці в Крестонополі й Жов- кві (інтернати й захисти) .	4.245	95		
5	Зворотні підмоги священикам .	2.500			
6	Сплата довгу в Гіпот. Банку у Львові	1.095	93		
7	Видавництва	1.549	85		
8	Передача чужих фондів, пересланих до каси То-ва чеками П.К.О.	618	09		
9	Дрібні видатки й адміністрація .	361	25		
	Разом .	21.688	06	—	—

Готівка дня 6. червня 1928 = 6.196 зол. 98 сот. + 430 дол.

З католицького світа.

Беатифікаційний процес Папи Пія Х. Конгрегація Обрядів в Римі покінчила останні приготування до беатифікаційного процесу Пія Х та перевела цілий ряд провірок у головніших місцях побуту й діяльності покійного Папи. Висліди цих доходжень зібрано у відповідних актах, які творять значний доказовий матеріал. Таким чином важка передвступна праця зістала довершена. Чим раз

частійше приходять вістки про ласки, одержані від Бога за вставленням Пія Х а вірні відбувають масові прощі до кriptи Церкви св. Петра, де спочивають мощі Папи.

О введення празника Христа-Робітника. Ініціатор відомих вже пілому світови акції за установленням празника в честь Христа-Робітника, о. Юлій Schuh, парох церкви св. Кльотильди в Женеві мусів по причині лихого стану здоровля залишити свою працю. Дальше ведення й розбудову його діла перейняв на себе Чин ОО. Домініканів, якого генерал перебуває в Римі, де рівночасно знаходиться центральна акція о. Schuh.

О. пралат Chiarlo Апостольським Нунцієм в Болівії. Св. Отець призначив дотеперішного аудитора Ап. Нунціятури в Варшаві о. пралата Дра Карла Кіярльо на становиско Ап. Нунція в Болівії. В найблизших днях виїде о. Нунцій Кіярльо до Риму для одержання єпископських свячень а відси, на місце призначення. О. Кіярльо народжений 1881 р. у Pontremoli, ординований 1904, від 1917 позістає на дипломатичній службі Ватикану. До приходу о. Нунція Marmaggi повнив самостійно обовязки Нунція.

Що це таке „Католицький спосіб думання“? (КАП) Секретар Кардинала Van Rossum, Редемпторист о. Drehtmans оголосив інтересну студію про „Католицький спосіб думання“. Автор називає недостачу католицького способу думання „великим скандалом наших днів“. Ця недостача є „новочасною ересю, яка ціхує многих людей, що вважають себе від неї рішучо за вільних“. Ця ересь плямить єдність Церкви й робить „неможливим Божий мир“, о який молимося кожного дня у св. Літургії. Є вона найбільшою перепорою успішного апостоловання, бо спричинює його безплідність і здержує многих від приступлення до Церкви. „Католицький спосіб думання“ перетворюється в нинішніх часах в „індивідуальне думання“ або в „думання про любов власну“ а це є утрата віри як такої. О. Drehtmans характеризує влучно тих нібикатоликів. Між иншим пояснюють вони життя Церкви й діяльність папів чисто земськими а нераз зовсім низькими молитвами. Не є це ніяке „Католицьке думання“, що його практикують приклонники „Action française“, бо вони підпали під вплив матеріалізму та раціоналізму. Євангельських правд наду-

живають для власних цілей, слова Папи, який проголошує науку Христа як обов'язуючу також у міжнародних відносинах, намагаються пояснювати з точки погляду шовінізму. Любов вітчизни є чеснотою але з хвилиною як вона доходить до пересадки стає гріхом, бо забуває на обов'язки зглядом ближніх як також на обов'язок послуху для Найвисшого Вчителя, Христового Намісника, який вказує на границі між любов'ю вітчизни а шовінізмом. Актуальною є цитата з Енцикліки Пія XI „*Ubi arcano Dei*“: „Любов вітчизни й раси є могутнім джерелом многих чеснот та героїчних поривів, якщо руководить нею Закон Христа; але ця любов стає зародком многих беззаконств і злочи, о скільки здалека від правил справедливости й права перетворюється в неуміркований націоналізм“. Тойсам Папа гірко жалувався на це, що місіонарі часто більше працюють в інтересі своїх народів чим в інтересі Церкви й що тим навіть чваняться. Світ стане здоровим що йно тоді, коли всі католики переймуться замість національно-католицьким способом думання.

Боротьба проти богохульства й неморальности в Італії. Споміж нарад медіолянського „Суспільного Тижня“ на окрему увагу заслугують резолюції в справі борби проти богохульства й деморалізації: 1. Завдяки добрій волі уряду та невтомній праці Католицької Акції італійське законодавство вступило на дорогу законів і декретів, які створюють правильний і подрібний кодекс до борби з неморальністю і блюзнірством. 2. З другої однак сторони належить ствердити, що закон проти блюзнірства й проклонів не вичислює образи заподіяної Богу а підчеркне одиноким антисуспільний характер цих проступків. 3. Закони як такі не зможуть направити обичаї й зі сумом належить ствердити, що влада не всюди має згляд для закона та що загал супроти проступків поводить ся рівно душно. 4. З вдоволенням треба ствердити, що уряд творить власну комісію з ціллю берегти точного виконання закона.

Навернення члена рідні Ротшільдів. Аптикар Бруно Ротшільд з Гермерсгайм, споріднений з відомою родиною банкірів у Франкфурті н./М. переселився кілька місяців тому в Коннерсройт, де перейнявся місцевими подіями до

тої степені, що постановив покинути юдаїзм та перейти на католицизм. Тут належав Ротшільд до невеликого числа осіб, що мають свободний доступ до стигматизованої Тереси Нейман, яку просив щоби була його хресною матір'ю. Тереса вволила просьбі. Конвертит задумує удатися на студії до єпископського, духовного семинара в Бамбергу, щоб стати католицьким священиком. Аптику в Гемерсгайм що від кількох поколінь є в посіданні родини, віддав одному з працюючих у него провізорів.

Кінець дарвінізму як наукової теорії. Не можна сказати, щоби дарвінізм не мав уже своїх прихильників але число їх в науковому світі чим раз то меншає. Псевдонауковий рух XIX віку зробив з дарвінізму озброєння проти католицької віри. При допомозі цієї теорії намагалися її прихильники доказати, що чоловік завдячує власне існування не творчому актови Божої волі лиш автоматичному, природному розвитку «десценденції гатунків». До тепер однак не вдалося віднайти посереднє огниво між чоловіком і малпою, палеонтологія надармо трудилася, щоб його відшукати. Однак на протязі довшого часу вдержувалася надія на відшукування малполюда, що становивби поміст між звіриною і чоловіком або що найменше в тому змислі пояснювано певні палеонтологічні відкриття. Та уже 1892 р. учений Вірхов заявив з цілою рішучістю, що нема ніякого чоловіка-малполюда. З того часу не могла вже теорія Дарвіна оборонити тези про природний добір у біології. Найбільші поваги в ділянці анатомії дійшли до рішучого пересвідчення, що зі знайдених доісторичних останків не можна заповнити люки в теорії про походження відмін. Ці останки або належали до звіринного світа або до первісних людей, як це ще нині можна ствердити у карловатих племен. Ствердив це наново найбільший анатом нинішнього часу. Vialleton (Montpellier), як також учений палеонтолог Depert (Ліон) та багато інших з цілого світа.

Сьогодні такі учені як Артур Keith, який на одному зібранні в Бритійському Музею заявив, що Дарвін мав повну рацію та що його теза є незрушима, належать до рідких виїмків.

Як навернувся французький поет Кльодель. Павло Claudel, французький поет і посол у Вашингтоні пише

в одному листі про книжки, які причинилися до його навернення. »Споміж апологетичних книжок, які в часі моїх студій причинилися до відзискання мною віри, мушу передовсім назвати книжки Паскаля, Дантого, Ньюмана, Босвета, Катерини Емеріх а відтак Честертона. Чудовою книжкою, яка може заступити цілу бібліотеку, є великий катехизм о. d' Hauterive, що містить в собі дуже багато вельми цінних текстів; на жаль доступні вони хиба для тих, що знають латину. Але найлучшою споміж усіх є книжка до набоженства а найкрасшим провідником до пізнання правди є дух молитви та скупленне в розважанню. Пригадую собі час, коли Francis Jammes і я були одинокими конвертитами в широкій царині літератури. Нині подибуємо їх на кожному кроці».

З життя католицької Англії та Ірляндії. Новий примас Ірляндії, Mgr. Mac Rory подарував з нагоди свого відходу католикам у Belfast, які передше належали до його дієцезії Down і Connor, великий парк в тімже місті. В цім парку будуть уряджені боїща католицьких організацій молоді.

Душпастирем католицьких студентів й університетським капеляном в Кембрідж іменовано о. Mak Gillivray. Так як його товариш на університеті в Оксфорді є і він, як подає „Catholic Times“ зі 7. вересня б. р., навернений духовник англіканської Церкви. По заподанням тоїж газети відбулось у Ліверпулі протестаційне віче католицьких родичів та виховних організацій, які висказалися проти намагання ліверпульської робітничої партії заступити конфесійну школу державною. Пробу цю нап'ятовано як наслідування російських методів при чому поставлено домагання зрівнати конфесійні школи з державними також що до признавання державних субвенцій.

На активність англійських католиків в ділянці шкільництва вказує закладання чимраз то нових парохіяльних шкіл у найбідніших промислових околицях. Недавно зложено угольний камінь під школу для 1010 дітей в парохії св. Малахії у Манчестері. Кошти будови виносять 36.000 фунтів штерлінгів а покриють їх в цілости парохіяни, переважно бідні робітники.

Знаменна промова св. Отця про послух католиків. Католицька преса французька заміщає точний звіт з про-

мови св. Отця до учителів вільних католицьких шкіл у Франції, в товаристві котрих були рівнож учителі шкіл державних. Папа згадав про впертість тих католиків, що в політичних справах ідуть за „Action Française“ в таких словах: »Їхній непослух може в дійсності будити сумніви що до широти та інтегральності їх католицької віри. *Католицький послух є в суті річч консеквенцією й ефектом віри.* Як що віра не родить послуху й ним не руководить, тоді непослух а в данім випадку впертий непослух може з повною очевидністю склонити до здогаду, що в тих душах не має вже віри з єї цілою ясністю, повнотою та успішністю. Тому жожна здогадуватись, що ці бідні заблудші занадто наближаються до границь ереси“. — „Action Française“ передрукувала ці слова додаючи від себе, що католики спід „Act. Fr.“ тільки політично різняться від других католиків, що ні віра, ні догматичний послух не є в праві вказувати їм иншу дорогу. В звязку з цим часопис „La Croix“ зазначає, що якраз і в цих нових висказах проявляєсь ребелія і ересь, бо в Католицькій Церкві в справах віри й моралі рішає не загал вірних тільки їх Найвисший Пастир.

Релігія і комунізм. Catholic Times доносить, що один із стовпів совітської влади в Росії комісар Луначарський на однім зібранню так висказався про християнську релігію: »Ми ненавидимо християнство. Найліпші споміж християн це наші найгірші вороги. Вони проповідують любов а се противиться нашим засадам. Християнська любов становить перепону для розвою революції й тому треба єї всіми силами поборювати. Нам потрібна ненависть. Мусимо вміти ненавидіти, бо лиш тоді зможемо заволодіти світом. Повелось нам уже змести з лиця землі світських царів, тепер приходить черга на Царя небес. Боротьбу проти віри належить вести далі так у християнських як і в магометанських краях.

Кардинал Фавльгабер в Коннерсройт. По звідомленням Kirchenzeitung удався кардинал Фавльгабер, єпископ Монахова до Коннерсройт, щоби відвідати тут Тересу Найман. Був він приявний в часі екстази й візії Мук Христових. Власні обсервації переривав він лиш на короткий час, щоби піти до місцевої церкви й відправити Службу Божу,

опісля вертав сейчас до кімнати на піддашу й перебував тут до кінця Мук Христових, до містичної смерти Тереси, яка мала місце коло першої години. Тої п'ятниці було дуже багато відвідувачів між ними коло 50 священників з Північної Америки, Ірляндії, Баварії, Віртемберґа, Надренії, Горішного Шлеска й Чехословаччини. На протязі тижня прибуло ще багато інших гостей. Увесь час Тереса терпіла дуже на закаженні крови, що його прийняла на себе як покуту надолуження за гріхи. В неділю 26. серпня бачила Тереса в двох образах припадаючу на цей день євангельську подію. Ісус переходив після виголошеної проповіді з учениками улицею. У певній віддалі приступили до Него прокажені. Для Тереси, яка ніколи їх не бачила був це страшний вид. Чула, як кликали: «Ісусе Учителю», дальших слів не вміла повторити. Відтак бачила, як Спаситель приказав їм, щоби пішли й показалися священникам. Вони відійшли, а Тереса бачила, як ці люди стали нагло обтирати обличчя й ціле тіло й як злітало з них щось в ролі луски. Один з них вернув, щоби подякувати Ісусови. — Належить замітити, що знання євангельської події не грало тут ніякої ролі, бо — як показалося — Тереса думала в часі екстази, що один з прокажених тому вернув до Ісуса, що не хотів послухати приказу й показатися священникам.

ОГОЛОШЕННЯ.

Ширіть католицьку пресу.

„Нова Зоря“. — Часопис призначений для інтелігенції. Побіч загального змісту цінні повістеві та наукові фейлетони, критичні замітки з області історії, літератури, мистецтва, рецензії на літературні твори з католицької точки погляду. Виходить два рази в тиждень у Львові, ул. Кльоновича ч. 8/II.; місячна передплата 2 зол.

„Бескид“ — часопис призначений для поборювання схизми та більшовизму по наших селах. Адреса: Львів, ул. Кльоновича 8/II, місячна передплата 40 сот. — виходить двічі в місяць.

* * *

„Правда“ — тижневик призначений для поглиблення католицької свідомости серед широких верств народу. — Адреса: Львів, Кльоновича 8/II, місячно 1 зол.

Епарх. Поміч має на складі: 1) „Ювілейна читаночка про св. слов. Апостолів Кирила й Методія“ — ціна 50 сот. 2) „Передшлюбний Дарунок для женихів“ — ціна 1 зол. 3) „Прсв. Серце Ісуса і Священство“ — ціна 5 зол.

Літературно-видавн. Інститут „Добра Книжка“ Львів, скр. поч. 11. поручає Всеч. ОО. парохіяльні бібліотеки в ціні від 30 зол. в гору.

В справі набування **Історії бібл. в картинах** належить звертатися безпосередно до видавництва по адресі: *Herder & Co. Buchhandlung, Wien I Wollzeile 33.*

ПЕРЕМИСЬКІ

ЕПАРХІЯЛЬНІ

ВІДОМОСТІ

Ч. 5563. — В справі богослужень в нагоди сегорічного Празника Непорочного Зачаття Божої Матери.

Як що року, так і сего поручаємо Всч. ОО. Душпастирям:

1) торжественно посвятити Непорочній Матері Божій свої парохії і після висше подані формули.

Посвяту належить відчитати по співаній Службі Божій при виставлених Найсв. Тайнах, а по відчитаню посвати поблагословити нарід Нсв. Тайнами при співі пісні: «Под твою милость прибігаєм».

2) В неділю попереджаючу сей Празник приготувлять Всч. ОО. Душпастирі своїх вірних на се торжество і заохотять до численного прийняття св. Тайн на честь Божої Матери.

3) Перед Празником устроять Всч. ОО. Душпастирі 9-и днівне, а принайменше тринднівне богослуження в честь Непорочної Богоматери.

А К Т

посвати Непорочному Зачатю Божої Матери.

»Я . . . . . хочай недостойний називатися Твоїм слугою, бажаючи однак віддати Тобі, Пресвята, Пренепорочно Зачата Діво, о скільки можу, як найбільшу

честь і славу, вибираю Тебе за особлившу Покровительську парохії (епархії) мені повіреної, і всіх вірних в ній. В присутності Твого Обручника святого Йосифа і Ангелів хоронителів сеї парохії (епархії) посвячую Тобі (всі міста і села нашого краю і всіх людей, що в них живуть), посвячую Тобі всі родини, їх хати і домівства з добутком і майном, і через Кров Твого Сина, котру за нас проляв, благаю Тебе Пресвята, прийми нас за Твої діти, будь нам Матерію, Заступницею, Покровительською Владичицею і упроси Все милостива, всім нам ласку у Бога, щоби ми в ділах, словах і гадках стереглися всего, що могло би не подобатися Богу і Тобі, наша Мати; благослови наш нарід; введнай йому у Свого Сина, щоби завсіди кріпко держався св. католицької віри, заховував Божий закон, вірно і витревало величав Твоє Пренепорочне Зачатє. Амінь.

За всіх молиш ся Предобра, що прибігають з вірою під могучий Твій покров: бо ми грішні не маємо перед Богом иньшого спасення в бідах і безнастаннім горю. Тяжке носимо бремя гріхів, Мати Вишнього Бога, тому до Тебе припадаємо, спасай від всякого нещастя Твоїх слуг.

Не маємо иньшої помочи, не маємо иншої надії крім Тебе, Пречиста Діво! Ти нам поможи, на Тебе надіємося і Тобою хвалимося; бо ми Твої слуги, не відкидай нас! Амінь“.

Ч. 5490. — До Всеч. ОО. Катихитів вселюдних шкіл.

Поручається Всеч. ОО. самостійним Катихитам вселюдних шкіл надіслати Епп. Ординаріягови звідомлення дотично плянів навчання релігії, яких придержуються та шкільних підручників для науки релігії, що їх вживає дітвор.

З окрема подати:

1) Який матеріял з науки релігії визначили ОО. Кат. в біжучім шк. році на поодинокі класи (подати розграниченне).

2) Яких підручників (назвати книжку й автора) уживає дітвор поодиноких клас?

3) Чи, підручники мають усі діти, чи всі з них користають?

4) Чи не за тяжкі вони для дітвори — котрі? чому?

5) Що на думку О. Катихита належало б змінити в до теперішніх плянах навчання релігії? чому?

6) Які підручники з існуючих у нас вважає О. Катихит за найбільш відповідні.

Вичерпуючі дані wraz з річевими замітками на основі власної шкільної практики належить надіслати в реченці до 20. грудня б. р.

Ч. 5489. — Вс. ОО. Катихити вселюдних і середних шкіл

які дотепер не предложили звідомлень з виховної праці над шкільною дітворою зволють їх надіслати сюди безпрочно. (Гл. Перем. Еп. Від. Ч. IV. за р. 1927).

Ч. 5721. — Конкурс на опорожнені парохії.

З речинцем до 31. грудня 1928. виставляються на конкурс слідуєчі опорожнені парохії:

Деканат *Равський*: 1) Голе равське.

„ *Турчанський*: 1) Турка.

„ *Угнівський*: 1) Угнів.

Прошення внесені не по формі і не заосмотрені потрібними залучниками, а особливо без свідoctва з конкурсового іспиту як і ті, котрі вплинули би по дни 31. грудня 1928, будуть уважані яко безпредметові.

Примічається, що всі Всч. ОО. що одержать презенту на таку парохію, яка крім матерної церкви має ще одну або більше дочерних, зобов'язуються в кождім часі, на жадання перемиського Еписк. Ординаріату згодитися на евенуальне відлучення дочерних церков разом з ґрунтами.

При тім Еписк. Ординаріат повідомляє всіх Отців, наміряючих внести подання о прийяття в спис на висше згадані парохії, що дотації їх будуть нормовані по гадці Конкордату.

Жертви на гробницю св. Йосафата у Відні.

Впр. о. пралат Александер Зубрицький 1 доллар, Горохівці 10 зл, Ганчова 20 зл, Лукове 3 зл, Звертів 5 зл, Маластів 25 зл, Військо 5 зл, Лівча 5 зл, Сливниця 4 зл, Липовець 7'15 зл, Рип'яни 5 зл, Болохівці 12 зл, Трепча 6 зл, Галівка 16 зл, Цвіржа 1'50 зл, Купновичі 10 зл, Хлівчани 7 зл, Хревт 5 зл, Солотвини 10 зл, Маластів 22 зл, Бірча 4'24 зл, Диків старий 13 зл, Береги долішні

10 зл, Гійско 4'50 зл. Всч. о. Маринович 2 зл, Тисовиця 6 зл, Коблянська воля 10 зл, Гниле 5 зл, Ростока велика 25 зл, Бонарівка 30 зл, Девятир 13 зл, Павлокома 5 зл, Журавці 10'78 зл, Всч. о. Лопатяк 4'22 зл, Камінка нова 7'65 зл, Радимно 16 зл, Висоцко 4'50 зл, Тирява сільна 10 зл, Костарівці 12 зл, Всч. о. Гамерський Йосиф 10 зл, Всч. о. Андрій Трешневський 15'70 зл, Сілець самб. 4'50 зл, Всч. о. Качмар Дмитро 3 зл, Жуків 25'10 зл, Всч. о. Мирон Колтунюк 5 зл, Сурохів 10 зл, Куличків 4 зл, Суха воля 22'26 зл, Довжнів 10 зл, Ліско 22'47 зл, Волче 2 зл, Грімно 8 зл, Топільниця 12 зл, Мости великі 27 зл, Пруси 7'50 зл, Лішава горішна 10 зл, Волиця 8 зл, Межибрід 6'64 зл, Всч. о. Фок Ізидор 5 зл, Яворівське мале передмісте 12 зл, Коростенко 5 зл, Всч. о. Симеон Колодій 3 зл, Хащів 9 зл, Смолин 18 зл, Нагачів 10 зл, Всч. о. Хоростіль Василь 2 зл, Ожанна 10 зл, Негрибка 22'70 зл, Манастир 10 зл, Всч. о. Николай Іванусів 10 зл, Вацевичі з дочерними 19.29 зл. (Д. б.)

Х Р О Н І Қ А.

Канонічну інституцію одержали:

- Ч. 4227. о. Гайда Стефан — Скварява нова.
 Ч. 5207. о. Мисик Любомир — Болєстрашичі.
 Ч. 5208. о. Козенка Александер — Розджалів.

Завідательства одержали:

- Ч. 5208. о. Матюк Володимир — Подемщина.

Сотрудництва одержали:

- Ч. 5207. о. Сембратович Мирослав — Головсько
 Ч. 5429. о. Вітик Михайло — Колбаєвичі.

З гр. кат. Еп. Консисторії.

Перемишль, дня 22. листопада 1928.

о. Микола Грицеляк
 канцлер.

† ЙОСАФАТ
 Епп.

ЧАСТЬ II.

рефлексії душпастиря у листопа- довий день.

„Восхваляймя оубо мѹжи слакны
и ѿцы еѡша въ вытѣи.. слава
ѡхъ не потребѣтся... похваля ѡхъ
исповѣсть Церковѣ“ (Сир. 44, 1-5)

1.

Дивні почування залягають серце Українця-католика в листопадовий день. Сумніви бють об душу, радіти йому в цей місяць споминами минулого чи в смутку роздирати ризу серця. Цеж місяць жалібних поминок по десятках тисяч найкрасших його синів, спомин трагічного кінця їхнього геройського пориву.

Ми духовні провідники народу свідками цього внутрішнього двобою наших вірних, бажаємо згармонізувати ці суперечні почування, направити їх у властиве русло, пронизати надприродним світлом надії воскресіння, теплою Божою та братньою любови. Так велить нам чин Христового Служителя.

І голосимо їм: Не пора падати духом на згадку про смерть героя. Могила чистої жертви віщує радість воскресіння, запоруку незнищимого життя... Викрешіть в душі кріпку віру надприродну, бо силен Бог із каменя руїни розбудити вам героїв... Ваші слези хай будуть слізми каються за ваші прогріхи, за те що так далеко відстали ви від ваших героїв.

Та чи справді потішаємо так наших вірних?

Чи лагодимо їхні почування цілющим ліком надприроди?

2.

Страшна буря шаліла над нашою Церквою перед трома сотками літ. Релігійна боротьба огорнула всіх і перемінилася у братовбійчу війну аж до самовинищення. Руїна обхоплювала холодною рукою українську землю та її жильців, їхні моральні й матеріальні надбання. Провідні

верстви народу не розуміли животворного духа св. Унії і кинули до борби проти неї усі свої сили. В результаті побідили, розторожили ...себе самих. Боже Діло не загинуло, бо в рішачий мент, коли по людському здавалось стояти на краю гибелі, Провидінне покликало мужа кріпкого вірою, що власною кровю дав свідоцтво Правді. Св. Йосафат, син української землі, велитом станув серед пожарищ вказуючи землякам шлях релігійного й народнього відродження.

Між своїх прийшов та свої його не пізнали. Відцурались, осудили, власними руками завдали смерть.

У листопадовий день поплила кров чистої жертви.

Для святої Ідеї Єдинства блиснув промінь нового життя, надія на остаточну перемогу.

Ми служителі живемо з посіву Його крові, в Його жертві наша сила. Жертвою Його ми ісцілили.

Листопад місяць незвідної надії.

* * *

Минули літа. Змінилися часи, обставини, люди. Одно остало без зміни — злоба у відношенні до Ідеї Святого та до Його Особи. Наступає нині воріг сторонній і свій домашній. Гіршиться на саму згадку про ім'я Святого, клеймом зрадника народу назначає того, що «Українцем був до глибини душі, до шпіву кістки — що — любив свою церкву й нарід цілим серцем, церковні обряди й народні звичаї заховував як найвірнійше». Історик, повістьяр, публіцист пропагують культ людських ідолів і чорних ідей, від ряду літ виховують у цій душі цілі покоління.

Незничима слава святих, «хвалу їх ісповість Церков».

А мій обов'язок в цій згледі? Як вивязався я з него?

Що зробив для прояснення мрачної атмосфери серед найближчого оточення? Чим причинився до поширення культу Святого?

Господи з'огрій в мені й у моїх сірних любов до жертви цього листопада.

П.

Слідами Христа-Робітника.

Доказом живучости св. католицької Церкви й єї Божого післанництва є між иншим те, що серед найтяжших ударів вміє вона знайти відповідний засіб оборони й успішно протиставитись усім затіям ворога ба навіть перекувати ворожі ратища та оборонні щити для себе. Оживлена Святим Духом під Його управою вміє вона в кожній добі історії примінитися до обставин і духа часу й знаходить чимраз то нові орудники, щоб сповнити Христовий заповіт »Ідіть отже й навчайте...«

Модерний суспільний рух опертий на матеріялістичному світогляді, соціалізм і комунізм, який заволодів широкими масами робітництва, звернув своє вістре ненависти передовсім проти Церкви — явище поуз котрого думаюча людина не може пройти не розглянувши його ближше. Церква, яку з таким завзяттям поборював модерний лібералізм з капіталізмом, стала предметом найбільшої ненависти з боку засадничих противників капіталізму соціалістів і комуністів. Церква, що проголосила ідею рівности усіх людей, яка ширить милосерде і любов до найменших а поборює всякий визиск і кривду, стала першим прицілом соціалістично-комуністичного тарану. Поліпшення долі працюючих мас, що його видвигають теоретики комунізму як перший клич, є нічим иншим як тільки привабною стикеткою для мало свідомих робітників. На ділі доля працюючих сходиться на останній плян, а перше місце, як показує практика, займає валення релігії і Церкви. На доказ цього вистане приглянутись поведінці носіїв цих доктрин у тих державах, де вони частинно або цілковито опинилися при політичній кермі. Обсервуючи це явище деякі учені почали дивитися на комунізм як на свого рода релігійну секту а проф. Артемєв вважає його псевдорелігією, релігією сатани, сатанізмом.

У цей важкий час Боже Провидіння не опустило Церкви а вказало їй новий шлях праці при допомозі давних євангельських засобів. Насаджений на борзі між робітництвом дух ненависти до Церкви пригадав вірним зазив незабутнього »Папи робітників« Льва XIII, проголошений в Енцикліці »*Regum Novarum*«, що між ділами суспільного апостоловання »перше місце належиться робітничим сою-

зам», щоби серед працюючих клас розбудити повноту духа поборности та добрих обичаїв. З цією метою повстають стоварищення: Товариші св. Павла в Італії, Архібратство Ісуса-Робітника в Швайцарії, Католицька робітнича молодь в Бельгії, вкінці засноване 1926 р. в Tours Згромадження Ісуса-Робітника. Широку й успішну діяльність розвинула особливо остання з названих організацій, яка повстала за благословенням і заохотою теперішнього Папи Пія XI.

Практика останніх років показала, що до пасторизації робітничих мас не вистарчають дотеперішні засоби, що до цього потрібно спеціальних людей, свого рода монахів-робітників, які в цілій довні посвятилибся апостольській праці. Відчувається потреба свого рода робітничого, релігійного чина, який дававби спромугу найкрасшим споміж робітників у власному середовищі вправлятися в християнській досконалости. Потреба тут чогось звичайного, простого, як про се колись мріяв св. Вінкентій à Paulo, коли покликував до життя Сестри Милосердя, але згідного з вимогами духа часу. Ці нові апостоли не сміють вирізнятися від робітників способом життя мають злитися з масою на те, щоб єї перемінити та відродити. Так голосив колись Спаситель, що Він післаний від Отця, щоби навчати покірних. І якуж вибрав до цього дорогу? Прийшов на світ не в священичій касті Арона а в убогій робітничій сім'ї й добровільно лишився далі робітником. Через те оставив нам вічний примір, як повести апостольську працю між людьми, як стати всім для всіх, робітником серед робітників.

Оці правди лягли в основу статута «Згромадження Ісуса-Робітника». Це згромадження не є конгрегацією в стислім розумінню ані церковним брацтвом. Слово «згромадження» значить тут тільки, що брацький союз. Є воно союзом приятни, складеним з осіб, які числять найменше 18 літ життя; мужчини й жінки творять тут окремі групи. Ці союзи стараються обнови́ти релігійне життя серед робітничих та урядничих класів на зразок перших християнських громад. Після відбутого новіціату апостоли Ісуса-Робітника складають приватні часові обіти, опісля приречення на вірність і витревання в праці й щойно відтак стають дійсними членами згромадження. Під управою зверхників ведуть вони спільне життя по правилам немов

одна робітнича сім'я, від якої ні простотою убору, ні їди ні мешкання не різняться. Згромадження приймає до себе також людей з висших клас суспільства, оскільки вони бажають вести життя убогих і вповні жертвувати себе робітникам. Таке бувало серед вірних першої Церкви. Є також щось в роді третього чина; ученики Ісуса-Робітника приймають особи, які бажають як найбільше наблизитись до життя апостолів але внаслідок різних перепон, прим. родинних обов'язків до згромадження вступити не можуть. Священники не належать до згромадження тільки прирікають перед Богом жити в убогості та служити ділу апостольства серед найбільшніх. За те одержують право до заслуг і молитов згромадження.

Дійсними членами згромадження є лиш апостоли, яких добирається дуже старанно. Вони відбувають новіції і ведуть далше життя так звичайні релігійні згромадження; відбувають реколекції, розважання, студії над енцикліками, спільні зібрання, вправи в послуху, слухають Служби Божої, приймають часто св. Причасте, зберігають право дискреції і т. и. Апостоли Ісуса-Робітника стремлять до освячення себе на зразок св. Родини шляхом сповнювання скромних діл з великим серцем. Провідною думкою статута є отворити й влекшувати дорогу до найвисшого с. вершенства не накладаючи при тому ніякого сталого обов'язку, який не давби погодитися з різнородністю умовин а його духом второпна мовчанка й постійна заохота до діл великодушності. Тому що найбільшим суспільним лихом є нестача взаємної любови, ненависть і зависть, поставило згромадження чесноту любови на початковому місці в розумінню, як його подає св. Ап. Павло. Згромадження заходиться не так біля помноження числа своїх членів як радше вироблення і скріплення в них відповідного духа. В місце ворогування суспільних клас ставить воно їх єдність, при чому обстоює слушні домагання робітничої верстви для поправи її долі як рівнож стремління кращого уладу праці.

Потребу спеціальних способів душпастирської праці серед широких робітничих верств, які підпали під вплив комунізму, зрозуміло передовсім французьке духовенство. Деякі священники залишають університетські катедри та вигідні парохії, ідуть в робітничі квартали, стають убогими

серед убогих проповідуючи царство Христа—Робітника. Також межи світськими людьми зявляється чимраз більше таких, що покидають вигідне життя і прямують на передмістя, щоби тут побожним життям серед праці й діл милосердя відкопати висохлі джерела св. віри та християнських чеснот. Як далеко поступила апостольська праця невеличкого гуртка священників та світських на протязі трох років над зараженим комунізмом робітничими масами Парижа й околиці, доказує цього інтересна книжка Єзуїта о. Петра Lhand п. з. »Христос на передмістях«. Читаємо там між иншим: — У Драмсі живе п'ять до шість тисяч залізничників, які працюють у Товаристві Північних Залізниць. Це товариство наскрізь капіталістичне зовсім не дбає о своїх робітників, яких стан моральний і економічний гідний пожалування. В Bois de Perzay на південь від Парижа є ціла оселя муринів, відкрита тими піонерами св. віри, які також себе зовуть плугаторами, бо плугом віри ріжуть тверду поганську почву, щоб посіяти на ній зерно християнства. Сейчас зявляються всюди дієцезальні місіонарі, будують бараки, виховують дітей. Самі вони бідаки і в нужді живуть. Але ціль їхньої нужди ясніє, й це лекше трапляє до серця комуністів чим блеск прегарних париських церков. Є серед них о. Mercier в віці 55 літ, що покинув спокійну наукову робітню й віддавсь всецільо праці серед робітництва. Є там о. Touzard 60 літ віку, який покинув богословську катедру Католицького Інституту в Парижі, щоби в занедбаній окрузі на спілку з двома помічниками збудувати дерев'яну церквцю. Щоби вже на Різдво Христове міг в Церковці замешкати Цар робітників, помогли йому в будові в останніх днях добровільно два робітники-комуністи. В Лютеці вибудував один молодий священник барак у виді омнібуса — внутрі вівтар, прикрашений свічками та полевыми цвітами. Є це великоміські катакомби християнства двадцятого століття. У Villepinte парох будує церковний барак і сам звозить зі залізничі до церкви статуї святих. На »червенім« сході Парижа, в Boligny будують церков безплатно і добровільно комуністи. Їхній парох покинув радо гарну парохію в середмістю, щоби працювати разом з ними; волів убожество й те тільки, що необхідне для життя. В другій парохії в Boligny 63-літний священник, перебігає улиці, спинається

по нужденних сходах до ще нужденніших кватир, щоби бідакам голосити св. Євангеліє. Парох цей побудував велику каплицю а в її крипті дозволив бавитися дітям. У Montreuil можна бачити 70 літнього каноніка катедри Notre-Dame, як блідий і дрожачий від старости іде по улиці. Це апостольська любов до видідичених вигнала його з прекрасного надсекванського горада на нужденне передмісте.

О. Piquet з Malmaison, якого вже 25. літ тому подивляв граф Альберт de Mun, що він »з брудної вулиці зумів зробити цвітуче, суспільне діло«, працює сейчас з добрим успіхом у гнізді комуністів Au Silas. О. Kaichinger, почетний крилошанин колегіяти, начальний редактор »Червоної Блюзи«, мешкає мов жовнір на маневрах спільно зі своїм сотрудником у винайнятій на третьому поверсі кімнаті. Молодий, делікатний сотрудник в Altorville їздить ровером по околиці на звіди й віднаходить 6—8 тисячів людей, до яких помешкань не входив ніколи ніякий священик. У Фляндрії збирає він гроші й будує на румовищах між чиншовими домами першу малу церковцю. В Gentilly священик тесля сам робить усякі дерев'яні парохіяльні знаряди, а кожного дня в зимі тягне сім великих кошів з вуглем, щоб опалити салю парохіяльних зібрань. Власної нужденної кімнатки не огріває; знаходиться у ній хіба полева постіль та скринка з приладами до Служби Божої з часів війни. У Villejniz священик князь Гіка, внук останнього володаря Молдавії побудував барак величини 8 × 9 м. і тут повнить душпастирські обовязки. Зі всіх сторін напливає до него робочий люд і з повним довірам віддається його проводови.

Як чудово ясніє тут суспільний мир над убогістю комуністичних салиб! Неможливо є навести тут усі великодушні постаті священиків, що відаються пасторизованню комуністів.

Христос входить до комуністичних кварталів в убогих ризах. Коли в неділю 3. червня б. р. париський Кардинал посвячував бідну церковцю в Saint-Denis, греміяльну участь у торжестві прийняли комуністи й просили, щоби »червоний парох« знова їх відвідав. А Кардинал говорив до нас про материнську опіку Церкви над бідними та про благословенне, що його зібраним людям приносить Божий

Храм. А в душах немов дзвони грали з віддалі пісню воскресення призабутого християнства. В червоному Boligny охрестив Кардинал 52. частинно вже дорослих катехуменів, у новій осяяній світлом церкві. В Jones-Marins вже другий рік бере участь у процесії Божого Тіла музика комуністів. Через кілька років не буде вже в цьому департаменті Секвани ні одної місцевости без церкви.

Оце нові шляхи правдиво апостольської праці над ра-
тованнем робітничих мас від вічної загибелі. П. Г.

З католицького світа.

Культ сатани в совітській Росії. По звідомленню часоп. „Allgemeine Rundschau“ Ч. 30 з 28/7 1928 якийсь Е. Унгерн-Штернберг пише з купелевого містя Уссоліє недалеко Іркутська на Сибірі таке: «Стара дерев'яна церков з позолоченими копулами замкнена а піп з обстриженою бородою підходить до неї крадькома, зігнений у каблук зі страху, щоби не потрапити в небезпечне підозрінне, немовто він все це бажає ширити »опіум« серед образованого населення. В церкві пр щое сейчас клюб безбожників, які проголосили Бога як буржуя злетронізованим а самі розв'язують загальку буття зі зарозумілістю ігнорантів розбуджуючи рівночасно у слухачів первісні інстинкти азятів. Віру викорінюється систематично у менших і не-свідомих а скріплюється неповздержку глупоту. В Уссоліє немає вже Бога Утішителя нещасних; потреба етики у побідного пролетара має знайти повне вдоволення в революційнім ентузіязмі. Тому діявол вправді тільки як символ буває почитаний як батько усіх революціонерів. В Іркутську мають відправлятися дійсні акти почитання сатани, які переходять в дикі оргії. Зчайшлися навіть жрекині сатани, що рекрутуються з бувших дам кабаре-тів. У тих актах чорного культу мала головню визначитися якась Ірина Гайнцель з Одесси, яка своїм оргіястичним патосом викликає глибоке вражінне. Якийсь ренегат, бувший духовний співає перед єї наготою при горіючих свічках богохульні молитви й складає поклін маєстатови темряви. На престолі

стоїть зломаний хрест, голова Спасителя звернена в низ, побіч хреста збанок наповнений кровю чорного козла з доданими каплями людської крові а далі кусок шкіри покритий шерстю з чорного кота. Переверотність цього ритуалу зеднує вірі в сатану деяких осібників з посеред півінтелігенції, що в рабстві буденного життя глядають подразнюючих нерви вражінь».

Перед ювілеем св. Отця. Ювілейні торжества св. Отця будуть офіційально започатковані дня 20. грудня б. р. великою медіолянською прощеною, яка прибуде до Риму на інавгурацію нового льомбардського семинара на Есквіліні. Ця величава будівля має бути вневдовзі викінчена й ще в листопаді зайнята студентами богослоні з медіолянської прові ціі. Офіційна інавгурація відбудеться 20. грудня, в 49. річницю ординації св. Отця Пія XI. Від того дня будуть тревати ювілейні торжества аж до 20. грудня 1929. р. а навіть довше. Римський комітет скликав сходи́ни в цілі вироблення дефінітивної програми.

Кардинал Бертрам про матірну мову. Дня 21. жовтня ц. р. відбулося посвячення парохіяльного костела св. Йосифа в місцевості Міська Дуброва коло Битома на Шлеську. В торжестві посвячення взяв участь єпископ з Бресляв кардинал Др. Бертрам, який виголосив з тої нагоди довшу проповідь у німецькій мові. На просьбу кардинала перекладав цю проповідь на польську мову о. пралат Сверк. Вечером того самого дня відбулося прийняття в честь кардинала Бертрама в Битомі, в часі котрого кардинал виголосив бесіду про значінне матірної мови в релігійнім вихованню, звертаючись до присутніх зі зазивом: „Виховуйте ваших діток у правді. Хай діти ваші ніколи не забудуть, що правдиві користи можуть віднести тільки з власної матірної мови з мови їхніх батьків“.

Праця польського католицького духовенства Сандомірської дієцезії. В днях 17 і 18 жовтня б. р. відбувся в Сандомірі річний зїзд оо. деканів. Зібрані представники 21. деканатів під проводом свого Ординарія, при співучасті єпископа-суфрагана Преосв. о. Кубіцького радили над важними справами дієцезії. В першу чергу порушено справу улїпшення метод нинішнього душпастировання, голошення проповідей, оживлення парохіяльних організацій,

поширення місійної акції серед світських, як рівнож обговорено докладно відношення духовенства до науки релігії в школі й поза школою. Крім цього розглядано справи звязані з виконанням конкордату, врешті дискутовано над справою Ліги католицької та суспільної акції. Оживлена дискусія панувала в часі обговорювання бюджету дієцезальних секретаріатів для суспільних справ. Прийнято бюджет у висоті 4.200 зл. місячно. На покриття звязаних з тим витрат рішено оподаткувати усіх священиків по 15 золотих місячно. Належить ствердити, що секретаріати суспільної праці ведуть акцію серед робітників і серед молоді, яку об'єднують в організацію Польської Молоді. Головно праця серед молоді дає дуже гарні успіхи. Зорганізованих в стоваришеннях Польської Молоді у сандомірській єпархії є сейчас 5.291 осіб; єпархія числить 206. стоваришень. Секретаріати організували всілякі курси прим. рільничий, годівельний, спортові, шиття і т. д. Секретаріат для робітничих справ розвивав живу діяльність у фабричних округах дієцезії. З огляду на зрадикалізованне робітничого елемента акція ця натрапляла на великі труднощі.

В часі нарад порушено також багато інших справ звязаних з теперішнім положенням Церкви.

Віра й наука. „Osservatore Romano“ обговорює в довшій статті проблему відношення віри до науки. В XIX столітті проголосила наука смерть релігійних ідей а нині знаходить чимраз живіший відгомін теза, що між наукою а релігійною вірою не заходить ніяка суперечність. Чолові представники французької науки признають вартість віри й істнування Бога. Ось що каже хемик Андре: »Чуємо, що над нашою волею володіє висша воля«. Такий визначний геолог як Тернієр пише: »Наука обмежена з природи річи, яка радше відчуває тайнства чим їх досліджує, немов запрошує чоловіка, щоби переступив єї границі«. Інший геолог Ласроїх каже: »Геологія не осягнула нині нічо иншого як лиш модернізацію класичних доказів на істнування Бога«.

Стаття згаданого часопису наводить багато ще інших подібних висказів як прим. маршала Фоша і т. п. і доходить до такого заключення: »Грізним ворогом віри може бути тільки незнання а ніколи наука«.

Немов ілюстрацією цієї правди є звіомленне часопису «El Debate», що королівсько-еспанська академія наук серед великого торжества іменувала членом своєї природничої секції о. Barroiro, Августіянина, який має великі заслуги через свої досліди над фльорою і фавною Филиппинських островів. Соціалістична міська рада в Бордо назвала одну з головних улиць міста іменем славного професора Arnazan-a, одного з найзнатніших представників французької медицини. Arnazan, професор медичного факультету в Бордо був ревним почитателем Пречистої Д'ви з Люрд. З його помічю зорганізовано й розбудовано знане медичне бюро в Люрд в ціли дослідів над чудами, які там мали місце. Цей великий учений мав відвагу на прилюдних зібраннях вказувати на можливість чуда та на його згідність з наукою.

Пастирський лист швайцарських єпископів о суспільній і міжнародній справедливості. Виданий в лучности зі загально-союзним швайцарським днем молитви пастирський лист швайцарських єпископів боронить ідеї природного права проти правного позитивізму. Справедливість і закон, які відповідають степенуванню, поділові й порядкови Божого творива, є старші й святіші чим держава й воля одиниці. Справедливість і право є необхідні для мирного стану суспільства, бо мир є чергованнем порядку. Держава, яка насилує справедливість і фаворизує одних горожан чи класи а кривдить і тисне других, держава котра не має відваги покарати злочинця, не може користати з благ мира.

Як держава так і суспільство мусить руководитися справедливістю, що лагодить непорозуміння. Урядники, робітники, служачі винні дбати о інтерес свого правління так як о свій власний. Економічне життя не може служити виключно якнайбільшим зискам а купці й торговці не повинні управляти лихви на нужді населення. «Справедливий має вправді мало а лете що посідає є плідне і кріпить. Але коли хтось мусить собі сказати: *на твоїм майні тяжить несправедливість, людська погорда, гроза Божої кари*, чи може він з того радіти, чи може воно принести йому благословенне? Згортав з поспіхом а забув, що все минеться мов весняний сніг. Нечесний сотик проковтне сто других».

Справедливість має проникати також відносини між-державні. Без неї держави булиб хіба великими розбійви-

чими бандами. Великі народи мають пам'ятати, що їхні права не є чимсь більше святим як права народів малих. Пановання мира в суспільности залежить рівнож від справедливого відношення до минувшини й теперішности. Не вільно нам руйнувати легкодушно теперішність, ізза того що єї культурні добра є спадком по предках, бо вони є духовним надбанням людства. Здоровий поступ не сміє відкидати традиції. О скільки має він бути здійснений, тоді треба йому числитися з необхідністю історичного думання і признавання духових животних сил, які оконечно обословлюють хід усіх земних справ, він обов'язаний пам'ятати на Боже Провидіння. Тому агенти руїни не сміють мати прихильників серед католицького Загалу. Найвисшою і найважливішою справедливістю є, справелливість у відношенні до Бога, яку сьогодні прогнано зі сумління одиниць, родин і держав. Свободу безчестити Бога називають нині свободою совісти а на ділі є вона свободою болохулення. Держава, яка погороджує Божими Законами, суспільність, котра не стараєсь їх виконувати, гублять самих себе, бо заперечення права робить неможливим збереження якогонебудь права в загалі.

ОГОЛОШЕННЯ.

Оповістка V. Секції П. Е. П.

Чергова Конференція Членів П. Е. П. відбудеться вівторок дня 11. грудня 1928. о год. 11-ій в Духовній Семинарії.

На дневнім порядку відчит і дискусія на актуальні душпастирські теми. О численну участь П. Т. Членів просить — *Управа V. С.*

ПЕРЕМИСЬКІ

ЕПАРХІЯЛЬНІ

ВІДОМОСТІ

Ч. 352/Орд. — Всечесним Отцям і вірним з нагоди
Христового Різдва.

Наближаються свята Христового Різдва, покровителя дієцезії св. Обручника Йосифа й Новий Рік. Як найвисший духовний Провідник дієцезії почуваюся до милого обов'язку зложити Вам Дорогі Отці й усім вірним з цієї нагоди мої щирі бажання усіх благ від Всевишнього.

Христове Різдво з традиційним Свят-Вечором це свято християнської сім'ї. Події з історії Об'явлення, обряди й пісні зв'язані з празником підносять такі чесноти як побожність, послух, трудолюбність, терпеливе перенесення життєвих турбот з підданемся Божій волі й т. п., які лягли в основу християнської родини. Зразком тут Пресвята Родина: Божественне Диття Ісус, Мати-Марія й св. Йосиф Опікун.

О ці чесноти для наших вірних та о радість їхнього посіву для Вас Дорогі Отці молитиму Дитя Ісуса у світлий Празник Його Різдва.

Святий Йосиф, Опікун Пресвятої Родини веде її тернистими шляхами з самих початків, здаючись у всьому на Боже Провидіння, заодно бажаючи найкраще сповнити Його відвічні пляни. У святій Рідні царить довіра, послух, любов. — Св. Йосиф це Небесний Опікун нашої епархії, його день у році це наш дієцезальний Празник. — З волі

Провидіння ступає наша єпархія по тернистому шляху болючих досвідів...

У цей дієцезальний Празник молитиму Нашого Покровителя в небі, щоб випросив для нашої ширшої сім'ї, єпархіяльного духовенства чеснот довіря, послуху й взаємної любови, щоби тим легше й менш для нас болючо сповнилися святі наміри Божого Провидіння.

Новий Рік — розрахунок із прибутків і витрат у душпастирській праці цілого року, пляни й начерки на будуче, надії на красші успіхи. •

Молю Господа, щоб у цей день поставив перед очі усім нам, Дорогі Отці, якнайвірніший образ цього розрахунку, щоб розбудив в усіх нас спасенні рефлексії, щоб кріпив сили в праці, подав ласку перемогти усі труднощі злободневної борби, послав радість незвідної надії на найблишчу будучність.

† ЙОСАФАТ Епп.

Жертви на гробницю св. Йосафата у Відні. (Дальше).

Щирець 10'63 зл, Ждиня 5 зл, Брунари 5 зл, Вс. о. Галушка Гнат 5 зл, Ялин 22 зл, Голе равське 11'65 зл. Сілець белький 20 зл, Вербляни 5 зл, Спасів 6 зл, Устрики дол. 10 зл. Хлиплі 2'05, Передільниця 7 зл, Стібно 10 зл, Лобізва 5 зл, Арламівська воля 5 зл, Селиска ад Яксманічі 7 зл, Ваньовичі 10 зл, Бабина 5 зл, Сокаль 25'45 зл, Криниця мед. 8'53 зл, Опака 19 зл, Потелич 50 зл, Болохівці 3'47 зл, Березець 10 зл, Годині 10'10 зл, Радимно 12'75 зл, Заліска воля 5'07 зл, Мервичі 5 зл, Добра 45'60 зл, Вс. о. Прокоп Іван 5 зл, Вс. о. Петрик Володимир 7 зл, Мігова 10 зл, Ольховець 5 зл, Руда монастирська 20 зл, Вс. о. Дзяма Дамян 5 зл, Тарнава добр. 29'40 зл, Тирява сільна 10 зл, Угнів 5 зл, Квасинина 6 зл, Трійця 21 зл, Матієва 21'66 зл, Розджалів 12 зл, Дубляни 6 зл, Старе місто ад Лежайськ 12'50 зл, Горинець 15 зл, Полкині 5'40 зл, Стебник 15 зл, Балигород 10'65 зл, Учишно 3 зл, Диків старий 12'34 зл, Жабче мур. 7'02 зл, Добрусин 3'60 зл, Ванькова 15 зл, Турка 17 зл, Угнів 20'50 зл, Порудно 10 зл, Корениця 14 зл, Люблинець 10'07 зл, Полнятичі 14'35 зл, Жовква 58'82 зл, Ісаї 10 зл, Болестра-

шичі 16'30 зл, Яжів старий 12 зл, Ванів 15 зл, Стрільбиці 3 зл, Кобло старе 10 зл, Сторонна 10 зл, Ліски 36 зл, Межибрід 0'76 зл, Войславичі 5 зл, Губичі 5 зл, Биків, мед. 46 зл, Гладисів 4 зл, Баличі 14'36, Крукеничі 5 зл, Ляшки завязані 6 зл, Дошно 2'60 зл, Синява 2 зл, Кліцко 20 зл, Милків 10 зл, Реклинець 2'10 зл, Бутини 11'63, Салаші 11'72 зл, Чернева 20 зл, Валява 11'49 зл, Вс. о. Лапичак Віктор 13'51 зл, Ольшани 10'50 зл, Вапівці 5 зл, Яксманічі 6 зл, Заміхів 12 зл, Домашів 6 зл, Фельштин 15 зл, Кропивник стар. 18'41 зл, Тягів 10'82 зл, Дорожів 30 зл, Дністрик дуб. 2 зл, Хміль 2'10 зл, Бігалі 20'11 зл, Вороблячин 8 зл, Теплиці 17 зл, Вислок гор. 5 зл, Воютичі 5 зл, Залісе 19 зл, Ясель 10'21 зл, Грозьова 6 зл, Тилич 12 зл. (д. б.)

Ч. 6005. — Коляда на „Рідну Школу“.

Головна Управа Українського Педагогічного Товариства у Львові Ринок ч. 10/II віднеслася сюди з проханням о поручення збірок „Коляди“ на Рідну Школу в часі празників Різдва Христового, Нового Року й Богоявлення.

Подаючи це до відома Епп. Ординаріят поручає цю благодійну акцію зглядам Всч. Духовенства з огляду на великі потреби „Рідної Школи“, при чім всі тутешні розпорядки в справі збірок остають незмінні.

Х Р О Н І К А.

Канонічну інституцію одержали:

Ч. 4249. о. Кулинич Василь — Камінка нова.

Завідательства одержали:

Ч. 4226. о. Метелля Стефан — Гирова.

Ч. 4224. о. Ванькович Михайло — Крамна.

Померли:

о. Прухницький Андрій, парох в Ляшках завязаних 4/XII 1928.

Душу его поручається молитвам Всч. Духовенства.

З гр. кат. Еп. Консисторії.

Перемишль, дня 22. грудня 1928.

о. Микола Грицеляк
канцлер.

† ЙОСАФАТ
Епп.

ІІ. Ч А С Т Ь.

О кінечній потребі продовжування богословського образовання для священика.

(Після Theologisch-Praktische Quartalschrift 1927 II. Heft).*)

„Nulla dies sine linea“. Коли для кожного чоловіка важні ці слова, то ще важніші вони для священика — учителя Божих правд. В цілому своєму життю повинен кожний священник пам'ятати о тім, що так гарно висказав синод в Аквізграні: »Священик повинен ясніти як життям, так наукою, бо як наука без життя робить його зарозумілим, так життя без науки робить його неужиточним«.

Коли як коли, але тепер потребує священик продовжувати своє богословське формування. О цій важній справі буде мова в рефераті.

Однак зараз на початку треба зазначити дещо, щоб не було непорозуміння. Коли говориться о кінченості богословського формування для священика, особливо для священнослужителя, то не треба цього розуміти так, неначеби одинок від знання належало очікувати святості в священному життю.

Борони Боже! Таке розуміння треба би назвати виразно забобоном і то погубним забобоном. Жертвою того блуду, будьтоби знання одинок посполувало святості і діяльності у священника, хочби се була навіть »св. теологія«, впало вже багато священників і то стовпів церкви.

Вони іменно прив'язували більшу вагу до знання і для науки обмежували чимраз більше духовні справи: так, що для розважання, молитви, часослова, св. Служби Божої, реколекцій немали вже більше часу. А хто вже раз посується так далеко — той стоїть над берегом пропасти; найменша нагода вистарчає, щоб навести на себе упадок.

І сумно дивитися на такого священника, що хотів в знанню посісти жерело правдивого життя, а в дійсності завмер в нім живчик надприродного життя; сумно дивитися, бо він думає, що має світло знання, підчас коли в його душі настала ніч, думає, що вступив на недоступну для інших висоту — а в дійсності несвідомо може котиться

*) Реферат о. Йосифа Мариновича на Конференції Членів П. Е. П. дня 15/XI. 1927.

в пропасть. Ні, само знання невистарчає, »знання — сказав колись Пій Х — має також диявол».

Але як з одної сторони невистарчить для священника само знання, так булоби з другої сторони блудом, не звертати зовсім або за мало уваги на знання і обмежитися лиш на самій побожності.

Булаб то якраз друга, фалшива скрайність. І скритикував може трохи за остро один проф. моральної так: »Як що до вірного сповнювання тяжких обов'язків душпастиря нічого більше не будемо жадати як лиш чесноти і доброї волі, то вистарчить убрати в гарний стрій добродушного і чесного сільського служачого та посадити його за канцелярійний столик, сповідальницю і поставити серед дітей. Але що іншого є бути пастирем овець, а що іншого пастирем душ». Ні! Як священник без чесноти і побожності є злим священником, так без богословського формування є він неужиточним. Для успішної праці в церкві не надається в кожному разі ані один, ані другий так, що тяжко є сказати, хто спричинює більше шкоди в Христовім винограді, чи злий, чи неужиточний священник.

Святе знання називає св. Франц Салезій »осьмою тайною«. Тойсам святий не боїться сказати, що більше шкідливе у священника незнання як гріх, бо через незнання нелиш сам іде в пропасть, але понижує саму гідність священства«. Для того — додає сей великий святий — найбільше лихо для Церкви приходило до тепер тому, бо скінія знання знаходилася в інших руках, а не в руках Левітів. Сама Церква вважає так конечним святе знання для священника, що зовсім не допускає до свячень того, хто його не посідає.

Се знання мусить очевидно будучий священник набути вже в духовнім семинарі. Але він не повинен залишити студій також по свяченнях; він не повинен ніколи говорити, що вже досить знає, але формуватися дальше в часі душпастирювання і закінчити наукове й аскетичне формування разом зі своїм життям. І власне о конечности цього дальшого формування буде тепер бесіда.

Першою і безпосередною причиною, длячого ми священники не сміємо дозволити, щоби наші богословські книжки припали порохом — є людська забуваємість. Як добра є ся прикмета, коли ходить о смуток і журбу, ненависть

і ворожнечу, так сумні її наслідки, коли вони дотичать знання, особливо обов'язкового, фахового знання.

Для молодого священика, який в семінарії що тільки скінчив своє формування та вступає в практичне душпастирське життя — є важна засада: »Держи, що маєш, затримай що найменше знання, якого вимагає твій стан, а яке ти собі в семінарії присвоїв.« Але як раз найбільшим ворогом сего »держи« є загальна людська забуваемість. Хто кілька ліг по скінченню семінарії »приготовлюється до конкурсового іспиту, той зі страхом бачить, як багато в короткім часі забув. Хто отже по скінченню богословських наук цілковито занедбує богословські студії, колись набутого знання не відсвіжує, та нічого нового більше не навчиться, той не може дивуватися, коли з давнішого богословського знання лишаються лиш руїни, які остаточно також цілком упалають. Тому не можна відмовити слушності кардиналови Gibbons, коли він о священику як учителю сказав: »Учитель, котрий свої студії зовсім занедбав, є на найпростішій дорозі до духовного банкруцтва.«

Але скаже хтось: прецінь звичайний душпастир не потребує бути ученим, професором богослов'я, хоч щось трохи забуде — остане прецінь бот'ято, щоби міг виконати без закиду свій уряд. Але власне якраз питання, чи йому що остане, коли не буде дальше нічого учитися. Досвід говорить щось протилежного і потверджує вище наведені слова кард. Gibbons'a.

Сей прискішений заник богословського знання приводить для самого священика найгірші наслідки. Поводи повстає в серці такого священика якась порожнеча. Такий священик є як та криниця, в якій забракне води, як світло, що при зменшенім запальнім матеріалі ледви блимає, як сіль яка звітріла. Як беззмістові стаються проповіді залежні від друкованих підручників, як сухі і слабкі науки при сповіді. Не дивно, що священичі функції відчуються тоді як тягар. Такий священик сходить до ролі звичайного »строїтеля«. Суперечність між тим чим він є, а тим чим повинен бути, витворює пригноблююче чувство, від котрого священик не скорше стане свободним, аж усуне пухову порожнечу через дальше формування у святім знанню.

А в тій духовій порожнечі лежить для священика велика небезпека. Добре для нього коли сю порожнечу ста-

рається усунути через фахове формування. Але горе йому, коли сю внутрішню порожнечу стараються заповнити через науку всього іншого, а не богослов'я, через розривки, гри і забави; звідси вже легко можна зайти над беріг пропасти. В кожному разі священник, що віддається науці, захоплює себе перед довгими годинами прикрого душевного розстрою, перед покусами, многими похибками і не одним блудом.

Однак не лиш для того, щоби заховати фахове богословське знання, та щоби не зблудити, мусить священник продовжати своє формування, але також головню з огляду на своє покликання і уряд, який має виконати і з огляду на вірних, яких має провадити.

І в дійсності, покликання священника-душпастиря є найвище, найдостойніше. «Зпоміж Божих річей найбільше Божим є співпрацювати над спасенням душ.» Коли проте адвокат, судія, лікар, учитель і кожний інший у своїм світським покликанню уважає собі за честь і гордість бути як найбільше фаховим у своїм званні — то чиж не було би сумним, колиб священник, заступник найсовершенішого покликання — не стремів рівнож до сего, щоби стояти на висоті свого покликання? А щоби устоятися на висоті, до сего необходимою кінченістю є продовжування богословського знання.

Найсильніші однак мотиви для продовжування богословського формування впливають з різних обов'язків, які має виконувати священник.

Возьмім наперед під увагу його обов'язок духовного учителя.

Відповідно до приказу навчання, який дав Христос Апостолам і їх наслідникам, а який має виконувати також священник, як відпоручений Єпископом учитель — має священник обов'язок учить нарід, голосити обявлені правди. А особливо в нинішніх часах голод до релігійного просвічення є великий і то дуже великий. А при тім ствердити треба, що незнання в релігійних справах є нині в найширших кругах застрашаюче. Богато, дуже багато людей не знає, або знає дуже мало зі змісту католицької віри, не знає навіть, чим католицька віра є, а чим вона не є. Весь засіб їх релігійного знання — се недокінчені останки науки релігії зі школи; але тоді неоднораз було для них не-

зрозуміле, чого не навчилися, а вже найбільше забули. Це релігійне незнання криє в собі велику небезпеку як для їх віри, так для самої св. Церкви. Їх незнання використовують вороги Церкви. Бо є се вже здавна давня ствердженням фактом, що вороги Церкви фальшують її науку, перекручують її зміст, щоби тимлегче представити їх як щось нерозумне. Тому то дійсно немає ніхто більшої причини боятися релігійного незнання як Церква, бо «половина знання веде до діавола, повне знання веде до Бога». Ще гірше як недостаток знання ділає зник розуміння основних мотивів віри (*motiva credibilitatis*). Не знаєся вже, чому є розумною і конечною річею вірити, а нерозумним — невірити. Противно! В широких кругах думають, що є якраз річею здорового розуму — не мати ніякої віри. Ті страхіття, які люде пережили у війні, та страшна нужда, яку мусіли перенести — це все так ними потрясло, що вони взяли розбрат з Богом, зі світом і самими собою. Сей душевний їх стан став якраз податним ґрунтом для безбожної агітації. Вороги релігії використали по мистецьки ситуацію, щоби в мутній воді ловити рибу. Зручно перемінили стан досвіду, який на сій землі переживаємо (*status viae*) на стан довершений (*status termini*), а Бога знижили до услужного духа для Пана-Чоловіка. Вони кинули масам питання: „Де є ваш Бог? Як довго ще будете вірити в Бога? Чи поміг Він вам в страшній війні? Чи післав вам на ваші молитви яку поміч, або чи уліяє вам помочи, коли нужда вас тисне, брак помешкання, роботи, поживи, брак гроша? Деж Божя справедливість? Ріжним спекулянтам і лихварям поводитьсь добре, а вам нужденній масі зле! Чи ви що зазнали з його помочи і милосердія? На щож треба вам Бога, котрий нічого не помагає, до чогож скажіть ви каліки, сироти і вдови, ви бездомні і жебраки? На дармо чекаєте на поміч свише; там в горі нема нікого, хтоб вам поміг; мусите самі собі помогти! урядіть собі ту на землі добре життя, бо нема поза гробом нічого, нема ніякого життя!“ Прибиті горем, та доведені до розпуки — розагітовані до того — повірили многі в ті брехні, які стали для них їх евангеліям. Ясне проте, що на такім ґрунті віра не може рости, а задержані ще решти віри мусять бути видерті, бо хто не вірить цілком в Бога, той тимсамим не може також вірити в ніякого Божого післанця,

об'явлення, чудо, для такого чоловіка упадають всі мотиви віри.

Є це дві головні причини релігійної нужди теперішніх часів. А хтож тепер має обов'язок помочі, хто покликаний в першій мірі запобігти тій душевній нужді? Ніхто інший тільки священник-душпастир! Він тимбільше повинен нині стати «світлом світла, сповнити приказ: »научите вся языки, проповідуйте євангеліє всей твари«. А не буде міг священник виконати цієї задачі, коли не буде поширювати свого богословського знання. Бо коли нарід має з його уст черпати знання закону, то є його кінцевим обов'язком самому в першій мірі знати науку віри і Божого закону. Цього однак знання не буде міг ніколи собі присвоїти, ані задержати, коли в порядку дня, в пляні своєї праці не призначить якогось часу для богословських студій.

А в який спосіб і чим має священник зарадити релігійній нужді?

Вище чули ми, що є дві головні причини лиха: незнання правд віри і зник розуміння мотивів віри. Проте також лічення нужди мусить іти в тім напрямі, щоби від нинішнього дня познакомлювати нарід з наукою Церкви і через це створити підклад для віри. Коротко: уздоровлення можна перевести лиші через релігійне освідомлювання. А такого плянового освідомлювання часто нині нема. А воно мусить прийти — є се кінцева потреба нашого часу. Бо релігійні питання дуже інтересують теперішнього чоловіка. Колиж він нині про ділянки політичного, економічного, соціального життя є часто поучений через визначних учених, то має він також право ожидати, щоби в подібний спосіб поучено його і в релігійних справах. А хтож має дати йому цю науку? Очевітно ті, які є проповідниками, учителями, оборонцями релігії то є священники. Є проте їх обов'язком вправлятися в проповіді і викладах релігійних, а це не можливе без науки, без поважного продовжування студій. Якщо проповідь має бути актуальною, мусить проповідник знати, які правди віри і в який спосіб поборюють противники. Коли проповідь має переконати слухачів, мусить проповідник опанувати цілком догичні правди і закиди противників збити основно. А це знова не можливе без попередних вичерпуючих студій. Також треба, щоби проповідь, особливо апольоґетична і дог-

матична була зрозуміла для слухачів відповідно до їх по-
нятливості. А це також не така легка річ і вимагає часто-
довгої і поважної застанови. Нема отже сумніву, що вико-
нування душпастирського уряду в теперішніх часах ви-
магає від священика багато науки. Але варто вчитися,
варто понести для того жертву. Заплатою за це буде сер-
дечна вдячність слухачів, яким ми через наші слова здій-
мемо часто великий тягар з душі! Бо не забуваймо ніколи
о тім, що тепер всі християни чують різні закиди проти
віри. А ті закиди викликають неспокій в душах навіть най-
ліпших вірних. Яке проте діло любови і милосердя мо-
жемо виконати, коли через серйозні догматичні і апольо-
гетичні проповіді усуваємо цей неспокій з душ вірних.
Але ще раз треба зазначити, що таку благородну працю
можемо виконати лише за ціну витревалого і поважного
продовжування богословських наук.

Проти сказаного може хтось закинути, що віра є
ласкою і її не можна доказати. Певно, надприродна віра є
ласкою, але о тім знали також Апостоли, а мимо того
уважали проповідь Євангелія своїм свягим обов'язком, від
якого нічим не дали себе здержати — ві муками, ні смер-
тю. О тім знали давні апольогети і великі Отці Церкви,
які в боротьбі проти поган, еретиків не вдовольнялися самою
молитвою, але з жаром Апостолів боронили католицьку
правду словом і письмом. Певно — віра є ласкою, але для
тої ласки треба приготувати дорогу в серцях вірних, а це
є наша задача, наш обов'язок. Нашим обов'язком є викла-
дати обявлення, доказати його віродостойність, нашим ділом
є засаджувати і підливати і віт цієї роботи не може нас
звільнити ніхто. Зріст і розцвіт того, що ми заса-
димо — залежить очевидно пілком від ласки Божої. Але
ми не співнили свого обов'язку, доки не засадили
і не підляли то є доки не проголосимо обявлено
науки і не докажемо її віродостойности. Маємо проте го-
лосити не лише гомілії, науки після недільних Євангелій,
але також догматичні і апольогетичні проповіді.

II.

Обов'язок продовжувати священиче формування впли-
ває вкінці з очевидною конечністю з того пастирського
уряду, який має виконати священик. А саме є він обяза-
заний провадити вірних, хоронити їх перед гріхом, про-

вадити до чесноти, поправляти похибки, будити їх приспану совість. Мусить проте священник знати, що є гріхом, що дозволене, а що наказане; він, як лікар, має лічити рани душі, мусить бути зручним провідником. Те все обіймає також численні царини знання, що лиш при систематичних студіях можна опанувати. Самим лиш здоровим розумом, самою тільки практикою і пастирським благоразумієм не можна того зділати. Теорія і практика мусять іти разом, щоби не попадати з одного блуду в другий. Це впрочім ясне кожному. Але на що інше в теперішніх часах треба ще звернути увагу.

Наука, яку голосить Церква, Безкровна Жертва, святі Тайни і прочі середники ласки остають в своїй суті одні і ті самі. А те ведення душ не може іти завсідги по тих самих утертих шляхах, але мусить часто вибирати й інші дороги, коли цего вимагають особливі обставини і потреба душ. Хто лиш сміло гляне кругом себе — признати мусить, що ми увійшли в такі часи, в яких душпастирство треба спрямувати на нові дороги, щоби віцповіло тяжким задачам теперішніх часів. Війна зробила своє — упадок віри помітний в ширших масах народа. Інтелігенція переважно невіруюча. Існування царства сатани-комуністів, з яким злучена велика часть нашого народа — не остає без наслідків. Богато гроша витрачується на се, щоби затроїти душу народа безвірством. Що нам священникам робити? Чи глядіги зрезигновано на все? Ні! Апостольський дух говорить »Любы Христови обдержигъ ны«. Так! Любов уміє знайти спосіб на все, вона вкаже нам нові дороги, щоби паралізувати небезпеку для віри і Церкви. Однак неможливо перевести ніякої праці в тім напрямі без студій над способами теперішнього душпастирювання.

Ми бачимо, що питання політичного, суспільного і економічного життя, про котрі перед тим знали ми лиш трохи теоретично з книжок, нагло протягом одної ночі стали актуальними і чекають на свою скору розвязку. Правда — є річею слушною і правдивою, що квестії чисто політичні, чисто економічні, чисто світські, не обходять священника як священника. Однак ті політичні, економічні і суспільні питання мають часто також моральну і правну сторону, та входять в якусь стичність з християнською наукою віри і обычай, та самими природними та Божими

законами. Коли отже заходить така стичність, обов'язаний священник старатися, щоби ті питання знайшли християнську розв'язку; є проте обов'язком священника переступлювати ті питання, щоби відтак віддати «Бгу що Боже, а цісареві що цісарське». Отже знов той сам постулат; без образования те все не піде.

Не раз голошено погляд, що священник повинен усунутися зовсім від політичного, суспільного і економічного життя, а обмежитися на самім душпастирюванні пслишаючи все проче світським. Так, булоби се ідеально і вигідно — але виконання сего булоби погубним. А хто тоді буде боронити Церкву, її прав і свобод, хто стане в обороні християнської обичайности і Божих правд в прилюднім життю? Чи може мають зробити те вороги Церкви, або самі світські католики? Чи схотять вони се зробити, коли покликані *ex offio* до сего оборонці — священники замкнуться спокійно в захристії, або сховаються в теплій хаті.

Дехто говорить: назад від публичного життя! А чи ж публичне життя не мусить також руководитись відвічними моральними законами? І чи може священник стояти осторонь там, де ходить о оборону Божого права і Божого закону? Чи ж священник не буде «німим сотворіннем», коли він не говорить, не виступає там, де загрожена віра і добрі обичаї? А чи така небезпека не заходить якраз на полі політичного життя? Чи ж не буде він тоді звичайним лише наємником повіреної йому вівчарні, коли він опускає її саму в політичному життю, та полишить явним і скритим ворогам Церкви? Зовсім інший клич проголосив молодим богословам великий святий Єпископ *Ruediger*: «Противники Церкви голосять, що духовні не повинні політикувати». Так — се булоби вправді приємною річею, однак ми є приневолені входити на поле політики. Наміром Божественного Основателя Церкви не було обмежити виконання релігії до церковних стін. Христос розширив дальше свої заповіді — також на життя поза церквою. Горе священникови, котрий не старається, — Слова Божого перевести в життя! Коли ж не покликані люде, яким Христос не дав і не повірив ніякої влади, говорять і ділають проти Божої науки, лоли через політику стараються вирвати людем релігію, добрі обичаї — то чи має тоді мовчити сторож добрих обичаїв, учитель правди, священник». Ось слова

великого Єпископа. Які погубні наслідки стягає на себе клир, коли не журиться публичним життям — о тім з потрясаючою отвертістю висказався мексиканський Єпископ von Huetla в пастирським листі: коли ми, клир Мексику, стягнули на себе вину, то якраз ту, що ми не брали ніякої участі в основній політиці краю. Не в брудній партійній політиці, але в політиці засад, в тій політиці, яка займається великими правдами суспільного ладу, на якій спочиває мир, щастя і добробут народів. Наша вина, що ми від тих справ держалися здалека, не мішалися до них, для того спала на нас тяжка кара Божого Провидіння, в котрого руках мексиканські яacobini є лиш звичайним знярядом....» — Кілько в тих словах гіркого докору. А кілько рефлексій для українського католицького духовенства! А в кінці чиж клич «Геть від публичного-політичного життя» не голосить того самого, чого від нас стало жадають і домагаються наші вороги? Чиж можемо бути так наївні і вірити, що вороги Церкви і духовенства дораджують нам щось на нашу користь? Горе нам, коли їм повіримо, та обмежимося на саму Церков, захристію, та парохіяльну канцелярію! Незадовго можуть нас і звідтам вигнати, як показав досвід деінде. Знають добре наші противники до чого зміряють. Вони хочуть нас усунути від всіх питань публичного життя, щоби тим способом опанувати прилюдну опінію, щоби вести політику і господарку без Бога. Не дурім себе! Коли ми покинемо позицію провідників — займуть її вони. А побіч програми політичної, господарської, суспільної мають вони ще культурну програму. Тоді усунуть Церков і її заступників нелиш з політичного, господарського і суспільного життя але вдарять на саму релігію і мораль (школу). Вказує на це завід всюди там, де ворожі до релігії партії розвивали свою діяльність без перепони зі сторони духовенства. Тому святим обовязком душпастиря — бути провідником свого стада в публичнім життю. Але все то вкладає знова на священика обовязок студій тих всіх питань природного життя, котрі мають лучність з наукою віри і обичаїв.

Посвятім проте кожду вільну хвилю на науку всего того, чого треба нам в теперішніх часах до належного сповнювання святого душпастирського обовязку. Особливо використаймо на сю ціль довгі зимові вечери.

Перегляньмо свою бібліотеку, обміняймося книжками з нашими сусідами, а — если лиш можемо — не жалуймо гроша на закупно книжок, брошур, писем в актуальних сиравах. Кілько є тепер цікавих річей пр. про суть большевизму. Як потрібно пізнати все, щоби зрозуміти всю небезпеку і запалити серце до протиділання всіми способами страшній отруї. (Луначарський комісар «освіти» пропонував отсю засаду большевицького виховання: »Ненавидимо християнство і християн. Навіт найліпших з них мусимо трактувати як найбільших ворогів. Бо християни голосять любов, ближнього і милосердя. А се є противне нашим засадам«.)

Страшні слова. Що у нас злочин — там чеснота! Що у нас безправство — там право! Що у нас віра і любов — там ненависть! Чи ж обоятне може бути нам все те?

Не жалуймо гроша на закупно книжок про суспільні питання, на передплату християнських часописей, в яких знайдемо багато цінного, а так дуже потрібного до знання нам душпастирем. (Основа соціології Дра Ушенічніка — видання „Нової Зорі“ — припадає парохам, хоч се незвичайно цінна і потрібна книжка для кожного священика).

Як чудною є книжочка. »У слід Учителя«, як потрібний для проповідей: »Катехізм Смірага«. Чи є бодай ті книжки у кожного священика? А чи всюда бодай по деканальних бібліотечках є півний підручник: »Homiletisches Handbuch von Kassiepe«. Не жалуймо гроша на закупно книжок!

Не усуваймося від провову в життю публичнім, в читальні, кооперативі, інтересуймося живо життям просвітним, економічним і політичним в повіті, виступаймо всюди солідарно як карні слуги Церкви. Бо часи грізні — а *vigilantibus iura!*

ПРАКТИЧНА ЧАСТЬ.

I. Сумаричний подружйй процес.

Якщо ходить о проголошення неважності подружжя, домагаєся церковне право від судії строго докладного судового поступовання по всім правним приписам. В певних однак випадках допускає право скороченє поступовання або так званий сумаричний процес. Такий сумаричний процес має місце тоді саме, як що ходить о неважність подружжя ізза розриваючої перепони, що із своєї природи є прилюдною і дається доказати правосильним документом (пр. метрикальним свідоцтвом). До таких перепон належать: релігійна різниця (*disparitas cultus*) св. чин, торжественні обіти, подружжя звязь, споріднення, посвоячення і духовне споріднення. Як що документ доказуючий заходячу перепону є автентичний так, що виключає всякий сумнів та закид, та якщо певно стверджено, що диспензи від дотичної перепони не улічено, то судове поступовання є таке ясне і певне, що не заходить погребя формального судового процесу. В таким випадку може Ординарій в короткій дорозі по переслухання сторін при співучасті оборонця подружжя звязи проголосити неважність подружжя.

По таким сумаричнім ореченню оборонець звязи подружжя має обовязок внести апеляцію до другої інстанції тільки тоді, як що має поважні сумніви що до існування перепони, або що до неулічення диспензи.

Судія другої інстанції поступає рівнож сумарично в короткій дорозі при співучасті оборонця подружжя звязи, він або зтвердить вирок першої інстанції або вирішить потребу переведення звичайного процесу, в котрім то випадку справу передасть судії першої інстанції. —

II. Чи для одержання повного відпусту сповідь є вимагана, чи вистарчає стан освядчуючої ласки?

Добрі діла, що їх звичайно Церков приписує в цілі позискання повного відпусту є слідуочі: а) Сповідь, б) св. Причастє, в) молитви на інтенцію св. Отця, г) деколи відвіданне церкви.

Ad а) О скільки декрет не вимагає виразно сповіді для одержання відпусту, як прим. для одержання відпустів

«Хрестної Дороги», тоді сповідь не є конечна; однак коли декрет при надаванні відпусту виразно вичислює сповідь як вимагане услівє, тоді сповідь є потрібна навіть для тих, що не почуваться до ніякого тяжкого гріха. Вимагану для позискання відпусту сповідь можна відправити на протязі 8 днів перед днем, до якого привязаний відпуст і стількиж днів посліуючих згаданий день.

В цілі зискання відпусту привязаного до місій і реколекцій можна відправити сповідь і прийняти св. Причастє протягом вісьмох днів, які слідуєть безпосередно по закінченню духовних вправ.

Вірні, що приступають найменше два рази в місяць до св. сповіди або що дня до св. Причастя, хочби раз і другий в тижні здержалися від св. Причастя, можуть навіть без окремої сповіди доступати всіх відпустів за виїмкою хиба відпустів ювілейних. До їх осягнення мають одбути окрему сповідь.

Ad б) Св. Причастє, за виїмком ювілейного відпусту, можна прийняти в навечеріє того дня, що в ньому доступаємо відпусту або серед девятниці. Інші добрі діла належить сповнити у визначенім реченці. О скільки є приписане відвіданне церкви то через те не вимагаєсь припимання св. Причастя в тій церкві; о скільки приймаєтьсє св. Причастє в даній церкві, нема тоді потреби відвідувати иншу церкву лиш додержати приписаного часу та відмовити приписані молитви.

До одержання відпусту, який вимагає св. Причастя, вистарчає великоднє св. Причастє, вийнявши случай відпусту ювілейного. Одно й те саме св. Причастє так само як і сповідь вистарчають до одержання кількох відпустів, хочби кождий з них окремо вимагав тих передумов; за те инші добрі діла належить виповнити тільки разів, кілько відпустів бажаємо доступити.

Ad в) Якщо для одержання відпусту приписані є молитви, тоді не вистарчає сама лиш внутрішня молитва але вимагана є молитва устна. Молитву належить вимовити на інтенцію св. Отця. Ці інтенції бувають звичайно: вивищення матери Церкви, винищення єресий, поширення віри, навернення грішників, мир серед християнських володарів. Не жадаєтьсє від нікого, щоби виразно думав про ці інтенції, вистане як хочемо помолитися в цілі позискання відпусту.

Ad г). О скільки відвіданне церкви є подане в декреті лише загально, тоді вистане відвідати яку-не-будь церкву або публичну каплицю. Відвідувати можна церкву зглядно каплицю від полудня попередного дня до півночі дня призначеного. Відвідати церкву значить увійти до неї в намірі богочитання; коли хто з причини натовпу або зачине-них дверей не може увійти до середини, вистане коли відмовить молитви перед дверми.

Хто бажее доступити кількох відпустів звязаних з відвіданням церкви, не вистане йому відмовити стількиж молитов у церкві але треба йому стільки разів вийти з неї й увійти назад, кілько відпустів бажає доступити.

Глухонімі й німі винні прилучитися до народу й молитися в серці, якщо є приписані прилюдні молитви. Оскільки молитви можна відмовити приватно — можуть вони молитись в душі або відчитати їх з книжки. Однак відвіданне церкви, о скільки заходить така вимога, їх також обовязує.

3 католицького світа.

Католицька акція і політика. Фашистівські адміністраційні чинники звернулися в останніх днях до управи Католицької Акції в Римі з категоричним домаганням доставити державним властям подрібні інформації в справі діяльності поодиноких кружків Католицької Акції в Італії зі заподанням провідників і числа членів тих організацій. Звідомлення ці є необхідні для Міністерства внутрішніх справ, бо діяльність повисших організацій (Католицьких Ліг) в розумінню державних чинників Фашистівських має характер політичної акції й тому на рівні з іншими політичними й фаховими організаціями підлягає надзору влади публичної безпеки згідно з приписами нового, виборчого закона. — Центральна управа Католицької Акції в Римі відмовила рішучо жаданих інформацій та вистосувала до міністерства внутрішніх справ письмо, в котрому широко й вичерпуючого доказує, що Католицька Акція й її організації так з політикою як і з виборчою пропагандою до законодавчих установ не мають нічого спільного.

Діяльність Католицьких Ліг по вказівкам Апостольської Столиці прямує виключно до оборони прав Церкви й поглиблення релігійної свідомості та морального вироблення широких, католицьких мас.

Св. Отець Пій XI стверджує, що католицька Акція це праця наскрізь релігійна, входить в обсяг душпастирської діяльності духовенства й полягає на участі світських осіб у властивій місії Церкви — освячування та ведення душ до спасення. Така акція як апостолят світських людей існує в Церкві від перших початків християнства. Вже в апостольських часах співпрацювали світські особи з духовенством в ділі ширення Христової Науки й оборони прав Церкви. Нині заходиться Католицька Акція біля „допровадження душ до Божественного Серця й відання цьому Серцю престолу й жезла в родині й суспільності“, це засіб Провидіння на те, щоби народи напів поганські стали на ново християнськими, так як місії змінюють поганські краї на християнські.

Яке відношення Католицької Акції до політики й політичної діяльності католиків?

Пій XI. в Енцикліці „*Ubi arcano Dei*“ відповідає: „Католицька Акція має на цілі підготувати чим раз більш звершених християн й образувати так високо християнську совість, щоби вони зуміли кожної хвилини, в кожній публичній чи приватній життєвій ситуації, знайти — або бодай добре зрозуміти й примінити — християнську розв'язку численних проблемів, які появляються в різних умовах життя“. Зазначає при тому Пій XI, що „коли політика підходить до олтаря, тоді релігія, Церков, Папа мають не тільки право але обов'язок давати вказівки й поручення а католицькі душі мають право за них впоминатися й обов'язок до них примінитися“.

Католицька Акція підготовляє тимсамим розв'язку таких політичних питань, в котрих державні закони хочби тільки посередно доторкають прав релігії й совісті як: оборона прав Церкви, справа публичного виховання молоді, опіка над ролиною й Тайною Подружжя, оборона прилюдної моралі. Вона впливає на життя народу через безнастанну й обильну сійбу понять християнської етики, при чому здійснення католицьких постулатів полишає натхненням католицькою ідеєю діячам. Католицька Акція

має право навіть безпосередно підійти до відповідальних, державних чинників, щоби їм ясно представити своє значіння.

Діяльність католицьких організацій (Католицьких Ліг), які остають під ошікою Церковної Влади таксамо як уся апостольська й учительська праця Церкви не виступає на політичний терен а придержується виключно границь акції релігійно-моральної та виховної. „Osservatore Romano“ з дня 17. листопада б. р. обговорюючи широко меморіал, що його предложила центральна управа Католицької Акції фашистівським, адміністративним чинникам висказує надію, що влада не буде безпокоїти Католицькі Ліги й дозволить їм надалі розвивати їхню вельми хосенну так для Церкви як також і для держави діяльність.

Овочі католицького милосердя. — Під оглядом хари- тативної діяльності Церква католицька займає серед ин- ших віроісповідань перше місце. Вона сягає у найдальші закутки землі. По приблизним, статистичним обчисленням Церква удержує 15.700 лічних заведень на 752.000 лі- жок; 13.400 виховних закладів на 668.600 осіб; 96.300 жолобків; 140.000 порадень і т. п. інституцій. Разом число будинків виносить 265.400 на 1.420.000 ліжок.

Релігійна ситуація в Росії. — В останніх часах чу- ється чимраз більше про релігійний рух у Світах. По донесенням часописів 90% Фабричних робітників в Ленін- граді й Москві здержалося в навечері Різдва Христового минулого року від праці. Те саме повторилося на Велик- деня. Робітники деяких заводів дали навіть самі почин до релігійних відорав.

«Союз безбожників» числить в Росії 193.000 членів з того в Москві на 2,025.000 населення 7.600 членів, під- час коли минулого року було їх там ще 29.000. Релігійна пропаганда не тільки що не устає але ще змагаєсь. У 1926 р. було на Україні тільки 6. релігійних часописів в біжучім році є їх 11. В 1927 р. випустили українські релігійні громади 77 книжок і брошур релігійного змісту в накладі 3,800.000 екземплярів. В деяких округах повстали стоваришення «Христомол» проти комуністичних союзів молоді «Комсомол». В січні 1927 віддано митрополитови й духовенству для нарад салю державної консерваторії в Мо-

скві. В окрузі Новогард вибудовано 6 церков а інші від-реставровано з допомогою самих робітників їхніми, власними фондами. Совіти слідять усі ці прояви з великим занепокоєнням.

В останніх часах заслала влада 70 католицьких священників під закидом зради на далекі острови Білого Моря. Заборонено рівнож творити релігійні стоваришення головно між жінками й молоддю, закрито парохіяльні бібліотеки й читальні а декуди заборонено наїть правити прилюдні богослуження.

З Мексику. Мученича смерть священників за віру. — Сотрудник з Акамбаро о. Йосиф Перез, Францішканин не зважаючи на заборону з боку уряду душпастирював потайки між бідними на селі. Дня 31. мая б. р. коли спішив з Найсв. Тайнами на віддалене село до не-дужого, попав в руки військового відділу, який його при-держав і відставив до міста Тарімор. Місцеве населенне знало о. Переза з його душпастирської ревности й не таїло привязання і зичливости до особи загально любленого свя-щеника. Це однак так розлютило оправців, що почали знущатись над увязненим і звязавши руки взад пігнали пішки й босо до 20 км. віддаленого міста Salvatierra. Тут сіли в поїзд і заїхали до Panalos, де мала місце мученича смерть. Поставили шубеницю а на ній серед кпин повісили жертву пробивши їй передтим ножом горло. Коли відійшли оправці, зійшлося багато народу з околиці, омочуючи по-лотно в крови мученика. В часі похоронів сталала дивна річ — мученик підніс руки в гору так як це чинив при справованню Найсв. Жертви Літургії. Діялося це в чотири дні після смерті!

Католицька преса оповідає про ще одно мучеництво, якого жертвою впав священник Ілія Nieves, августіанин, який мимо заборони повнив потайки душпастирські обо-в'язки в Casocas. Дня 8. марта 1928 зроблено в селі ре-візію, в часі котрої зловлено о. Нівеса. З окликами дикого вдоволення відпровадили оправці ревного священника без ніякого суду відразу на місце страчення. Розстріл мав від-бутися аж на слідуючий день. Відділ війська з крісами стояв у поготовлі. На проханне о. Нівеса зізволив йому капітан перед смертю клякнути й помолитися. Опісля

о. Нівес встав і сказав: »Я готов«! а до жовнірів відозвався: »Клякніть, щоб я міг вас поблагословити й простити вам«. Жовніри впали на коліна й хрестились в часі благословенства. Тільки капітан один стояв блідий з іронічною усмішкою. »І тобі уліляю благословення і прощення« — відозвався до него священник. На це капітан стрілив до невинного два рази з револьвера а мученик залитий кров'ю упав на землю. Відтак капітан підійшов ближше й стрілив ще кілька разів. Тлінним останкам мученика справили вірні торжественний похорон.

Москва новим Єрусалимом негрів. У 1927. р. призначено Південну Африку домінією Бритійської держави. Від тоді має вона ті самі права що Австралія та Ірландія. Молодий південно-африканський уряд станув в обличчю гострої проблеми рас. Негри не хотять ніяк погодитися з тим, що білі взяли в свої руки владу над краєм. Автохтонні організації якнайостріше поборюють державні проекти в цій справі. На Великдень біжучого року радив у Bloem fontain африканський, національний конгрес. Провідник тубольців Gumede, який саме тоді вернув з Москви, виголосив ентузіастичну бесіду про більшовизм, називаючи його самотнім рятунком чорної раси. Більшовицький уряд запросив його до Москви й покрити усі кошти дороги. На прикінці своєї бесіди Gumede мав сказати: »В Москві бачив я новий Єрусалим«. В тім самім часі радив конгрес союзів промислових і торгових робітників, який висунув такий клич: »Африка для негрів! В нашім краю білі не мають нічого до говорення«. На конгресі оказувано також негодовання до білих місіонарів.

З огляду на заострення расової проблеми католицькі місії мають нині перед собою дуже тяжке завдання. По цій причині зібрались в Kimberley уже в липні 1924. перший раз провідники місійних станиць під проводом Апостольського Делегата, архієпископа Gijlswijk, щоби опрацювати нові напрямні для душпастирської праці серед місцевого населення. Спільний пастирський лист усіх вікаріїв і префектів вчив білих про їхні обовязки у відношенні до негрів та заохотив місіонарів до напруженої виховної праці над місцевою людністю. Основано католицькі денники й приступлено до організованя пресових неділь з метою

протиділанню заливови новочасної протирелігійної літератури. На другім соборі південно-африканських єпископів в липні 1927. р. винесено постанову заложити Католицький Африканський Союз. План цей здійснено на початку біжучого року на суспільнім курсі в Люрд у вікаріаті Маріангіль. Як головну ціль Союзу видвигнуто економічне й суспільне піднесення муринської раси на католицьких основах.

ВІДОЗВА.

КОМІТЕТ ДОБРОЇ ПРЕСИ

Львів, п. скритка 108.

До Головної Управи Товариства

«ЕПАРХІЯЛЬНА ПОМІЧ»

у Перемишлі.

Підписані як Центральний Комітет Доброї Преси просять Свіглу Управу о відповідні зарядження для членів Товариства, щоби таким чином ціле Товариство причинилося також і цього року до успішного по змозі переведення

„місяця доброї преси“ — ц. в. січня 1929.

Вислати це прошення порішив Ц. Комітет на засіданнях дня 7. і 12. грудня ц. року — попри інші акти, яких виконання бере на себе — щоби так сконцентрована акція всіх католицьких Інституцій причинилася до розбудження свідомости й обовязковости в справі католицької преси.

З окрема просить Ц. Комітет поручити Членам Товариства слідуєчі акти місяця доброї преси:

1) проголошення молитви за розвиток катол. преси — евент. відповідне богослуження в тім наміренню;

2) виголошення проповіді про важність преси, або принаймевше короткого слова — а також НАРАДУ з відповідними особами, на тему пресової акції, головно в січні.

3) вивішення на видних місцях (передусім на церквах) закліку (афіша) про місяць доброї преси;

4) поширення брошур і летючок на сю тему; (які замовляється по адресі Ц. Комітету);

5) визначення колекторів — (і колекторок) передплати на катол. часописи;

6) показ добрих книжок через тихже колекторів (-ок) і припинання ними замовлень.

Комітет сподіється що Хв. Товариство, будучи поширеним по цілій Епархії, зможе видатно своєю акцією спричинитися до цього важного душпастирського й культурного діла, яким є в усіх народів католицька преса.

Львів, 13. грудня 1928. З християнським привітом
і високою пошаною

Члени Центрального Комітету Доброї Преси:

Др. Назарук Осип — від Ред. „Нова Зоря“.

о. Марисюк Маркіян ЧСВВ — від Ред. „Місіонар“.

о. Горникевич Теофіль — від Ред. „Наш Приятель“.

о. Галуцинський Т. ЧСВВ — від Укр. Хр. Організації.

о. Маркевич Й. ЧСВВ — від Марійського Тов-а М.

Янович Анна — від Марійського Тов-а Пань

Ів. Гладилевич — від Ред. „Поступ“.

о. В. Лициняк,
голова Комітету.

М. Мох,
секретар.